

ชุดวิชาภาษาไทย

ระดับประถมศึกษา

- ชุดวิชาการศึกษานอกโรงเรียน
หมวดวิชาภาษาไทย
- ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
จัดการศึกษานอกโรงเรียน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ชุดวิชานี้ใช้เพื่อหมุนเวียนเรียน ห้ามจำหน่าย

ชุดวิชาภาษาไทย
หมวดวิชาภาษาไทย
ระดับประถมศึกษา

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
ชุดวิชานี้ใช้เพื่อหมุนเวียนเรียน ห้ามจำหน่าย

คำนำ

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำชุดวิชาในหมวดวิชาภาษาไทย เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งแบบฝึกหัด เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจในสาระเนื้อหา เมื่อศึกษาแล้วถ้ายังไม่เข้าใจสามารถกลับไปศึกษาใหม่ได้ ผู้เรียนสามารถเพิ่มพูนความรู้หลังจากศึกษาชุดวิชานี้ โดยนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้นเรียน ศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น จากแหล่งการเรียนรู้ และจากสื่ออื่นๆ

ในการนี้การจัดทำชุดวิชานี้ ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องหลายท่าน ซึ่งช่วยกันค้นคว้าและเรียบเรียงเนื้อหาสาระ เพื่อให้ได้สื่อที่สอดคล้องกับหลักสูตร และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนอย่างแท้จริง กรมการศึกษานอกโรงเรียนขอขอบคุณที่ปรึกษาคณะผู้เรียบเรียงตลอดจนคณะผู้จัดทำทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียนหวังว่าชุดวิชานี้จะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนตามสมควร หากมีข้อเสนอแนะประการใด กรมการศึกษานอกโรงเรียนขออ้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

(นายชาติชาติตรี โยสีดา)

อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

สารบัญ

	หน้า
คำแนะนำการใช้ชุดวิชา	ก
โครงสร้างชุดวิชา	ข
ตอนที่ ๑ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ	๑
ตอนที่ ๒ การเขียน	๑๙
ตอนที่ ๓ การฟัง การดูและการพูด	๔๙
ตอนที่ ๔ หลักการใช้ภาษา	๖๗
ตอนที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม	๑๐๕
แหล่งการเรียนรู้	๑๑๙
บรรณานุกรม	๑๒๐

คำแนะนำการใช้ชุดวิชา

ชุดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาไทย กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา เป็นชุดวิชาที่จัดทำขึ้น สำหรับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน

ในการศึกษาชุดวิชานี้ ผู้เรียนควรปฏิบัติดังนี้

๑. ศึกษาโครงสร้างชุดวิชาให้เข้าใจในหัวข้อสาระสำคัญทางการเรียนรู้ที่คาดหวัง และขอบข่ายเนื้อหา

๒. ศึกษารายละเอียดเนื้อหาของแต่ละตอนอย่างละเอียด และทำกิจกรรมตามที่กำหนด แล้วตรวจสอบกับแนวตอบกิจกรรมที่กำหนด ถ้าผู้เรียนตอบผิดควรกลับไปศึกษาและทำความเข้าใจในเนื้อหานั้นใหม่ ให้เข้าใจก่อนที่จะศึกษาเรื่องต่อไป

๓. ปฏิบัติกิจกรรมท้ายตอนของแต่ละตอน เพื่อเป็นการสรุปความรู้ ความเข้าใจของเนื้อหาในตอนนั้นๆ อีกครั้ง และการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละเนื้อหาและแต่ละตอน ผู้เรียนสามารถนำไปตรวจสอบกับครูและเพื่อนๆ ที่ร่วมเรียนในหมวดวิชาและระดับเดียวกันได้

๔. ชุดวิชาเล่มนี้มี ๕ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ การอ่าน

ตอนที่ ๒ การเขียน

ตอนที่ ๓ การฟัง การดูและการพูด

ตอนที่ ๔ หลักการใช้ภาษา

ตอนที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งแต่ละตอนไม่ได้กำหนดจำนวนเวลาเรียนไว้ เนื้อหาแต่ละตอนเป็นอิสระต่อกัน จะเรียนรู้เรื่องใดก่อน-หลังก็ได้

โครงสร้างชุดวิชา

สาระสำคัญ

๑. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ทำให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความรู้กว้างขวางทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการ การฝึกให้เป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกอ่านหนังสือตามจุดประสงค์จะทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

๒. การเขียน คือ การใช้อักษรเป็นเครื่องหมายแทนเสียงพูด การใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย จะช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

๓. การฟัง การดู และการพูด เป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารการศึกษาหลัก การจุดมุ่งหมายมารยาทในการฟัง การดู การพูด วิเคราะห์วิจารณ์ เรื่องที่ฟัง ดูและพูด เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

๔. หลักการใช้ภาษาไทยเป็นการนำเอาคำ กลุ่มคำมาเรียบเรียงเป็นประโยคและสามารถสื่อสารกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังให้เข้าใจตรงกัน ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ สุภาพ คำราชาศัพท์ คำภาษาถิ่น และภาษาต่างประเทศให้ถูกต้อง และสามารถใชภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคล

๕. การเลือกอ่านหนังสือวรรณคดีและวรรณกรรม ประเภทต่างๆ จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ข้อคิดเห็นคติเตือนใจ ซึ่งจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เมื่อศึกษาชุดวิชาแล้ว ผู้เรียนสามารถ

๑. อ่านออกเสียง อ่านในใจ ได้เร็วและถูกต้อง ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง แยกข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง วิเคราะห์ความ ดีความ สรุปความสำคัญในเรื่องที่อ่านได้

๒. ปฏิบัติตนในการอ่านได้ถูกต้อง จดจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าทางความคิดความงดงามทางภาษาได้ และเลือกอ่านหนังสือหรือสื่อสารสนเทศที่มีคุณค่า ฝึกฝนตนเองให้มีนิสัยรักการอ่าน

๓. เขียนคำ เขียนประโยค เขียนเรียงความ ย่อความ รายงาน จดหมาย จดบันทึก ข้อมูล นำแผนภาพความคิดมาพัฒนางานเขียนและสื่อสารได้

๔. เลือกใช้คำคล้องจองแต่งบทร้อยกรอง และตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนรักการเขียนและมีมารยาทในการเขียนได้อย่างถูกต้อง

๕. บอกจุดมุ่งหมายในการฟัง การดูและการพูด ได้อย่างชัดเจน

๖. วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่ฟัง ดูและพูดได้ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดูและพูดได้อย่างเหมาะสม

๗. สกัดคำโดยนำเสียงและรูปของพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ มาประสมเป็นคำอ่านและเขียนคำได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษาและเข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ และประโยคการเรียงลำดับคำและเรียบเรียงประโยคตามลำดับตามความคิดเป็นข้อความที่ชัดเจน

๘. ใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยคำสุภาพและรู้จักคิดไตร่ตรองก่อนพูดและเขียนได้ เข้าใจความหมาย ความสำคัญลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น และคำภาษาต่างประเทศ

๙. ใช้และเห็นคุณค่าของการใช้พจนานุกรม

๑๐. เข้าใจความหมายและใช้สำนวน คำพังเพย สุภาษิตและสื่อสารโดยใช้เครื่องมือการสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคล พร้อมทั้งมีคุณธรรมอันดีงามต่อการใช้ภาษาไทย

๑๑. เลือกอ่านและจำแนกลักษณะของหนังสือวรรณคดีและวรรณกรรมประเภทนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทร้อยกรอง บทละครได้ตามจุดประสงค์และนำความรู้ คติจากเรื่องที่อ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

๑๒. อนุรักษ์และสืบทอดนิทานพื้นบ้านและตำนานพื้นบ้านของท้องถิ่นตนเองโดยการเล่าหรือรวบรวมบันทึกไว้ และสามารถปลูกฝังค่านิยม เจตคติ จริยธรรมที่ดีงามของไทยให้เกิดกับผู้เรียนได้

ขอบข่ายเนื้อหา

ตอนที่ ๑ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

ตอนที่ ๒ การเขียน

ตอนที่ ๓ การฟัง การดูและการพูด

ตอนที่ ๔ หลักการใช้ภาษา

ตอนที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

ตอนที่ ๑

การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ

สาระสำคัญ

๑. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอีกทั้งช่วยให้รู้ข้อมูลที่หลากหลาย ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการ
๒. การฝึกให้เป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกอ่านหนังสือและสื่อต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ และเวลาในการอ่าน จะทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เมื่อศึกษาตอนที่ ๑ แล้ว ผู้เรียนสามารถ

๑. อ่านออกเสียง อ่านในใจ ได้เร็วและถูกต้องตามหลักการอ่าน ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง
๒. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดีความ สรุปลความ หาคำสำคัญในเรื่องที่อ่านได้
๓. จดจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าทางความคิด ความงดงามทางภาษาได้
๔. ปฏิบัติตนในการอ่านได้ถูกต้อง
๕. เลือกอ่านหนังสือหรือสื่อสารสนเทศที่มีคุณค่าและฝึกฝนการอ่านจนเกิดนิสัยรักการอ่าน

ขอบข่ายเนื้อหา ประกอบด้วย ๓ เรื่อง

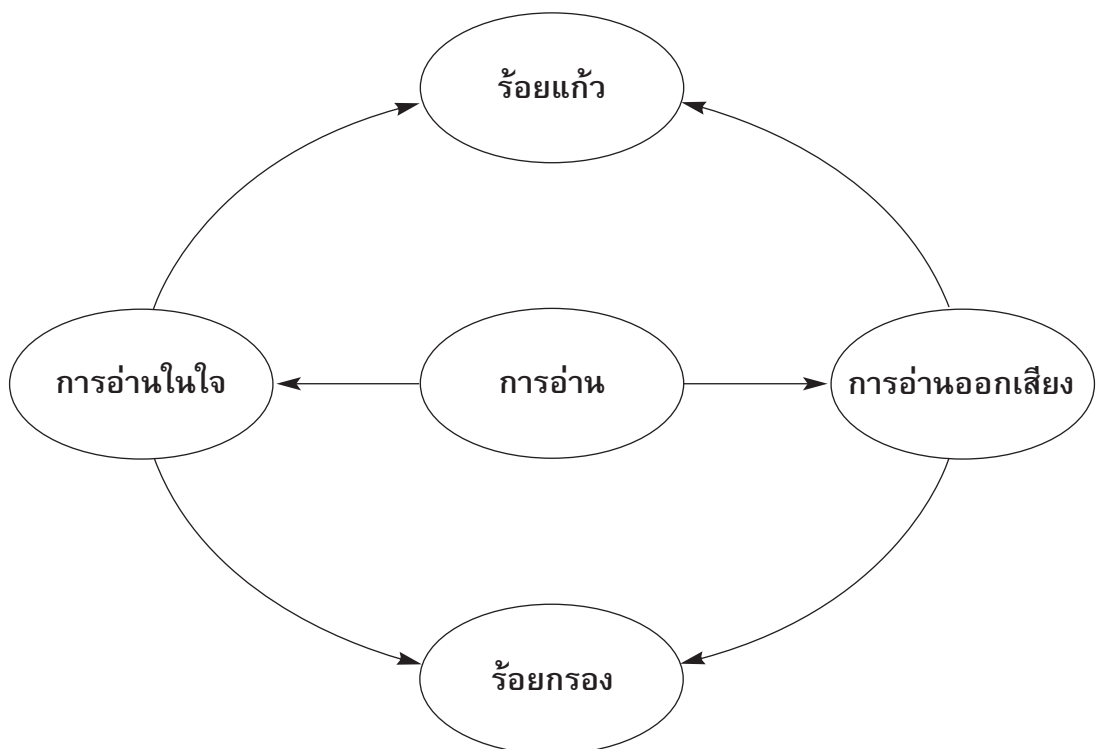
๑. หลักการอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ
๒. มารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน
๓. การเลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ

เรื่องที่ ๑ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

การอ่านไม่ว่าจะอ่านออกเสียง หรือการอ่านในใจ การอ่านจะอ่านหนังสือหรืออ่านจากสื่อสารสนเทศต่างๆ การอ่านจะอ่านร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ก็ถือว่าการอ่านที่มีความสำคัญยิ่ง เมื่อมีทักษะในการอ่านมากเท่าใดก็จะสามารถรู้ทันเหตุการณ์ รู้ทันข่าวสารบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตได้ด้วย

เพื่อความเข้าใจในความหมาย และหลักการอ่านประเภทต่างๆ จึงขออธิบายเป็นเรื่องๆ ดังนี้

การอ่านสามารถแยกออกเป็นการอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ และทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจก็ยังสามารถ อ่านแบบร้อยแก้ว และการอ่านแบบร้อยกรองได้อีกด้วย ดังผังความคิด (Mind Mapping)

การอ่านแต่ละประเภทจะมีความหมายและมีหลักการอ่านดังต่อไปนี้

การอ่านออกเสียง หมายถึง การถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นเสียง และเป็น การอ่านที่ผู้อื่นสามารถได้ยินเสียงอ่านด้วย การอ่านออกเสียงมักไม่นิยมอ่านเพื่อการรับรู้โดยตรง เพียงผู้เดียว

หลักการอ่านออกเสียง สามารถปฏิบัติได้ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี เช่น การออกเสียง ตัว ร ล คำควบกล้ำ และอ่านออกเสียงให้ชัดเจน

๒. อ่านอย่างมีจังหวะ วรรคตอนที่ถูกต้อง ไม่อ่านตกคำหรือเติมคำเกินจากบทอ่าน และอ่านได้คล่องแคล่ว เช่น

ถ้าเขาไม่พอใจ **ฉัน**จะไปอยู่ที่อื่นก็ได้ (ฉันเป็นฝ่ายไป)

ถ้าเขาไม่พอใจ**ฉัน** จะไปอยู่ที่อื่นก็ได้ (เขาเป็นฝ่ายไป)

๓. อ่านให้เข้าลักษณะของเนื้อเรื่อง เช่น อ่านบทสนทนา อ่านคำบรรยาย อ่านพรรณนาความรู้สึก เป็นต้น

๔. อ่านออกเสียงและจังหวะให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง เช่น ดู โกรธ จะต้องทำเสียงแข็ง และเร็ว ถ้าเป็นการคร่ำครวญ อ่อนวอน จะต้องทอดเสียงให้ช้าลง เป็นต้น

สำหรับ ลักษณะการยืนอ่านต้องนำสันหนังสือวางบนมือซ้ายใช้นิ้วจับด้านบนหนังสือ มือขวานั้นคั่นหน้าต่อไปเตรียมพลิก

ในการอ่าน นอกจากการอ่านออกเสียงแล้วยังสามารถอ่านในใจได้อีก

การอ่านในใจ หมายถึง การแปลตัวอักษรออกมาเป็นความรู้ ความเข้าใจ และความคิด แล้วนำไปใช้อีกทอดอย่างไม่ผิดพลาด โดยทั่วไปมักอ่านเพื่อความรู้อและความบันเทิง

จุดประสงค์ของการอ่านในใจ

๑. เพื่อให้จับใจความได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
๒. เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความคิดอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง
๓. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินและเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๔. เพื่อให้สามารถถ่ายทอดสิ่งที่อ่านให้ผู้อื่นรับรู้ได้โดยไม่ผิดพลาด

หลักการอ่านในใจ

๑. ตั้งจุดหมายว่าจะอ่านเพื่ออะไร อ่านเพื่อความรู้ หรือจะอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ซึ่งวัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดการอ่าน

๒. ตั้งสมาธิในการอ่าน ให้ใจจดจ่ออยู่กับหนังสือที่อ่านจิตใจไม่วกแวกไปที่อื่น ซึ่งจะทำให้อ่านได้เร็ว และเข้าใจได้ดี

๓. ตั้งเป้าหมายการอ่าน โดยกำหนดปริมาณที่จะอ่านเอาไว้ล่วงหน้า แล้วจับเวลาในการอ่าน เพื่อที่จะพัฒนาการอ่านครั้งต่อไปให้เร็วขึ้น

๔. ไม่อ่านหนังสือที่ละคำ การอ่านจะกวาดสายตาให้กว้างขึ้น อ่านให้ครอบคลุมข้อความที่อยู่ต่อหน้าอย่างรวดเร็วไปเรื่อยๆ

๕. ลองถามตนเองว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เกิดกับใคร ที่ไหน อย่างไร ถ้าตอบได้ก็แปลว่าเข้าใจ แต่ถ้าตอบไม่ได้ก็ต้องกลับไปอ่านใหม่

๖. จับใจความสำคัญให้ได้และบันทึกเป็นความรู้ ความเข้าใจและความคิดไว้เพราะจะทำให้จดจำเรื่องที่อ่านได้อย่างแม่นยำ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที

ทั้ง การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจยังสามารถแบ่งเป็นการอ่านร้อยแก้ว และการอ่านร้อยกรอง ซึ่งวิธีการอ่านทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองจะมีวิธีการอ่านที่แตกต่างกันดังนี้

การอ่านร้อยแก้ว หมายถึง การอ่านถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้น โดยไม่ต้องมีคำสัมผัส คำคล้องจอง เช่น อ่านข่าว อ่านบทความ อ่านประกาศ อ่านข้อความหรืออ่านบทสนทนา เป็นต้น

ผู้อ่านนอกจากจะเข้าใจความหมายของการอ่านร้อยแก้วแล้ว ผู้อ่านยังจะต้องเข้าใจถึงความหมายของการอ่านร้อยแก้วประเภทต่างๆ ได้แก่

๑. อ่านข่าว

การอ่านข่าว เป็นการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งเป็นหนังสือที่คนทั่วไปส่วนใหญ่อ่านบ่อยที่สุด และหนังสือพิมพ์รายวันจะเสนอข่าวสดทันเหตุการณ์ทุกวัน มีทั้งข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม ข่าวการศึกษา ข่าวเศรษฐกิจ ฯลฯ ฉะนั้นผู้อ่านจะต้องพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบอย่างมาก ซึ่งจะมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

๑.๑ อ่านพาดหัวข่าว เพื่อเป็นการพิจารณาว่าจะเลือกอ่านเรื่องนั้นหรือไม่ น่าสนใจหรือไม่ ถ้าน่าสนใจ จะอ่านรายละเอียดต่อไป

๑.๒ ควรอ่านข่าวเดียวกันจากหนังสือพิมพ์หลายๆ ฉบับ เพื่อเปรียบเทียบข้อเท็จจริงของเนื้อหาข่าว หรือนำไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ เพื่อให้เกิดความรอบรู้มากยิ่งขึ้น

๑.๓ จะต้องอ่านอย่างพิจารณา ทำใจเป็นกลาง ไม่เชื่อข่าวอย่างมกมาย หรือปฏิเสธข่าวอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นการนำเสนอข่าวที่รวดเร็วทันเหตุการณ์ จะไม่มีเวลาที่จะสืบสานรายละเอียดของข่าว

๑.๔ อ่านแล้วจับใจความสำคัญๆ ให้ได้ โดยสามารถบอกได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และมีผลอย่างไร

๑.๕ ลองสรุปหรือบันทึกข่าวสำคัญๆ เพื่อใช้ในการอ้างอิงต่อไป ซึ่งการบันทึกข้อสรุปก็จะประกอบไปด้วย ชื่อหนังสือพิมพ์ วัน เดือน ปี หน้าที่ปรากฏข้อความ เนื้อหาโดยสรุป ฯลฯ

ตัวอย่างข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน

ตายคาเข็ม : เมื่อเวลา ๑๒.๐๐ น. วันที่ ๑ มี.ค. ร.ต.ต. จิราวัฒน์ เปี่ยมปิ่นเศรษฐ ร้อยเวร สภ.อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี ไปสอบสวนเหตุคนเสพยาเกินขนาดเสียชีวิต ที่บ้านเลขที่ ๒๘/๔๖๔ หมู่บ้านพฤษภา ๙ ถนนเลียบบคลอง ๓ หมู่ ๒ ต. คลองสาม พบศพนายเฉลิมรัตน์ ยวนางกูร อายุ ๒๐ ปี ลูกชายนายประพันธ์ ยวนางกูร เจ้าของบ้าน นอนหงายบนเตียงในห้องนอนชั้น ๒ มีเข็มขัดสีดาร์ตเหนือข้อพับแขนขวา มีเข็มฉีดยาปักคาอยู่ ตายมารวม ๖ ชั่วโมง สอบสวนนายประพันธ์ ให้การว่า นายเฉลิมรัตน์เป็นนักศึกษา กศน. ชั้น ม.ปลาย ทราบว่าติดยาเสพติดมักปิดห้องนอนเสพยาเป็นประจำ ก่อนพบศพไปเคาะประตูเรียกก็ไม่ขานรับ จึงไขกุญแจเข้าไปดูก็พบว่าเสียชีวิตไปแล้ว คาดว่าสาเหตุมาจากฉีดยาเสพติดเกินขนาดทำให้ช็อกตาย

(จากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ฉบับวันจันทร์ ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๖)

กิจกรรมที่ ๑ ผู้เรียนอ่านข่าวตามวิธีที่เสนอแนะให้แล้ว และตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ข่าวที่อ่านนี้

๑.๑ กล่าวถึงใคร .....

๑.๒ ทำอะไร .....

๑.๓ ที่ไหน .....

๑.๔ ผลของข่าวเป็นอย่างไร .....

๑.๕ ข่าวนี้เป็นจริงหรือไม่ อย่างไร มีข้อความที่น่าเชื่อถือได้หรือไม่ .....

.....
 .....

หลังจากผู้เรียนได้ฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนจะอ่านข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว คล่องแคล่วขึ้น

๒. การอ่านบทความ

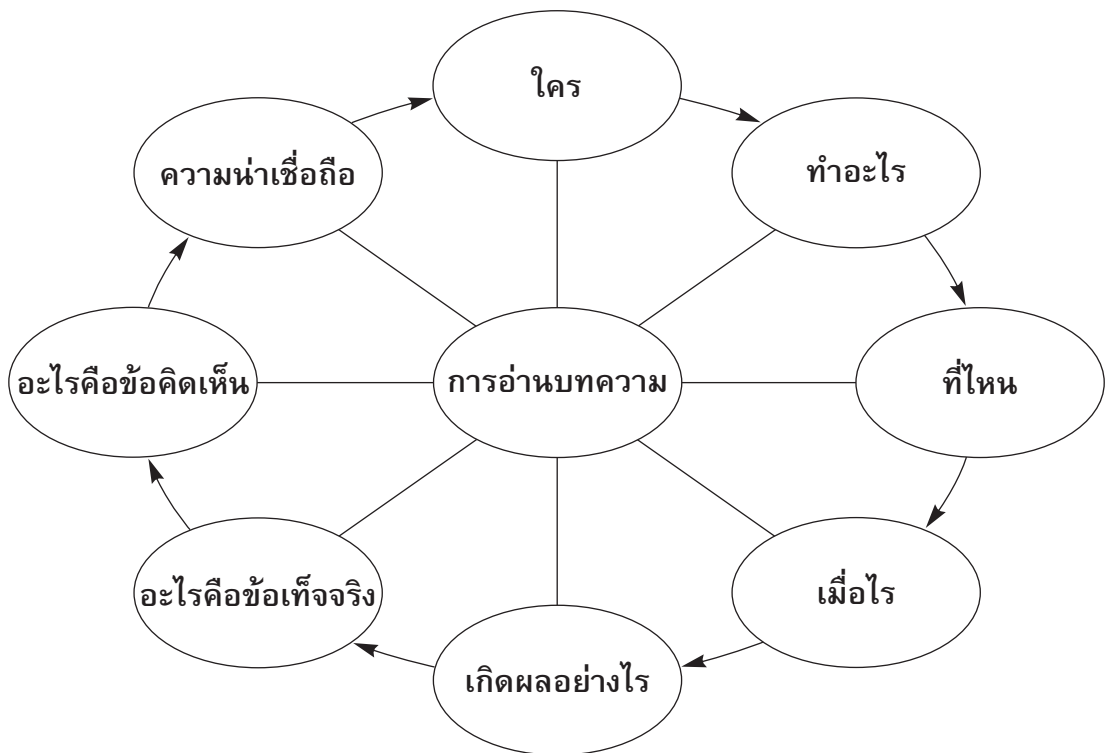
บทความ เป็นข้อเขียนที่มุ่งให้สาระความรู้และความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ผู้อ่าน รวมทั้งช่วยกระตุ้นชักจูงให้ผู้อ่านเกิดความคิดในเรื่องต่างๆ บทความส่วนมากจะนำเสนอสาระความรู้และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม การศึกษา ฯลฯ ผู้อ่านบทความจะเป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงของโลก บทความต่างๆ ไปจะมีส่วนประกอบดังนี้

๑. บทนำ เป็นย่อหน้าแรกของบทความ มีลักษณะกล่าวนำหรือให้ความรู้พื้นฐาน และการกระตุ้นเชิญชวนให้ติดตามอ่านต่อไป

๒. เนื้อหา เป็นส่วนที่ให้ความรู้และสาระแก่ผู้อ่าน

๓. สรุป เป็นส่วนท้ายของบทความ เป็นการสรุปเนื้อหาและสร้างความประทับใจในการอ่าน

การอ่านบทความก็เหมือนการอ่านหนังสือทั่วไป คือ ต้องจับใจความความสำคัญให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เกิดผลอย่างไร และรู้จักแยกข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และจะต้องพิจารณาให้ได้ว่าข้อความนั้นมีเหตุผลถูกต้อง สมควรเชื่อถือได้เพียงใด นอกจากนี้ การอ่านบทความ จะเริ่มต้นอ่าน**บทนำ** เพื่อต้องการรู้แนวคิดของเรื่อง และบทนำนี้จะอยู่ตอนต้นๆ ของบทความ ต่อจากนั้นก็อ่าน**เนื้อเรื่อง** เพื่อให้ทราบรายละเอียดและประเด็นสำคัญของเรื่อง และอ่าน**บทสรุป** (ถ้าบทความนั้นๆ ผู้เขียนได้มีข้อสรุปไว้) ซึ่งมักจะอยู่ตอนท้ายๆ ของบทความ ผู้อ่านจะต้องสรุปให้ได้สาระสำคัญดังแผนภูมิ

ตัวอย่างบทความเรื่อง.....

ชั้นสูตรศพมนุษย์สมัย ๕ พันกว่าปี เป็นโรคหัวใจเหมือนมนุษย์ทุกวันนี้

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญการชันสูตร ต้องพบกับความประหลาดใจอย่างยิ่ง ในการชันสูตรศพมนุษย์โบราณ ที่ตายมาตั้ง ๕,๓๑๒ ปีแล้ว เมื่อพบว่า ป่วยด้วยโรคของมนุษย์อย่างพวกเรา ทุกวันนี้สารพัดโรค ตั้งแต่โรคข้ออักเสบ หมอนรองกระดูกเสื่อม ไปจนถึงโรคหัวใจ

แพทย์ชันสูตรของมหาวิทยาลัยเท็กซัสของสหรัฐฯ ต้องพบกับความประหลาดใจ เมื่อมีโอกาสชันสูตรศพมนุษย์โบราณผู้ชายที่ตั้งชื่อให้ว่า “มนุษย์น้ำแข็ง” ขุดพบอยู่ที่ดักกอน้ำแข็งบนยอดเขาแอลป์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ธรรมชาติของอากาศอันเย็นจัด ช่วยรักษาสภาพศพให้ยังคงมีสภาพสมบูรณ์ดีเยี่ยม

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญรายงานว่า มนุษย์ซึ่งตายมานับมาจนถึงบัดนี้ ได้ประมาณ ๕,๓๑๒ ปีแล้วนั้น เป็นผู้ชายอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี เจ็บป่วยด้วยโรคของมนุษย์อย่างเราทำนทุกวันนี้หลายโรค ตั้งแต่โรคข้ออักเสบ หมอนรองกระดูกเสื่อม และที่นับว่าน่าแปลกใจยิ่งนัก ก็คือโรคหัวใจ “โดยได้พบแคลเซียมจับอยู่ตามที่เชื่อว่าน่าจะเป็นเส้นเลือด”

หมอวิลเลียม เอ. เมอร์ฟี หัวหน้าคณะแพทย์ชั้นสูตร ออกปากว่า “เราเชื่อกันมาว่าสภาพความเป็นอยู่ในโลกปัจจุบัน มีส่วนทำให้คนเราพากันเป็นโรคหัวใจขึ้น แต่ในยุคเมื่อ ๕,๓๑๒ ปีมาแล้วนั้น มันไม่ได้มีบุหรี่ปุหรือฟาสต์ฟู้ดอะไรเลย และเกือบทุกคนล้วนแต่ต้องทำงานหนักด้วยกันทั้งนั้น”

ศพที่พบนับว่ามีสภาพดีเยี่ยม แม้แต่เครื่องหุ้มห่อร่างกาย เพื่อต่อสู้กับอากาศอันหนาวเย็นจัด ก็ยังเหลือซากปกคลุมตัวอยู่ อย่างเช่นฟันแข็งด้วยหนังและเส้นคลุมทำด้วยหญ้า.

(จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันจันทร์ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๖)

กิจกรรมที่ ๒ เมื่อผู้เรียนอ่านบทความนี้จบแล้ว สามารถจับใจความสำคัญให้ได้ดังนี้

๑. บทความนี้ กล่าวถึงอะไร .....

.....

๒. บทความนี้ กล่าวอ้างอิงใคร .....

.....

๓. บทความนี้ เกิดผลอย่างไร .....

.....

๔. บทความนี้ มีข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นมีอย่างไรบ้าง .....

.....

๕. โดยสรุป บทความนี้สมควรเชื่อถือได้หรือไม่ .....

.....

.....

๓. การอ่านประกาศ

คำว่า ประกาศ หมายถึง แจ้ง แจ้งความ แจ้งให้ทราบทั่วไป บอกป่าวร้อง ลักษณะของประกาศ จะระบุถึงเรื่องที่ต้องการประกาศ บอกถึงหน่วยงานที่ประกาศ บอกเรื่องที่ประกาศ ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ใครประกาศ ประกาศเมื่อไร

ตัวอย่างการอ่านประกาศ

ประมูล

โดยคำสั่งของ บริษัท ซีวีดี เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)

**เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตม้วนวีดีโอเทป
ผลิตกล่องวีดีโอเทป และกล่องซีดี**

เช่น เครื่องฉีดพลาสติก, เครื่องผลิตแม่พิมพ์, อุปกรณ์ประกอบชิ้นงาน,
อุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพสินค้า, เครื่องอัดและเครื่องเล่นวีดีโอเทป,
วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต, ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป, อุปกรณ์สำนักงาน,
เครื่องจักร และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในโรงงาน

เปิดประมูล : ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ (เวลา ๑๐.๐๐ น. เป็นต้นไป)
เปิดให้ชมสินค้า : ๓ - ๗ มีนาคม ๒๕๕๖ (โดยการนัดหมายล่วงหน้า)
๑๐ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖ (เวลา ๑๐.๐๐ น. - ๑๖.๐๐ น.)
สถานที่ประมูลและสถานที่ชมสินค้า : บริษัท ซีวีดี เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๑๗๘ หมู่ ๑ ถนนบางนา - ตราด กม. ๕๗
ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

รายละเอียดเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ DoveBid

Tel. ๐-๒๖๗๙-๒๒๐๒, ๐-๑๙๕๒-๗๑๙๖, ๐-๑๘๐๑-๓๕๐๒

E_mail : sdabbaransi@DoveBid.com

DOVEBID®
Business Auction &
Valuations Worldwide

WWW.DoveBid.com

(จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันจันทร์ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๖)

กิจกรรมที่ ๓.๑ เมื่อผู้เรียนอ่านประกาศจบแล้ว จะต้องจับประเด็นให้ได้ว่า

๑. ประกาศที่อ่านนั้น เป็นเรื่องอะไร .....
๒. ใครประกาศ .....
๓. ประกาศเมื่อไร .....

ตัวอย่าง การอ่านประกาศของทางราชการ

ตัวอย่าง ประกาศตามแบบราชการ

ประกาศแขวงการทางอำเภอทัพทัน เรื่อง ปิดถนนเพื่อซ่อมแซม

ด้วยปรากฏว่า ถนนหลวงสายที่ ๑๔๖ อ. ทัพทัน จ. อุทัยธานี ตั้งแต่หลักกิโลเมตร
ที่ ๑๕-๓๐ ถูกน้ำท่วมได้รับความเสียหายอย่างมาก ต้องซ่อมแซมเป็นการด่วน
กรมทางหลวง จึงขอให้ท่านที่ต้องการจะใช้ถนนสายนี้ เลี่ยงไปใช้ถนนสายอื่น ตั้งแต่
วันที่ ๑๒-๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ เวลา ๐๑.๐๐-๐๔.๐๐ น.

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๓

นายเสนอ ดิษฐากุล
(นายเสนอ ดิษฐากุล)
หัวหน้าแขวงการทางอำเภอทัพทัน

กิจกรรมที่ ๓.๒

๑. ประกาศที่อ่านนั้นเป็นเรื่องอะไร .....
๒. ใครประกาศ .....
๓. ประกาศเมื่อไร .....

การอ่านร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำภาษาที่เรียบเรียงขึ้นอย่างไร้เพราะ มีข้อบังคับ
สัมผัสเพื่อให้เกิดเสียงสูงต่ำตามลักษณะแบบบังคับของบทร้อยกรองแต่ละชนิด ซึ่งองค์ประกอบ
ที่สำคัญในการอ่านบทประพันธ์ประเภทร้อยกรองนี้ จะต้องอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจน เสียงดัง
ไม่อ้อมแอ้มหรือแหบเคี้ยว มีจังหวะในการอ่านที่ถูกต้อง สามารถจำข้อบังคับของบทร้อยกรอง
นอกจากนี้ยังต้องเข้าใจคำและความหมายของบทร้อยกรองด้วย ซึ่งในการอ่านบทร้อยกรองนี้
สามารถอ่านได้ ๒ ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ ๑ อ่านออกเสียงปกติ เป็นการอ่านธรรมดาแบบอ่านข้อความ ผู้อ่านต้อง
อ่านเสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และเว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง ชัดเจน

ลักษณะที่ ๒ อ่านทำนองเสนาะ (คำประพันธ์) เป็นการอ่านทำนองให้มีน้ำเสียงสูง
ต่ำ มีการเอื้อนเสียง ซึ่งการอ่านร้อยกรองมีหลักการอ่านเบื้องต้น ก็คือ ต้องอ่านให้ถูกต้อง
ตามลักษณะคำประพันธ์แต่ละชนิด เช่น การอ่านกลอน ๘ (กลอนสุภาพ)

๔. การอ่านบทสนทนา

บทสนทนา หมายถึง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในเรื่องที่มีความสนใจร่วมกัน เป็นสิ่งที่ผ่อนคลายความเครียด

ลักษณะของบทสนทนา ที่หลายลักษณะ เช่น

๑. บทสนทนาความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน จะมีผู้ร่วมสนทนาตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ลักษณะเหมือนพูดคุย แสดงความคิดเห็นโต้ตอบกันของบุคคลที่ร่วมสนทนา เนื้อเรื่องที่สนทนาจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสุข ความทุกข์ ความเป็นอยู่ ปัญหาการประกอบอาชีพ ฯลฯ

๒. บทสนทนาที่เป็นบทละคร จะมีการกำหนดเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ และมีการสนทนากันตามเนื้อเรื่องที่กำหนดไว้

ตัวอย่าง การอ่านบทสนทนาประเภทบทละคร

สมศรี : วันนี้เธอจะไปไหนอีกล่ะ

รัตนา : จะไปราชการจังหวัดระยอง

สมศรี : ไปทำอะไรกัน

รัตนา : ไปประชุมเขียนหนังสือเรียน

สมศรี : มีคนไปประชุมกันมากไหม

รัตนา : มีครูจากโรงเรียนมัธยมศึกษามาช่วยกันเขียนด้วย

สมศรี : แล้วจะกลับเมื่อไหร่

รัตนา : กลับวันศุกร์นี้แหละ

การอ่านกลอน ๘ หรือกลอนสุภาพ เป็นการอ่านวรรคละ ๘ คำ แต่ละวรรคอ่านจังหวะ ๓-๒-๓ หรือถ้าวรรคใดมี ๙ คำ ให้อ่านเว้นจังหวะเป็น ๓-๓-๓ แล้วอ่านเสียงสูง ๒ วรรค เสียงต่ำ ๒ วรรค เช่น

	(วรรคที่ ๑)	(วรรคที่ ๒)
อ่านเสียงสูง	मैं เป็น ถ้ำ/อำไพ/ใครเป็นหงส์	จะร่อนลง/สิงสู่/เป็นคู่สอง
	(วรรคที่ ๓)	(วรรคที่ ๔)
อ่านเสียงต่ำ	ขอติดตาม/ทราบสงวน/นวลละออง	เป็นคู่ครอง/พิศवास/ทุกชาติไป

(พระอภัยมณี)

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑ เป็นการอ่านวรรคหน้า ๕ คำ วรรคหลัง ๖ คำ โดยวรรคหน้า
อ่าน ๒-๓ วรรคหลังอ่าน ๓-๓ เช่น

ขึ้นถก/ตกทุกขียาก
มันเผือก/เลือกเผาไฟ

แสนลำบาก/จากเวียงไชย
กินผลไม้/ได้เป็นแรง

(กาพย์พระไชยสุริยา)

ถ้าผู้เรียนต้องการอ่านทำนองเสนาะให้เป็น ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนการอ่านจากครูหรือ
ผู้รู้ในท้องถิ่น และฝึกอ่านบ่อยๆ หรืออ่านตามแถบบันทึกเสียง (ขอสำเนาได้ที่ศูนย์เทคโนโลยี
ทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน ถนนศรีอยุธยา เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
๑๐๕๐๐)

ในการอ่านบทร้อยกรองนี้ นอกจากจะอ่านเป็นแล้ว ผู้อ่านจะต้องรู้คุณค่าของบท
ร้อยกรองนั้นๆ ด้วยว่า

๑. ผู้แต่งมีการนำเสนอความคิดดีไม่มีการชักจูงผู้อ่านให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดีศีลธรรม
ประเพณี
๒. มีวิธีการแต่งดี ได้แก่ ใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายที่เข้าใจง่าย ไพเราะ ไม่วกวน
๓. เนื้อหาดีประโยชน์ต่อผู้อ่าน

กิจกรรมที่ ๔

เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจถึงคุณค่าของการอ่านบทร้อยกรอง แล้วจึงขอให้ผู้เรียน
จดจำบทร้อยกรองที่ผู้เรียนเคยอ่านมาแล้ว ต้องการจดจำไว้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นคติ
สอนใจหรือเพื่อประโยชน์อื่นๆ ได้ ทั้งนี้ผู้เรียนจะอธิบายคุณค่าของบทร้อยกรองที่จำได้ด้วย

เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีการอ่านออกเสียง การอ่านในใจ การอ่านบทร้อยแก้ว
การอ่านบทร้อยกรองมาแล้วก็ตาม แต่การอ่านนั้นผู้อ่านจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในความ
หมายของคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท
ตลอดจนสามารถแยกแยะให้ได้ว่าบทความที่อ่านนั้นเป็นการนำเสนอข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น
การวิเคราะห์ความ ดีความเพื่อสรุปความ ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้อ่านได้อ่านบทความ หรือข้อความ
ใดๆ ก็ตาม แล้วพบว่าผู้เขียนอาจจะใช้สิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ถ้าผู้อ่าน
ที่ไม่เข้าใจก็อาจจะแปลความหมายที่ไม่ถูกต้องได้ เช่น

๑. การอ่านจะต้องเข้าใจความหมายของคำ เช่น ตกที่นั่งเสือลำบาก ไม่เผาผีกัน
เลยทีเดียว งานกระทรวงยุติธรรมเดินไม่ได้ นักประวัติศาสตร์ตาน้ำข้าว เพียงแต่ความเป็น
ชาตินิยมของเรามันโอเวอร์ไซด์ การตั้งเพดานราคาน้ำมัน

๒. การอ่านจะต้องระบุให้ได้ว่าข้อความที่อ่านเป็นการเล่าความว่ามีสิ่งใด เหตุการณ์
ใดเกิดขึ้นบ้าง โดยมีข้อเท็จจริงด้วยหรือที่เรียกว่า การบรรยาย “ร.ต. วิจิตร อยู่สุภาพ
เลขาธิการ กกต. กล่าวถึง การอนุมัติใบลาออกของนางดวงกมล นิธิอุทัย ผอ. สำนักกวีนิพนธ์ว่า
เรื่องที่ได้ปฏิบัติไปตามระเบียบ กกต. ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลและก่อนเซ็นอนุมัติได้แจ้ง
ให้ประธาน กกต. ทราบแล้วภายหลัง กกต. ได้ขอให้ทางดวงกมลเพิกถอนใบลาออกเพื่อ
ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จึงได้ยกเลิกใบลาออกดังกล่าว” (ไทยรัฐ ฉบับวันอังคารที่ ๑๔ กุมภาพันธ์
๒๕๔๖ หน้า ๓ คอลัมน์ข่าวสั้นการเมือง)

๓. การอ่านที่บ่งบอกถึงความคิดเห็นไว้ด้วยนี่จะเป็นการนำเสนอความรู้สึกหรือข้อ
สรุปที่ได้จากข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นส่วนตัวของแต่ละคนด้วย

ยาเสพติดจุดเด็กสาวไปฆ่าตัวตาย ผู้หญิงยิ่งติดยาได้ง่ายกว่าผู้ชาย

เดือนเด็กสาวอย่าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะจะตกเป็นเหยื่อได้ง่ายกว่าเด็ก
หนุ่ม และยังอ่อนไหวมากกว่ากัน มักจะคิดฆ่าตัวตายมากกว่าเพศตรงข้ามอีกด้วย

นักวิจัยได้รายงานผลการศึกษาในที่ประชุมของศูนย์ต่อต้านยาเสพติดแห่งชาติ
มหาวิทยาลัยโคลัมเบียของสหรัฐฯ ว่า เด็กสาวที่รีเล่นกับไฟ ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและ
สุรายาเมา เมื่อประพฤติดัวเหลวแหลกหนักเข้า มักจะคิดพยายามฆ่าตัวตายมากกว่าเด็กหนุ่ม
โดยมากเด็กสาว มักจะขาดความรู้ถึงธรรมชาติของตนเองว่าผู้หญิงมักจะติดยาเสพติดและ
สุรายาเมาได้ง่ายกว่าเพศตรงข้าม แม้จะเสพหรือดื่มกินในปริมาณเท่าๆ กัน

คณะนักวิจัยได้ศึกษากับเด็กหนุ่มสาว ที่อยู่ในวัยช่วงต้นๆ ของวัย จนไปถึงมีอายุ
๒๒ ปี ในการศึกษาทำกันเป็นเวลาแรมปี ได้พบว่า เด็กสาวที่ติดยา หากเกิดมีอาการ
เคร่งเครียด ซึมเศร้า หรือตกเป็นเหยื่อโดนถูกข่มเหงรังแกทั้งทางกายหรือทางเพศ มักจะคิด
พยายามฆ่าตัวตายมากกว่าเด็กผู้ชาย

คณะผู้เชี่ยวชาญจึงเสนอความเห็นที่ควรจะใช้วิธีและหนทางในการต่อต้านและการ
บำบัดรักษาผู้เสพติดกับเด็กสาวและเด็กหนุ่มคนละแบบกัน แทนที่จะทำรวมๆ กันไปหมด
อย่างที่เป็นอยู่

เรื่องที่ ๒ มารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

มารยาทในการอ่าน

คำว่า มารยาท หมายถึง กิริยา วาจาที่เรียบร้อย หรือการกระทำที่ดีงาม ดังนั้น ผู้อ่านที่ดีจะต้องมีมารยาทที่ดีในการอ่าน ดังต่อไปนี้

๑. ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น
๒. ไม่เล่นกันในขณะอ่านหนังสือ
๓. เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้วควรเก็บหนังสือไว้ที่เดิม
๔. ไม่ควรอ่านเรื่องที่เป็นส่วนตัวของผู้อื่น
๕. ไม่ขีดเขียนทำลายหนังสือที่เป็นสมบัติของส่วนรวม
๖. ไม่ควรแย่งอ่านหรือชะโงกหน้าไปอ่านในขณะที่ผู้อื่นกำลังอ่านอยู่

การสร้างนิสัยรักการอ่าน

การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะมีนิสัยรักการอ่านได้จะต้องได้รับการฝึกฝนมาตั้งแต่เด็ก ๆ แต่ก็มีใช้ว่าเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว จะไม่สามารถสร้างนิสัยรักการอ่านได้ ซึ่งทั้งนี้และทั้งนั้น จะต้องเข้าใจว่าการที่จะสร้างนิสัยให้เป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านนั้นจะต้องเริ่มจาก

๑. อ่านหนังสือที่ตนเองชอบ
๒. การอ่านจะต้องมีสมาธิเพื่อจับใจความของเรื่องที่อ่านได้
๓. เริ่มอ่านจากเรื่องสั้น ๆ ก่อนไปสู่เรื่องยาว ๆ
๔. การอ่านควรมีสมาธิจดจ่อบันทึก เพื่อจดจำข้อความที่ไพเราะ มีคติสอนใจ
๕. การอ่านจะต้องอ่านหนังสือได้ทุกประเภท และหยิบอ่านทุกครั้งเมื่อมีโอกาสหรือ

มีเวลาว่าง

๖. การอ่านอาจจะซื้ออ่านเองหรือขอยืมจากเพื่อน ห้องสมุด หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

เป็นต้น

กิจกรรมที่ ๕

เมื่อทราบมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านแล้ว ผู้เรียนลองสำรวจตัวเองดูซิ ว่า ท่านมีมารยาทในการอ่านและรักการอ่านหรือไม่ โดยกา ✓ หรือ ✗ หน้าข้อความที่กำหนด

- ๑. อ่านออกเสียงในห้องสมุด
- ๒. อ่านไป พุดคุยไปด้วย
- ๓. อ่านเรื่องที่ตนเองสนใจ
- ๔. สนใจอ่านหนังสือทุกประเภท ตามแต่โอกาสจะอำนวย
- ๕. อ่านหนังสือเล่มเดียวกับเพื่อนในเวลาเดียวกัน
- ๖. แอบอ่านจดหมายของเพื่อน
- ๗. อ่านแล้ว มีการสรุปย่อไว้
- ๘. อ่านเสียงดัง เมื่อครูให้อ่านหน้าชั้นเรียน
- ๙. ขอยืมหนังสือจากเพื่อนมาอ่านและขีดเขียนข้อความในหนังสือ
- ๑๐. อ่านไปด้วย ดูโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุไปด้วย

ถ้าผู้เรียนตอบถูกมากกว่า ๘ ข้อ ถือว่าผู้เรียนมีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน แต่ถ้าผู้เรียนตอบถูกน้อยกว่า ๘ ข้อ ให้ผู้เรียนกลับไปทบทวนความรู้เกี่ยวกับมารยาทในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านอีกครั้ง

เรื่องที่ ๓ การเลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ

หนังสือดีมีขายอยู่ในท้องตลาดมากมาย หนังสือแต่ละเล่มจะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของเล่มนั้นๆ เช่น ให้ความรู้ ให้ความบันเทิง ให้ข้อคิดคติเตือนใจ วิธีการปฏิบัติ ฯลฯ การจะเลือกหนังสืออ่านนั้น ผู้อ่านจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านว่าจะอ่านเพื่อความรู้ ให้ความบันเทิง หลังจากอ่านแล้ว ควรจะมีการจดบันทึก ย่อไว้ หรือทำเป็นรายงาน หรือการนำข้อคิดจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต หรือแนะนำผู้อื่นต่อไป

สื่อที่เลือกอ่านในปัจจุบันนี้ นอกจากจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือเรียน นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร หนังสือพิมพ์รายวัน สารคดี ฯลฯ แล้วยังมีสื่ออีกประเภทหนึ่งที่เป็นสื่อที่ทันสมัยมีเนื้อหาความรู้เช่นเดียวกับสื่อสิ่งพิมพ์ นั่นก็คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต (Internet) ซีดีรอม (CD-ROM) ซีเอไอ (CAI) ซึ่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ จะมีวิธีอ่านดังนี้

๑. ศึกษาวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer)
๒. เลือกประเภทของสื่อ หรือเว็บไซต์ที่จะอ่าน
๓. การอ่านจะต้องไม่ทำลายข้อมูลในเว็บไซต์
๔. มีการบันทึกสาระสำคัญของเรื่องที่เห็นว่ามีประโยชน์

กิจกรรมที่ ๖

การศึกษาหาความรู้ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์นี้ ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้จาก

๑. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
๒. ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ
๓. ห้องสมุดประชาชนจังหวัด หรืออำเภอ โดย
  ๑. ผู้เรียนฝึกการค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต
  ๒. ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากซีดี-รอม จากนั้นให้ผู้เรียนสรุปประเด็นดังต่อไปนี้
    ๑. แหล่งที่ไปค้นคว้า _____
    ๒. ข้อมูลที่ค้นคว้า (ใส่เครื่องหมาย ✓)
      - อินเทอร์เน็ต
      - ซีดี-รอม
    ๓. ความรู้ที่ได้รับคืออะไร _____

แนวเฉลยกิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ ผู้เรียนอ่านข่าวหนังสือพิมพ์รายวันในหัวข้อ “ตายคาเข็ม”
คำถามต่อไปนี้

๑. ข่าวที่อ่านนี้กล่าวถึงนายเฉลิมรัตน์ ยวนางกูร
๒. ใช้เข็มขัดสีดำรัดเหนือข้อพับแขนขวา มีเข็มฉีดยาปักคาอยู่
๓. อยู่บ้านเลขที่ ๒๘/๔๖๔ หมู่บ้านพฤษภาฯ ถนนเลียบบคลอง ๓ หมู่ ๒ ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
๔. หัวข้อข่าว คนเสพยาเกินขนาดทำให้เสียชีวิต
๕. ข่าวที่เป็นจริง เพราะมีการกล่าวอ้างถึงตัวบุคคลที่เป็นต้นเหตุ มีการระบุวัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ

กิจกรรมที่ ๒ ผู้เรียนอ่านบทความเรื่อง “ชั้นสูตรศพมนุษย์สมัย ๕ พันกว่าปี เป็นโรคหัวใจเหมือนมนุษย์ทุกวันนี้” สามารถจับใจความสำคัญได้ดังนี้

๑. บทความนี้กล่าวถึง มนุษย์โบราณที่ตายมาตั้ง ๕,๓๑๒ ปีแล้ว เป็นผู้ชายอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี เจ็บป่วยด้วยโรคของมนุษย์อย่างเราหรือท่านทุกวันนี้หลายโรค ตั้งแต่โรคข้ออักเสบ หมอนรองกระดูกเสื่อม และโรคหัวใจ
๒. บทความนี้กล่าวอ้างอิงถึงหมอวิลเลียม เอ.เมอร์ฟี หัวหน้าคณะแพทย์ชั้นสูตรของมหาวิทยาลัยเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา
๓. บทความนี้เกิดผลว่า โรคที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ ถูกค้นพบว่ามี ๕ พันกว่าปีมาแล้วก็พบโรคดังกล่าวด้วย ทั้งๆ ที่สภาพความเป็นอยู่ในอดีตไม่มีบุหรี่ปริหรืออาหารประเภทฟาสต์ฟู้ด ที่จะเป็นสาเหตุของการเกิดโรค
๔. บทความนี้มีข้อเท็จจริงตรงที่มีการระบุบุคคล สถานที่ที่เกี่ยวข้อง แต่มีข้อคิดเห็นว่าบทความนี้เป็นของต่างประเทศ ซึ่งถือว่าข้อมูลยังห่างไกลจากตัวเรามาก
๕. โดยสรุปบทความนี้ สมควรเชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าจะให้ข้อมูลดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือ ควรจะมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยในประเทศไทยด้วย

กิจกรรมที่ ๓.๑ เมื่อผู้เรียนอ่านประกาศแล้ว จับประเด็นได้ว่า

๑. ประกาศที่อ่านเป็นเรื่องการประมูลเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตมันววน วิดีโอเทป ผลิตกล่องวิดีโอเทปและกล่องซีดี

๒. ผู้ประกาศ บริษัท ซีวีดี เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๓. ประกาศเมื่อ ไม่ได้ระบุ วัน เวลา ว่าประกาศเมื่อไร

กิจกรรมที่ ๓.๒ เมื่อผู้เรียนอ่านประกาศของทางราชการแล้ว จับประเด็นได้ว่า

๑. ประกาศที่อ่าน เป็นเรื่อง ปิดถนนเพื่อซ่อมแซม
๒. ผู้ประกาศ แขวงทางอำเภอทับทัน
๓. ประกาศเมื่อ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๓

กิจกรรมที่ ๔ ผู้เรียนเลือกท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะและชื่นชอบ และนำไปใช้กล่าวอ้างในการพูด การเขียน ตลอดจนอธิบายคุณค่าได้ว่าที่ท่องบทร้อยกรองนี้เพราะเหตุใด

กิจกรรมที่ ๕ ผลการสำรวจมารยาทในการอ่าน และมารยาทในการอ่านตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. อ่านออกเสียงในห้องสมุด
๒. อ่านไป พูดคุยไปด้วย
๓. อ่านเรื่องที่ตนเองสนใจ
๔. สนใจอ่านหนังสือทุกประเภท ตามแต่โอกาสจะอำนวย
๕. อ่านหนังสือเล่มเดียวกับเพื่อนในเวลาเดียวกัน
๖. แอบอ่านจดหมายของเพื่อน
๗. อ่านแล้ว มีการสรุปย่อไว้
๘. อ่านเสียงดัง เมื่อครูให้อ่านหน้าชั้นเรียน
๙. ขอยืมหนังสือจากเพื่อนมาอ่าน และขีดเขียนข้อความในหนังสือ
๑๐. อ่านไปด้วย ดูโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุไปด้วย

กิจกรรมท้ายตอนที่ ๑

๑. ให้ผู้เรียนค้นคว้าบทความหรือบทร้อยกรองประเภทกลอน ๘ หรือกาพย์ยานี ๑๑ จากหนังสือ และนำมาอ่านให้เพื่อนฟังเวลาพบกลุ่ม ตลอดจนร่วมกันสรุปเนื้อหาความรู้จากเรื่องที่อ่านด้วย
๒. ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนมาแล้วในตอนที่ ๑ มาจัดทำเป็นแผนภาพความคิด เพื่อเป็นการสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ครั้งนี้

ตอนที่ ๒

การเขียน

สาระสำคัญ

การเขียนคือการใช้อักษรเป็นเครื่องหมายแทนเสียงพูด การใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม สื่อความหมาย ชัดเจน เข้าใจง่าย ทั้งการเขียนร้อยแก้วและร้อยกรอง จะช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เมื่อศึกษาตอนที่ ๒ แล้วผู้เรียนสามารถ

๑. เขียนคำได้ถูกความหมาย และสะกดการันต์ถูกต้อง
๒. เขียนประโยค ข้อความ และเรื่องราวแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ความต้องการ และจินตนาการ หรือเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ได้
๓. เขียนเรียงความ ย่อความ รายงาน และจดหมายได้อย่างถูกต้อง
๔. เขียนจดบันทึกข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ เหตุการณ์การสังเกตได้อย่างเป็นระบบ
๕. ใช้วิธีการของแผนภาพความคิดมาพัฒนางานเขียนและสื่อสารได้
๖. เลือกใช้คำคล้องจองแต่งบทร้อยกรองแบบง่ายๆ ได้
๗. ตระหนักถึงความสำคัญของการเขียน รักการเขียน และมีมารยาทในการเขียน

ขอบข่ายเนื้อหา

๑. หลักการเขียนทั่วไปและการเขียนร้อยแก้ว ในหัวข้อ ประวัติตนเอง บันทึกประจำวัน การเขียนข่าว การเขียนย่อความ การเขียนเรียงความ การเขียนจดหมาย การเขียนรายงาน การกรอกแบบฟอร์ม และการเขียนอธิบายเรื่องราวหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
๒. การเขียนร้อยกรอง ประเภท กาพย์ยานี ๑๑ กลอน ๘ และคำประพันธ์ท้องถิ่น
๓. คำประพันธ์ท้องถิ่น

๔. แผนภาพความคิดกับการพัฒนางานเขียน
๕. การคัดลายมือและการเขียนเลขไทย
๖. มารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน

เรื่องที่ ๑ หลักการเขียนทั่วไปและการเขียนร้อยแก้ว

หลักการเขียนทั่วไป

การเขียน เป็นการสื่อสารโดยใช้ตัวอักษร ถ่ายทอดความคิดประสบการณ์ เรื่องราวที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ผู้เขียนควรศึกษาวิธีเขียน การใช้สำนวนถ้อยคำให้สละสลวย ชอบอ่านและควรฝึกฝนการเขียนสม่ำเสมอ จะช่วยให้เป็นผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้ดี การเขียนแบ่งได้เป็นหลายประเภท กล่าวคือ

การเขียนหมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด คำพูด ออกมาเป็นตัวอักษร เรียกว่า ภาษาเขียน การเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน มีความสำคัญมากผู้ที่ศึกษาและฝึกฝนในการใช้ภาษาเขียนย่อมประสบความสำเร็จ และเจริญก้าวหน้าในชีวิต นอกจากนั้นยังให้มีประโยชน์กับผู้อื่นอีกด้วย

๑. การเขียนประวัติตนเอง

ประวัติตนเอง เป็นการเขียนข้อความเพื่อแสดงตนให้ผู้อื่นได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าของประวัติ จึงควรเขียนรายละเอียดให้มากที่สุดเท่าที่จะเปิดเผยได้ หัวข้อหลักๆ ที่ควรเขียนมีดังนี้

ชื่อ _____ นามสกุล _____
 บิดาชื่อ _____ มารดาชื่อ _____ มีพี่น้อง _____ คน ชาย _____ คน
 หญิง _____ คน เกิดวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 สถานที่เกิด _____
 สถานภาพสมรส _____
 อาชีพ _____
 สถานที่ติดต่อ (ที่อยู่) _____
 ประวัติการศึกษา _____
 ประสบการณ์การทำงาน _____
 ความรู้ความสามารถพิเศษ _____

๒. การเขียนบันทึกประจำวัน

บันทึกประจำวันเป็นบันทึกส่วนตัวเกี่ยวกับสิ่งที่กระทำ สิ่งที่ได้พบเห็นการเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ตลอดจนเหตุการณ์ทั่วไป มีหลักในการบันทึกดังนี้

๑. บันทึกเป็นประจำทุกวัน
๒. เลือกบันทึกเฉพาะเรื่องที่สำคัญและน่าสนใจ
๓. เลือกบันทึกตามความเป็นจริง
๔. แทรกความรู้สึกรู้สึกนึกคิดส่วนตัวพอสมควร
๕. ใช้ภาษา ถ้อยคำ กระชับรัดกุม ไม่ต้องคำนึงถึงแบบแผน

ตัวอย่าง บันทึกประจำวันของนางสาวฉันทนา สุขขยัน ได้บันทึกไว้ดังนี้ คือ
วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

เวลา ๐๖.๐๐ น.-๑๒.๐๐ น.

ตื่นนอนเข้ารู้สึกปวดหัวเล็กน้อย คงเพราะเรานอนดึก เมื่อคืนดูหนังจีนเรื่องมังกรหยก จนจบเลยเที่ยงคืนจึงเข้านอน ตื่นนอนรีบแต่งตัว

เช้าวันนี้ต้องไปธนาคาร นำเงินไปฝากและเสียดำบัตรเครดิต ๙,๘๕๔ บาท ที่ซื้อเครื่องออกกำลังกายไปเมื่อเดือนที่แล้ว กลับมาทำงานอย่างแข็งๆ หัวก็ยังไม่วายปวด งานก็มาก

๓. การเขียนอธิบาย

การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้อย่างชัดเจนถูกต้อง ความสำคัญอยู่ที่การให้เนื้อหาสาระและการขยายความจนผู้อ่านเข้าใจ

หลักการเขียน

๑. ควรมีการกำหนดโครงเรื่องเพื่อจัดลำดับเรียบเรียงความคิด ข้อมูลให้เกิดความต่อเนื่อง อย่างน่าสนใจ การขยายความจะทำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
๒. ภาษาที่ใช้ต้องง่าย ตรงไปตรงมาอ่าน และเหมาะสมกับผู้อ่าน
๓. อาจใช้แผนภูมิภาพ กราฟ หรือตารางประกอบตามความเหมาะสม

ขั้นตอนการเขียนคำอธิบาย

๑. สังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว ที่พบเห็น แล้วจดจำเพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูล
๒. เลือกลักษณะเด่นกำหนดหัวข้อเรื่องในใจ มาเรียบเรียงเป็นคำอธิบาย
๓. ขยายความให้มีรายละเอียด

๔. ยกเหตุผลมาประกอบให้มีน้ำหนัก

๕. มีแผนภูมิประกอบตามความเหมาะสม

การเขียนคำอธิบาย มีการเขียนหลายรูปแบบในที่นี้ขอยกตัวอย่าง ๒ แบบ คือ

๓.๑ การเขียนคำอธิบายวิธีทำสิ่งของ ในการเขียนคำอธิบาย ผู้เขียนควร

๑.๑ บอกรายการสิ่งของที่ใช้พร้อมทั้งปริมาณที่แน่นอน บางครั้งอาจเขียนเสนอแหล่งที่จะจัดหาของเหล่านั้น

๑.๒ เขียนลำดับขั้นตอนการทำ ทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน

๑.๓ ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ที่ผู้อ่านคุ้นเคย

๑.๔ ใช้ภาษากระชับ รัดกุม

๑.๕ มุ่งความชัดเจนและการอ่านเข้าใจง่าย

เช่น การทำก๋วยเตี๋ยวหลอด

เครื่องปรุง

แผ่นก๋วยเตี๋ยว ถังอก ๕๐ กรัม เต้าหู้หั่นเป็นแท่ง ๑ แท่ง เห็ดหอม ๒-๓ ดอก (แช่น้ำแล้วหั่น) แครอทหั่นเป็นแท่ง ๑ ถ้วย น้ำมันพืช ๒ ช้อนโต๊ะ

น้ำจิ้ม

พริกชี้ฟ้าแดง ๑-๒ ดอก ซีอิ้วขาว ๑ ช้อนโต๊ะ ซีอิ้วดำ ๑/๒ ช้อนโต๊ะ น้ำตาลทราย นิดหน่อย เกลือนิดหน่อย (ถ้ายังไม่เค็มพอ)

วิธีทำ

ผัดถังอก เต้าหู้, เห็ดหอม แครอทเข้าด้วยกันให้สุก เอาไปวางบนแผ่นก๋วยเตี๋ยวห่อ แล้วนึ่งให้สุก หั่นเป็นท่อนพอคำแล้วกินกับน้ำจิ้ม

โหลกพริกชี้ฟ้าแล้วผสมเข้ากับซีอิ้ว น้ำตาลทราย ชิมรสดูตามชอบ

๓.๒ การเขียนอธิบายการเดินทาง

๒.๑ เริ่มอธิบายจากจุดที่กำลังสนทนากันอยู่ไปตามลำดับ

๒.๒ ถ้ามีเส้นทางไปได้หลายเส้นทาง ควรเลือกอธิบายเส้นทางที่ไปได้สะดวกที่สุด

๒.๓ บอกให้ชัดเจนว่า เมื่อไปถึงจุดใดควรเลี้ยวซ้ายหรือขวา บอกชื่อตรอกซอย หรือถนนและสถานที่ที่จะเห็นได้เด่นชัด

๒.๔ ให้คำอธิบายให้กระชับรัดกุม

๔. การเขียนข่าว

ข่าว คือ สิ่งใหม่หรือข้อมูลใหม่ หรือเหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ แต่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ถ้าได้รับการเผยแพร่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับข่าวนั้น

วิธีการเขียนข่าว

การเขียนข่าวต้องสามารถตอบคำถามสำคัญ ๗ ประการได้คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน ทำไม เมื่อไร เพื่อใคร และอย่างไร ในการเขียนข่าว ผู้เขียนจะใช้หัวข้อใดหัวข้อหนึ่งเป็นส่วนนำของข่าวก็ได้

ส่วนประกอบของข่าว

๑. พาดหัว เป็นส่วนเร้าใจผู้อ่าน ใช้ถ้อยคำกระชับรัดกุม เร้าความสนใจ เพื่อให้ผู้อ่านสนใจติดตามข่าว

๒. ความนำหรือส่วนขยายพาดหัวข่าวเป็นการสรุปสาระสำคัญของข่าวว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไมและอย่างไรช่วยให้ผู้อ่านทราบเรื่องอย่างคร่าวๆ เป็นการชักจูงความสนใจของผู้อ่านต่อจากพาดหัวข่าว

๓. เนื้อข่าว หรือรายละเอียดของข่าว เป็นรายละเอียดของเหตุการณ์ทั้งหมด

ตัวอย่าง

ภราดรยังพีเวอร์ 7 สี ถ่ายทอดสด

พาดหัว

กลาง-ปลายเดือนนี้
แปซิฟิก-แนสแด็ก
2 รายการจากสหรัฐ
ช่อง 7 สี ทีวีเพื่อคุณเกาะติด
กระแส “ภราดรพีเวอร์” เตรียม
ถ่ายทอดสด ★ มีต่อหน้า 26

ความนำหรือ
ส่วนขยายพาดหัว

ศึกดวลลูกสักหลาดมาสเตอร์ซีรีส์ 2 รายการใหญ่ จากเมืองลุงแซม ประเทศสหรัฐอเมริกา “แปซิฟิก ไลฟ์โอเพ่น” 10-16 มี.ค. กับ “แนสแด็ก-100 โอเพ่น” 24-30 มี.ค. ที่ “ซูเปอร์บอล” ภราดร ศรีชาพันธุ์ ยอดนักเทนนิสมืออันดับ 13 ของโลก ขวัญใจชาวไทย จะร่วมลงโชว์เพลงหวด ให้แฟน ๆ เทนนิสชาวไทยได้ชมกันอย่างเต็มอิ่ม

นายพลการ สมสุวรรณ รองหัวหน้าฝ่ายรายการโทรทัศน์สีช่อง 7 เปิดเผยกับกรวาก็พาไทยรัฐว่า ทางสถานีเตรียมเอาใจแฟน ๆ เทนนิสชาวไทย ด้วยการถ่ายทอดสดศึกดวลลูกสักหลาด มาสเตอร์ซีรีส์ 2 รายการใหญ่ จากที่มีทั้งหมด 7 รายการ ที่ “ซูเปอร์บอล” ภราดร ศรีชาพันธุ์ ยอดนักเทนนิสวัย 23 ปี มืออันดับที่ 13 ของโลกขวัญใจชาวไทยจะลงแข่งขันด้วย

เริ่มที่ทัวร์นาเมนต์แรกรายการ “แปซิฟิก ไลฟ์ โอเพ่น” ที่จะแข่งขันกันในช่วงวันที่ 10-16 มี.ค. นี้ ซึ่งเงินรางวัลรวม 2,450,000 เหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 56,350,000 บาท ที่อินเดียนเวลส์ แคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยผู้ชนะเลิศรายการนี้จะคว้าเงินรางวัล 4 แสนเหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 17,200,000 บาท และแชมป์เก่ารายการนี้คือ เลย์ตัน ฮิวิตส์ นักเทนนิสเมืองจิงโจ้ ออสเตรเลีย ที่เป็นหมายเลข 1 ของโลก อยู่ในขณะนี้

รายการต่อมา “แนสแด็ก-100 โอเพ่น” ที่แข่งขันกันที่ไมอามี ฟลอริดา สหรัฐอเมริกา เช่นเดียวกัน โดยจะดวลแร็กเกตกันในช่วงวันที่ 17-30 มี.ค. แต่ทางสถานีจะถ่ายทอดสดให้ชมในรอบเมนดอร์วี่ ตั้งแต่วันที่ 24-30 มี.ค. การแข่งขันรายการนี้ซึ่งเงินรางวัลรวม 3,250,000 เหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 139,750,000 บาท โดยผู้ชนะเลิศจะได้รับเงินรางวัลสูงสุดถึง 5 แสนเหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 21,500,000 บาท ส่วนแชมป์เก่ารายการนี้คือ “ไอ้หนุมบลูอินส์” อังเดร อากัสซี ที่เป็นมืออันดับ 2 ของโลกในขณะนี้

โดยทางสถานี จะถ่ายทอดสดให้ชมทุกนัดที่ภราดรลงแข่งขัน และมีสัญญาณโทรทัศน์ส่งมา รวมทั้งนัดชิงชนะเลิศด้วย แม้ว่าภราดรจะไม่เข้าชิงฯ ก็ตาม ทางสถานี ก็ จะถ่ายทอดสดให้ชมกันด้วย ส่วนวันและเวลาที่จะถ่ายทอดสดอย่างเป็นทางการนั้น จะแจ้งให้ทราบอีกครั้ง

เนื้อข่าว

๕. การเขียนเรียงความ

เรียงความเป็นการแสดงออกทางความคิดและประสบการณ์ของผู้เขียนให้ผู้อื่นทราบ มีรูปแบบในการเขียนเฉพาะ ผู้เขียนควรเรียบเรียงภาษาให้ได้ใจความ ตลอดจนใช้เครื่องหมายต่างๆ ให้ถูกต้อง

การเขียนเรียงความต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ชื่อเรื่อง ต้องไม่ยาวนัก และสามารถบอกถึงเค้าโครงเรื่องได้
๒. ส่วนประกอบของเรียงความ ๑ เรื่อง ประกอบด้วยอย่างน้อย ๓ ย่อหน้า ดังนี้
  - ๒.๑ ย่อหน้าแรก คือ คำนำ เป็นการเริ่มต้นของเรียงความเป็นส่วนที่จะดึงดูดใจ สะกิดใจผู้อ่าน ให้สนใจอ่านเนื้อเรื่อง
  - ๒.๒ ย่อหน้าต่อไปเป็น เนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่แสดงความรู้ความคิดเห็นให้ผู้อ่านทราบตามโครงเรื่องที่วางไว้ เนื้อเรื่องถ้ามีมากอาจต้องเขียนหลายย่อหน้า
  - ๒.๓ ย่อหน้าสุดท้าย เป็นการสรุปแก่นของเรื่อง ไม่ควรยาวมากนัก เรียกว่าการสรุป

ในแต่ละย่อหน้าของเรียงความ จะต้องมึใจความสำคัญอยู่ ๑ ประโยค ส่วนใหญ่เป็นประโยคต้นในย่อหน้า แต่บางเรื่องอาจเป็นประโยคสุดท้ายของย่อหน้าที่เคยพบ ประโยคอื่นๆ เป็นเพียงส่วนประกอบเป็นสาระสำคัญย่อยของเรื่อง

๖. การเขียนย่อความ

ย่อความ คือ การเก็บใจความสำคัญของเรื่องมาเขียนใหม่ เพื่อให้ง่ายแก่การเข้าใจ และสะดวกที่จะนำไปใช้ประโยชน์ การย่อความต้องบอกลักษณะและที่มาของข้อความที่จะย่อ และย่อให้ได้ใจความครบถ้วน ของข้อความเดิม

หลักการย่อความ ดังนี้

๑. ย่อความตามรูปแบบการย่อความ
๒. อ่านเรื่องที่จะย่ออย่างน้อย ๒ เที่ยว
  - เที่ยวแรก จับใจความให้ได้ว่า เรื่องอะไร หรือใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
  - เที่ยวที่สอง จับใจความให้ละเอียดขึ้น โดยพิจารณาว่าอะไรเป็นใจความสำคัญ อะไรเป็นใจความประกอบ

ถ้าจับใจความไม่ได้ให้อ่านอีกเที่ยวจนจับใจความได้
๓. พิจารณาเก็บเฉพาะใจความสำคัญหรือเก็บใจความประกอบที่จำเป็นนำใจความที่เก็บไว้มาเรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาของตนเองตามรูปแบบที่กำหนด

ตัวอย่าง ย่อความ

เรื่อง

เปรียบเทียบนามสกุล กับชื่อแซ่

คนเรายังมีอยู่เป็นอันมาก ซึ่งยังมีได้สังเกตว่า นามสกุลกับชื่อแซ่ของจีนนั้นผิดกันอย่างไร ผู้ที่แลดูแต่เผินๆ หรือซึ่งมิได้เอาใจใส่สอบสวนในข้อนี้ มักจะสำคัญว่าเหมือนกัน และมีพวกจีนพวกนิยมจีนพอใจจะกล่าวว่า การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชปรารภออกพระราชบัญญัตินามสกุลขึ้นนั้น โดยทรงพระราชนิยมตามประเพณีชื่อแซ่ของจีน ซึ่งถ้าจะตรองดูก็จะเห็นว่าคงจะไม่เป็นเช่นนั้น โดยเหตุที่จะได้อธิบายต่อไปนี้

แซ่ของจีนนั้น ตรงกับ “แคลน” ของพวกสก๊อต คือ เป็นคณะหรือพวก หรือถ้าจะเทียบทางวัดๆ ก็คล้ายสำนัก (เช่นที่เราได้ยินเขากล่าวๆ กันอยู่บ่อยๆ ว่าคนนั้นเป็นสำนักวัดบวรนิเวศ คนนี้เป็นสำนักวัดโสมนัสตังนี้เป็นตัวอย่าง) ส่วนสกุลนั้นตรงกับคำอังกฤษว่า “แฟมิลี” ข้อผิดกันอันสำคัญในระหว่างแซ่กับนามสกุลนั้นก็คือ ผู้ร่วมแซ่ไม่ได้เป็นญาติสายโลหิตกันก็ได้ แต่ส่วนผู้ร่วมสกุลนั้น ถ้าไม่ได้เป็นญาติสายโลหิตต่อกันโดยแท้แล้ว ก็ร่วมสกุลกันไม่ได้ นอกจากที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรมเป็นพิเศษเท่านั้น

(ตัดตอนจากเรื่องเปรียบเทียบนามสกุล กับชื่อแซ่ จากหนังสือปกิณกคดี พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ศิลปบรรณาการ ๒๕๑๕ หน้า ๗๕-๗๖)

การย่อความจะเก็บเฉพาะใจความสำคัญ และใจความประกอบที่จำเป็นบางส่วนเพื่อให้ใจความย่อความสมบูรณ์

ย่อหน้าที่ ๑ ใจความสำคัญว่า “คนเรายังมีอยู่เป็นอันมาก ซึ่งยังมีได้สังเกตว่า นามสกุลกับชื่อแซ่ของจีนนั้นผิดกันอย่างไร” นอกนั้นเป็นใจความประกอบ

ย่อหน้าที่ ๒ ใจความสำคัญ “ข้อผิดกันอันสำคัญในระหว่างแซ่กับสกุลนั้นก็คือ ผู้ร่วมแซ่ไม่ได้เป็นญาติสายโลหิตกันก็ได้ แต่ส่วนผู้ร่วมสกุลนั้น ถ้าไม่ได้เป็นญาติสายโลหิตต่อกันโดยแท้แล้วก็ร่วมสกุลกันไม่ได้”

เมื่อได้ศึกษาหลักการย่ออื่นๆ ครบถ้วนกับดูรูปแบบการย่อที่จะใช้แล้วนำใจความที่เก็บไว้มาเรียบเรียงใหม่ด้วยถ้อยคำของตนเอง รูปแบบการย่อเป็นความเรียงที่ตัดตอนมา ดังนั้นจึงเขียนย่อความได้ดังนี้

ย่อเรื่อง เปรียบเทียบนามสกุลกับชื่อแซ่ ของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คัดจากเรื่อง เปรียบเทียบนามสกุลกับชื่อแซ่ จากหนังสือปกิณกคดี ความว่า

มีคนจำนวนมากไม่ได้สังเกตเห็นว่านามสกุลกับแซ่ของจีนนั้นต่างกัน ผู้ร่วมแซ่ของจีนไม่ได้เป็นญาติสายโลหิตกันก็ได้ แต่เป็นคณะหรือพวกเหมือนสำนักวัดหนึ่ง ส่วนผู้ร่วมสกุลต้องเป็นญาติสายโลหิตกันโดยแท้เท่านั้นไม่เช่นนั้นก็เป็นบุตรบุญธรรมที่รับไว้เป็นพิเศษ

๗. การเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมายเป็นการสื่อสารโดยตรงระหว่างบุคคลหรือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ช่วยทำให้ระยะทางไกลเป็นใกล้ เพราะสามารถใช้จดหมายส่งข่าวและแจ้งความประสงค์ได้ตามต้องการ การเขียนจดหมายต้องเขียนให้แจ่มแจ้งชัดเจนเพื่อให้เข้าใจตรงกันทั้งสองฝ่าย

รูปแบบของจดหมายทั่วไป

สถานที่เขียนจดหมาย.....

วัน.....เดือน.....ปี.....

๑

ระยะ ๑ นิ้ว   คำขึ้นต้น   ๒

ประมาณ ๒ นิ้ว   เนื้อหา _____

๓

๔

๕) คำลงท้าย _____

๖) ชื่อผู้เขียน _____

ประเภทของจดหมาย

จดหมายแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ ๔ ประเภท คือ

๑. จดหมายส่วนตัว
๒. จดหมายกิจธุระ
๓. จดหมายธุรกิจ
๔. จดหมายราชการหรือหนังสือราชการ

ในที่นี้จะขอกล่าวถึง จดหมายส่วนตัวและจดหมายกิจธุระเท่านั้น

หลักในการเขียนจดหมาย

ในการเขียนจดหมายทุกประเภทควรคำนึงถึงหลักในการเขียนดังนี้

๑. สะอาดเรียบร้อย ไม่มีรอยขีดฆ่า ขูด ลบ
๒. อ่านง่าย และผู้อ่านเข้าใจความประสงค์ได้ชัดเจน
๓. ใช้ภาษาสุภาพและถูกต้องตามลักษณะภาษาไทยที่ดี
๔. ได้เนื้อความสำคัญ มีสาระ กระชับรัดไม่วากวน
๕. ถูกต้องตามรูปแบบการเขียนจดหมาย

ก. การเขียนจดหมายส่วนตัว

เป็นจดหมายที่เขียนถึงผู้ที่เราสนิทสนมด้วย เช่น บิดา มารดา ญาติ พี่น้อง เพื่อน ครู ใช้ภาษาง่ายๆ เป็นกันเอง เหมือนที่เคยพูดจากัน อาจเขียนได้ยาว เล่าสิ่งที่อยากเล่า แต่ถ้าเป็นจดหมายถึงครูเพื่อขอลาหยุดเรียน ให้เขียนเฉพาะสาเหตุที่ลาหยุดสั้นๆ

เมื่อเขียนจดหมายเสร็จจะต้องใส่ซองปิดแสตมป์ ๒ บาท สำหรับจดหมายปกติ ถ้าส่งจดหมายด่วน คือ ส่งเข้าผู้รับจะได้รับในเย็นวันเดียวกัน ผู้เขียนสามารถไปส่งที่ทำการไปรษณีย์ ปิดแสตมป์ตามน้ำหนักของจดหมายทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่าฉบับละ ๑๕ บาท

การจำหน่ายซองต้องเขียนชื่อ ที่อยู่ ของผู้เขียนให้ชัดเจนถูกต้องและใส่รหัสไปรษณีย์ด้วย และมุมซองด้านซ้ายบน จะต้องเขียนชื่อและที่อยู่ของผู้ฝากด้วย เมื่อจดหมายไม่ถึงมือผู้รับจะได้ส่งกลับคืนยังผู้ฝากได้

ข. การเขียนจดหมายกิจธุระ

เป็นจดหมายที่ผู้เขียนถึงองค์การหรือบริษัทห้างร้าน เพื่อกิจธุระอย่างใดอย่างหนึ่ง การเขียนจดหมายกิจธุระคล้ายกับการเขียนจดหมายส่วนตัวเพียงแต่เราต้องเขียนถึงผู้ที่ไม่รู้จักคุ้นเคย ภาษาที่ใช้ต้องสุภาพและกล่าวถึงแต่ธุระเท่านั้น ไม่มีข้อความที่แสดงความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวต่อกัน

ตัวอย่าง จดหมายกิจธุระ

สหกรณ์บ้านแม่มูล อ.เมือง
จ.อุบลราชธานี

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

เรียน ผู้จัดการร้าน จ.พานิช จำกัด

ด้วยทางสหกรณ์บ้านแม่มูล มีความประสงค์จะซื้อของใช้ในบ้าน ตามรายการต่อไปนี้

๑. ผงซักฟอกบรีส ขนาด ๑ กก.	จำนวน ๑ กล่องใหญ่
๒. สบู่หอมลักร์ขนาดใหญ่	จำนวน ๖ โหล
๓. สบู่หอมแอคแทรก ขนาดกลาง	จำนวน ๖ โหล
๔. ยาสีฟัน คอลเกต ขนาดครอบครัว	จำนวน ๓ โหล
๕. ยาสีฟัน คอลเกต ขนาดเล็ก	จำนวน ๓ โหล

ตามรายการที่สั่งซื้อข้างต้นนี้ กระผมอยากทราบว่า รวมเป็นเงินเท่าไร จะลดได้กี่เปอร์เซ็นต์ และถ้าตกลงซื้อจะส่งของให้ถึงสหกรณ์หมู่บ้านหรือไม่ และคิดค่าขนส่งเท่าไร
หวังว่าท่านคงแจ้งเกี่ยวกับรายละเอียดให้ทราบโดยด่วนด้วยขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
มานะ
(นายมานะ คงเปี่ยม)
ประธานสหกรณ์บ้านแม่มูล

๘. การเขียนรายงาน

การเขียนรายงานเป็นการเขียนผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสือ การสัมภาษณ์ การปฏิบัติจริง การทดลอง การศึกษานอกสถานที่ และ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น การเขียนรายงานทำให้ผู้เขียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาลึกซึ้งยิ่งขึ้น ด้วยการบันทึกข้อความไว้

๑. ขั้นตอนการเขียนรายงาน

- ๑.๑ ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่เขียนรายงาน
- ๑.๒ กำหนดกรอบความคิด (โครงสร้าง) พื้นที่ปฏิบัติงาน แหล่งการเรียนรู้ และ หัวข้อย่อยที่จะเสนอในรายงาน
- ๑.๓ ค้นหาคำตอบของหัวข้อย่อยแต่ละหัวข้อแล้วเขียนบันทึกไว้
- ๑.๔ เรียบเรียงรายละเอียดตามกรอบความคิด (โครงสร้าง)
- ๑.๕ เขียนแบบฟอร์มของรายงาน และปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา

ข้อควรรู้

๑. หากคัดลอกข้อความตอนใดตอนหนึ่งจากหนังสือเอกสารควรบอกให้นำมาจากหนังสือเล่มใด หน้าใด ใครเป็นคนเขียน
๒. ถ้าศึกษาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ต้องระบุว่าสัมภาษณ์ใครเมื่อไร
๓. การใช้ภาพประกอบจะช่วยให้รายงานน่าอ่าน และเข้าใจง่ายชัดเจนขึ้น
๒. ส่วนประกอบของรายงาน
  - ๒.๑ ปกหน้า ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน ชื่อผู้สอน วันที่ส่ง
  - ๒.๒ คำนำ เน้นความเรียงมีส่วนประกอบ ๓ ส่วน คือ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการทำรายงาน สารของรายงาน และประโยชน์ที่ได้รับ ย่อหน้าสุดท้ายขอบคุณผู้มีส่วนร่วมช่วยเหลือ.....
  - ๒.๓ สารบัญญ : บอกหัวข้อย่อยของสารว่าอยู่ในหน้าใดของรายงาน
  - ๒.๔ เนื้อหาสาระ : ต้องเรียงลำดับตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในกรอบความคิด (โครงสร้าง) และต้องตรงกับสารบัญญ
  - ๒.๕ บรรณานุกรม : เขียนตามแบบฟอร์มการเขียนบรรณานุกรม

๙. การกรอกแบบพิมพ์

แบบพิมพ์ คือ แบบรายการที่หน่วยราชการ ห้างร้าน บริษัท หรือสำนักงานต่าง ๆ ได้

กำหนดไว้ให้กรอกข้อความตามความมุ่งหมายของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะมีหลักใหญ่ๆคล้ายกันคือ จะเว้นที่ว่างไว้ให้แต่ละบุคคลกรอรายละเอียดเพิ่มเติมหลักในการกรอกแบบพิมพ์โดยทั่วไป

๑. อ่านข้อความในแบบรายการนั้นๆ ให้เข้าใจ ถ้ามีคำอธิบายวิธีการกรอกให้อ่านคำอธิบายก่อนกรอรายการ

๒. เขียนหรือพิมพ์ให้ชัดเจน ถูกต้อง สะอาดเรียบร้อย

๓. กรอกข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง ชื่อ นามสกุล ชื่อ บิดา มารดา บ้านเลขที่ วัน เดือน ปีเกิด ฯลฯ

๔. ใช้ถ้อยคำหรือข้อความให้กระชับรัด

๕. ปฏิบัติตามข้อบังคับหรือคำแนะนำในแบบรายการนั้น เช่น เขียนด้วยหมึกสีดำ ห้ามขีดฆ่า ชูดลบ เป็นต้น

แบบพิมพ์ที่ใช้เสมอในชีวิตประจำวัน

๑. โทรเลข

๒. ธารณัติ

๓. ใบสมัคร

๔. ใบสัญญา

๕. ใบคำร้อง

กิจกรรม

เมื่ออ่านจบแล้วให้ผู้เรียน นำแบบพิมพ์ที่เคยพบนำมาในการพบกลุ่มและแลกเปลี่ยนกันศึกษาในกลุ่ม ถึงลักษณะของแบบพิมพ์แต่ละแบบและฝึกกรอกแบบพิมพ์นั้นๆ

เรื่องที่ ๒ การเขียนร้อยกรอง

ร้อยกรอง เป็นการเขียนเรียบเรียงถ้อยคำตามข้อบังคับของบทร้อยกรองเป็นงานเขียนที่มีความไพเราะ โดยใช้คำคล้องจองและเสียงสัมผัส ให้สุนทรียภาพทางอารมณ์ รูปแบบของร้อยกรองแต่ละชนิดจะต่างกันแต่มีลักษณะบังคับร่วม คือ การกำหนดจำนวนคำ การแบ่งวรรค คำคล้องจองและเสียงสัมผัส ในที่นี้ขอนำเสนอเฉพาะเรื่อง กลอนสุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ เท่านั้น

จำนวนคำ หมายถึง พยางค์ ในวิชาหลักภาษา ที่กำหนดแต่ละวรรค

วรรค หมายถึง คำกลุ่มหนึ่ง ในแต่ละวรรคของบทร้อยกรอง

สัมผัส หมายถึง เสียงสระ หรือพยัญชนะ ที่คล้องจองกัน

เสียงสัมผัส หมายถึง เสียงสระที่คล้องจองกัน เช่น กา-นา, นาน-บาน, เขียว-เดียว

คำคล้องจอง หมายถึง พยางค์หรือพยัญชนะที่คล้องจองกัน เช่น กิน-เกิด, ปทุมทอง สมัคร
สมาน, วายวาง

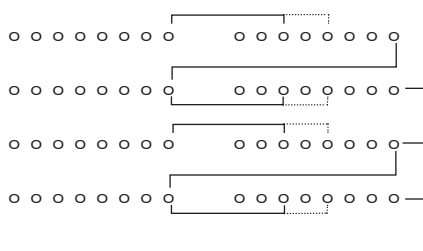
๑. การแต่งกลอน

กลอน เป็นคำประพันธ์ร้อยกรองชนิดหนึ่งที่เรียบเรียงเพื่อสื่อความหมายอย่าง
ไพเราะมีการกำหนดพยางค์และสัมผัส มีหลายชนิดแต่ที่นิยมคือ กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพนับเป็นกลอนหลักของกลอนทุกชนิด ซึ่งจำแนกเป็นกลอน ๖ กลอน ๗
กลอน ๘ และกลอน ๙ ซึ่งมีหลักของการแต่งคล้ายคลึงกัน โดยจะยกตัวอย่างกลอน ๘ ซึ่ง
เป็นกลอนที่นิยม ดังนี้

- ๑) จำนวนคำของกลอนแต่ละวรรคมี ๘ คำ คำสุดท้ายของวรรคหน้าต้องสัมผัสกับ
คำที่ ๓ หรือคำที่ ๕ ของวรรคหลัง ๒ วรรคเป็นหนึ่งบาท สองบาทเป็นหนึ่งบาท
- ๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
- ๓) การแต่งบทต่อไปคำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ในบทต้นต้องสัมผัสกับคำสุดท้าย
วรรคที่ ๒ ของบทต่อไป ดังนี้

แผนผังกลอนแปด

- วรรคที่ ๑ คำสุดท้ายนิยมใช้เสียง จัตวา
  - วรรคที่ ๒ คำสุดท้ายนิยมใช้เสียง จัตวา
  - วรรคที่ ๓ คำสุดท้ายนิยมใช้เสียง สามัญ
  - วรรคที่ ๔ คำสุดท้ายนิยมใช้เสียง สามัญ
- ส่งสัมผัสให้บทต่อไป

สัมผัสในกลอนแปด

กลอนแปดจะมีลักษณะการสัมผัส ๒ ลักษณะ ดังนี้

- ๑) สัมผัสใน คือ การสัมผัสระหว่างคำในแต่ละวรรค ทั้งการสัมผัสสระและสัมผัส
อักษร จะมีหรือไม่ก็ได้แต่นิยมใช้เพื่อให้เกิดความไพเราะ
- ๒) สัมผัสนอก คือ การสัมผัสเสียงสระระหว่างวรรค และระหว่างบาท

ตัวอย่างกลอนแปด

กลอนสุภาพพึงจำมีกำหนด	กลอนหนึ่งบาทสี่วรรครองอักษร
วรรคละแปดพยางค์นับศัพท์สุนทร	อาจยิ่งหย่อนเจ็ดหรือเก้าเข้าหลักการ
ห้าแห่งคำคล้องต้องสัมผัส	ระดับจัดรับรองส่งประสงค์สมาน
เสียงสูงต่ำต้องเรียงเยี่ยงโบราณ	เป็นกลอนกานท์ครบครันฉันนี้เอย

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ)

ตัวอย่างกลอน ๘

ในการแต่งกลอน ผู้แต่งจะต้องมีจินตนาการความคิดของตน เลือกใช้ถ้อยคำที่ไพเราะ สละสลวย ให้ความสำคัญกับการเรียบเรียงถ้อยคำที่จะสื่อความหมายได้ไพเราะ

๒. การแต่งกาพย์

กาพย์ เป็นคำประพันธ์ร้อยกรองชนิดหนึ่งที่เรียบเรียงเพื่อสื่อความหมายอย่าง ไพเราะมีการกำหนดพยางค์และสัมผัส วรรคหน้าและวรรคหลังมีจำนวนคำไม่เท่ากัน กาพย์มีหลายชนิด เช่น กาพย์ฉมบั้ง กาพย์สุรางคนางค์ และกาพย์ยานี เป็นต้น

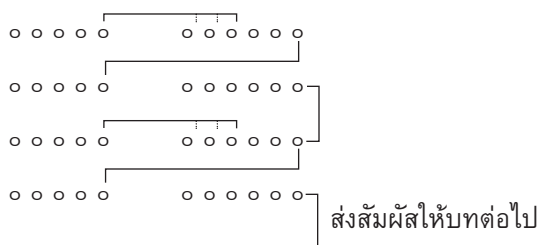
ในระดับนี้จะขอแนะนำกาพย์ยานี ๑๑ ซึ่งเป็นคำประพันธ์ที่ท่านพบบ่อยและแต่งง่าย ไม่มีข้อบังคับยุ่งยาก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างกาพย์ยานี

กาพย์ยานีลำนํ้า	สิบเอ็ดคำจำอย่าคลาย
วรรคหน้าห้าคำหมาย	วรรคหลังหกยกแสดง
ครุ ลหุนั้น	ไม่สำคัญอย่าระวาง
สัมผัสต้องจัดแจง	ให้ถูกต้องตามวิธี

(กำชัย ทองหล่อ)

แผนผังกาพย์ยานี ๑๑

จากตัวอย่างและแผนผัง ท่านจะสรุปได้ดังนี้

๑. วรรคแรกมี _____ คำ วรรคหลังมี _____ คำ รวม ๒ วรรค เรียกว่า หนึ่งบาท รวม ๒ บาทเรียกว่า ๑ บท

๒. คำสุดท้ายของวรรคแรก สัมผัสกับ _____ ของวรรคที่ ๒ หรือ คำที่ ๑ หรือ ที่ ๒ โดยอนุโลม

๓. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำที่ _____ ของวรรคที่ ๓

๔. คำสุดท้ายของบทแรก สัมผัสกับ คำที่ _____ ของวรรคที่ ๒ ในบทต่อไป เรียกว่าการส่งสัมผัสให้บทต่อไป

เรื่องที่ ๓ คำประพันธ์ท้องถิ่น

คำประพันธ์ท้องถิ่น เป็นมรดกทางวัฒนธรรม การศึกษาค้นคว้าและนำมาเผยแพร่ จึงเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและยังให้ความบันเทิง คำประพันธ์ท้องถิ่นมีหลายประเภทเช่น นิทานพื้นบ้าน นิทาน ตำนาน สุภาษิตคำสอน หรือชาดกในพุทธศาสนา สำนวน ภาษิต ปริศนาคำทาย เพลงปฏิพากษ์ (เพลงร้องโต้ตอบกันระหว่างชาย-หญิง) เพลงชาวบ้าน (เพลงที่ชาวบ้านในท้องถิ่นต่างๆ คิดรูปแบบการร้องและเล่นขึ้น) ในที่นี้จะกล่าวถึงคำประพันธ์ท้องถิ่นเพียงเพลงพื้นบ้านภาคต่างๆ เท่านั้น)

เพลงพื้นบ้านหรือเพลงชาวบ้าน (Folk Songs)

เพลงพื้นบ้าน คือ เพลงที่ชาวบ้านในท้องถิ่นต่างๆ คิดรูปแบบการร้อง และเล่นขึ้น เพื่อร้องเล่นรื่นเริงสนุกสนานกันในโอกาสต่างๆ เช่น ตรุษสงกรานต์ ลอยกระทง ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ชักพระ เป็นต้น หรือในโอกาสที่มาช่วยกันทำงานในนาในไร่เมื่องานเสร็จก็เล่นรื่นเริง เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงนวดข้าว เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดในการทำงาน

ลักษณะเพลงพื้นบ้าน เป็นเพลงร้องง่ายๆ มีสัมผัสคล้องจอง อาจร้องเดี่ยวชาย-หญิง หรือร้องโต้ตอบกัน ถ้าร้องโต้ตอบกันจะเรียกว่า เพลงปฏิพากษ์

ดนตรีประกอบ อาจมีดนตรีประกอบเป็นประเภทให้จังหวะ เช่น ฉิ่ง กรับ กลอง เป็นต้น

ผู้ร้องผู้เล่นเพลงชาวบ้าน ประกอบด้วย พ่อเพลง แม่เพลง คือ ต้นเสียงในการร้อง และลูกคู่คอยรับ

ประเภทของเพลงชาวบ้าน มีทุกภาค คือ

- ภาคเหนือ มี

คำว คือ บทร้องที่ท่วงทำนองเสียงสูง ต่ำ

ขอ คือ บทร้องโต้ตอบกันระหว่างชาย-หญิง เนื้อหาอาจเกี่ยวกับคำสอน นิทาน หรือเกี่ยวพาราสี เช่น

หญิงกับชาย   กันได้ถูกเนื้อ
เหมือนคั่งค้าง   หิงไฟ

หมายความว่า หญิงกับชายเมื่อได้ถูกเนื้อต้องตัวกัน เหมือนดังครั้งที่แข็งกระด้าง ถูกลงไฟเป็นไวนหารเปรียบเทียบสอนสตรีว่า ให้ระวังตัวอย่าใกล้ชิดกันเกินไปให้รักนวลสงวนตัว

● ภาคอีสาน

มีเพลงแคนหรือเพลงลำ เป็นเพลงที่ร้องเกี่ยวกับระหว่างชายหญิง ถ้ามีแคนประกอบ เรียกว่า หมอลำแคน ส่วนการร้องเรียกว่า “ลำ” การลำนี้อาจลำเดี่ยวหรือลำคู่ หรือลำประชัน ระหว่างชายหญิง บทลำอาจมีเนื้อหาสาระต่างๆ เช่น ลำเดินดง คือ ชมนกชมไม้ เป็นต้น

ตัวอย่าง

หญิงปลิ้นปลอกอย่างนี้มีหลาย   ใจมันอยากเป็นนายเมียครูผู้ใหญ่
นางคนได้ตามบ่าวทางไกล   พ่อแม่ตกใจดูพอลูก
นางคนถูกชายล่อจนมาน   นี่ละอนาจารย์หน้าพ่อแม่
บ่าวไปแวะชมหลอกหยอกนาง   รู้ว่าเขาตัวพลังเป็นหยังจิวเชื้อ
ให้เขาหลอกหลายเทื่อจนบ่าวสาวลือ   จนได้ลงมือเล่นนำผู้บ่าว

(ศัพท์ บ่าว = หนุ่ม มาน = ท้อง ฮู้ = รู้ หยัง = อย่างนั้น จิว = ยัง เทื่อ = ครั้ง)

เพลงแคนบทนี้สะท้อนให้เห็นสภาพของหญิงว่ามีหลายประเภท เช่น หญิงปลิ้นปลอก หัวใจจะเป็นภรรยาคนใหญ่คนโตหรือครู หญิงที่หนีตามผู้ชายถิ่นอื่น หรือหญิงที่ท้อง โดยไม่รู้ว่าใครเป็นบิดาเด็ก เป็นที่อับอายของพ่อแม่ และหญิงที่ถูกหลอกหลายครั้งก็ยังเชื่อจนมีสามีหลายคน

นอกจากเพลงแคนเพลงลำแล้ว ยังมี เพลงโคราช คล้ายเพลงฉ่อยภาคกลาง เพลงเข็ง เช่น เข็งกระดืบ เพลงเข็งกระโน๊บดึงตอง หรือเพลงระบำตึกแดนตำข้าวเป็นเพลงที่รำประกอบด้วยดนตรีกันตรึม

● ภาคใต้

เพลงพื้นบ้านภาคใต้มีหลายอย่างเช่น เพลงนา เพลงบอก เพลงเรือ และกลอนมโนราห์ กลอนหนังตะลุง

เพลงนาเป็นเพลงที่ลักษณะคล้ายเพลงเกี่ยวข้าวของภาคกลางมีเล่นแถบชุมชนสุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช เป็นบทร้องเดี่ยว หรือร้องเกี่ยวกับระหว่างหนุ่มสาว

ตัวอย่าง

ชาย :	หวันเย็นละห้อย	ยกสร้อยขึ้นพาดหลังมโนมัย
	พี่จะซีพี่จะขับ	ไปรับแม่แก้มใส
	มาตะไปด้วยพี่	หล่อนจะกลัวใครใคร
หญิง :	หวันเย็นละห้อย	ยกสร้อยขึ้นพาดบนหลังงัว
	ถ้าใครแก้ได้	ตัวน้องจะเอาไปเป็นพี่
	ถ้าใครแก้ไม่ได้	เอาไว้เป็นทาสเลี้ยงงัว

(ศัพท์ หวัน = ตะวัน หวันเย็น = เวลาเย็น ไทร = อะไร งัว = วัว มโนมัย = ม้า)

เพลงนาบทนี้สะท้อนภาพสังคมว่า ชายชอบโอ้อวดชอบความโก้หรู เช่น การขี่ม้า เทียวพิจารณาสตรีที่มีความสวยงาม เช่น แม่แก้มใส ฝ่ายสตรีจะพิจารณาชายลึกซึ้งกว่า คือ ดูที่ความสามารถ และวิธีทำมาหากิน วิธีเลี้ยงวัว วิธีแก้ปัญหาจะแก้ได้ หรือไม่แล้วมีโวหาร ประชดว่า ถ้าแก้ไม่ได้ก็จะเอาเป็นทาสเลี้ยงวัว เป็นต้น

● ภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านภาคกลางมีมากมายที่นิยมกันมากก็คือ เพลงลำตัด เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงพวงมาลัย เพลงพิชฐาน และเพลงเหย่ยของจังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

● เพลงพวงมาลัย

เพลงพวงมาลัยนิยมขึ้นต้นว่า เอ้อระเหยลอยมา... จบลงด้วยคำว่า เอย เช่น

เพลงพวงมาลัย

เอ้อระเหยลอยมา	ยกมือวันทาสึงค์ศักดิ์สิทธิ์
ไหว้คุณพระรัตนตรัย	ทรงเทพไทอันมีฤทธิ์
ไหว้คุณบิดามารดา	ที่เลี้ยงลูกมารอดชีวิต
ทั้งคุณครูอาจารย์	ให้ความชำนาญรุ่งเรืองวิทย์
ฉันจะว่าเพลงพวงมาลัย	ขอจงกล่าวให้ได้สมดังจิต
พ้อช่อมะกอกพ้อดอกมะขวิด	จงอย่าให้ติดขัดเอย

เพลงพวงมาลัยบทนี้แสดงขนบนิยมในการแสดงเพลงพื้นบ้านว่า ต้องมีการไหว้ครูแสดงความกตัญญูต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์ และขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้การแสดง ไม่ติดขัดสมดังใจทุกประการ

- เพลงฉ่อยและเพลงปรบไถ่

เป็นเพลงร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิงมีพ่อเพลงและแม่เพลง มีลูกคู่รับเมื่อร้องจบบทเพลงฉ่อยรับว่า “ชาน่า ชาฉาดชา หน้อยแม่” ส่วนเพลงปรบไถ่เมื่อจบบทจะรับว่า “ฉ่า ฉ่า ฉ่า ฉ่า ชะ ฉ่า ไซ้” เช่น

เพลงฉ่อยกลอนรา

เสียดายกระต๊องตัวพี่เคยดำ	เสียดายทำน้ำตัวพี่เคยตัก
พี่เคยหยุดพูดเย็นพัก	อยู่กับแม่พวงยุพิน
พี่เคยขับล่ำร่ำร้อง	ด้วยกันกับน้องที่ตื่นท่า
พี่เคยตักน้ำหาบ	เอามาอาบด้วยกัน
แก้ห่อขมมันชัน	เอามายื่นให้ชู
พูดกันพลางฝนกันพลาง	น้องยังผินหลังให้พี่ดู-ทา

(พระสารประเสริฐ)

เพลงฉ่อยบทนี้ชี้ให้เห็นสภาพสังคมชัดเจนมาก เช่นการตั้งบ้านเรือนชายน้ำ การหาบน้ำอาบ เพราะไม่มีการประปา การใช้ครกกระต๊องตำข้าวและโวหารตัดพ้อที่คมคายมาก

- เพลงเหย่อย

เพลงเหย่อยเป็นเพลงพื้นบ้านจังหวัดกาญจนบุรี เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เพลงพาดผ้า” เพราะผู้เล่นต้องมีผ้าแล้วไปคล้องฝ้ายตรงข้าม ตลอดจบกลอนแต่ละบาทจะมีคำว่า เหย่อย เช่น

ชาย :	มาเกิดหนาแม่มา	มาเล่นพาดผ้ากันเหย่อย
	พี่ตั้งวงไว้ท่า	อย่านั่งอยู่ชำเลยเหย่อย
	พี่ตั้งวงไว้คอย	อย่าให้วงกร่อยเลยเหย่อย
หญิง :	ให้พี่ยื่นแขนขวา	เข้ามาพาดผ้าเกิดเหย่อย

กิจกรรม

- ผู้เรียนคงเคยฟังเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่นผู้เรียนมาบ้างแล้ว ให้ทุกคนเตรียมรวบรวมเพลงพื้นบ้านในท้องถิ่นของตน แล้วมาร้องให้เพื่อนฟังเป็นการแลกเปลี่ยนกัน
- ให้เชิญศิลปินพื้นบ้านในท้องถิ่น มาให้ความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน (ของแต่ละภาค/จังหวัด) และฝึกแต่งเพลงพื้นบ้านอย่างง่ายๆ

เรื่องที่ ๔ แผนภาพความคิดกับการพัฒนางานเขียน

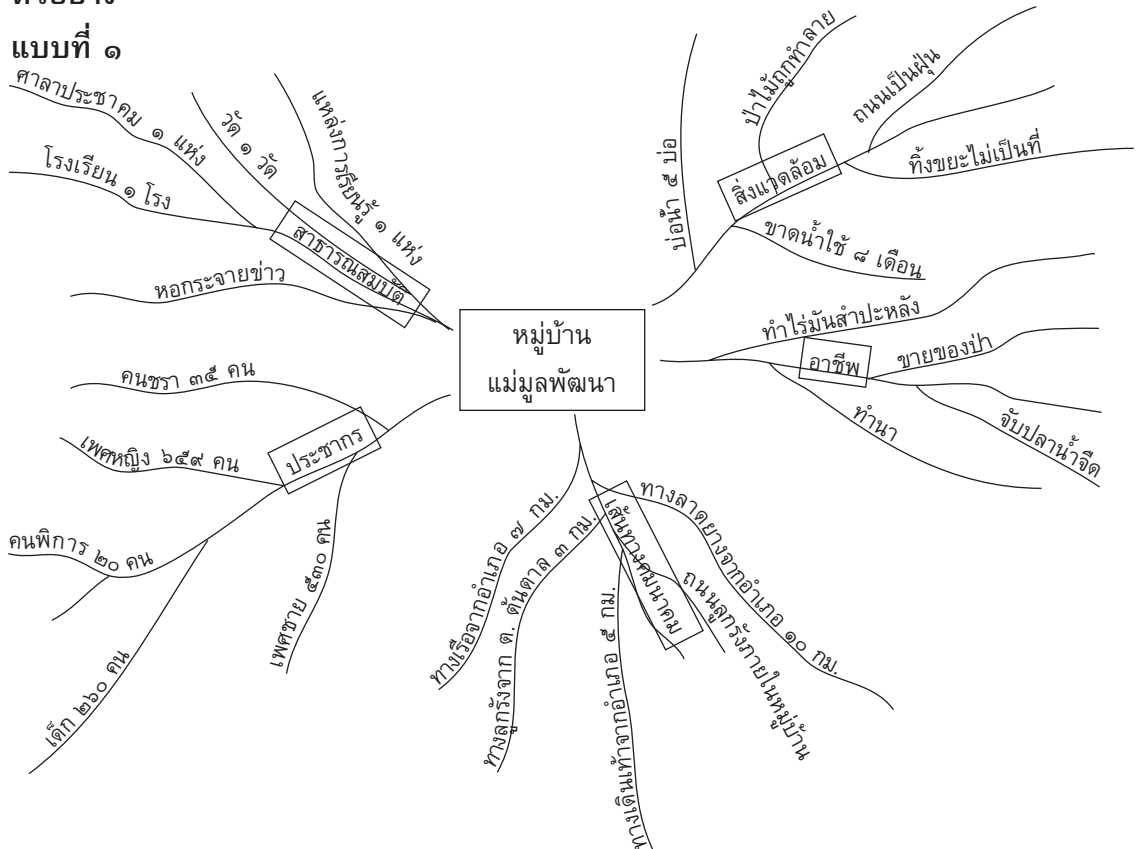
แผนภาพความคิด (Mind Mapping) หมายถึง วิธีการกำหนดความคิดของเรื่องที่กำหนดให้เห็นภาพรวม และลำดับความสำคัญของหัวข้อเรื่องหัวข้อรอง และหัวข้อย่อย ทำให้การดำเนินงานเรื่องนั้นๆ มีความชัดเจนเป็นระบบและสามารถสื่อสารได้รวดเร็วตรงตามจุดประสงค์

การนำแผนภาพความคิด มาใช้ในการเขียนจะช่วยให้การจัดระบบความคิดของเรื่องที่จะเขียน มีความชัดเจน เป็นระบบและสื่อความหมายได้ดีแผนภาพความคิดมีหลายรูปแบบ ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ได้ตามความถนัดโดยทุกรูปแบบมีหลักการเขียนไม่แตกต่างกันสามารถนำไปปรับใช้ได้ ดังนี้

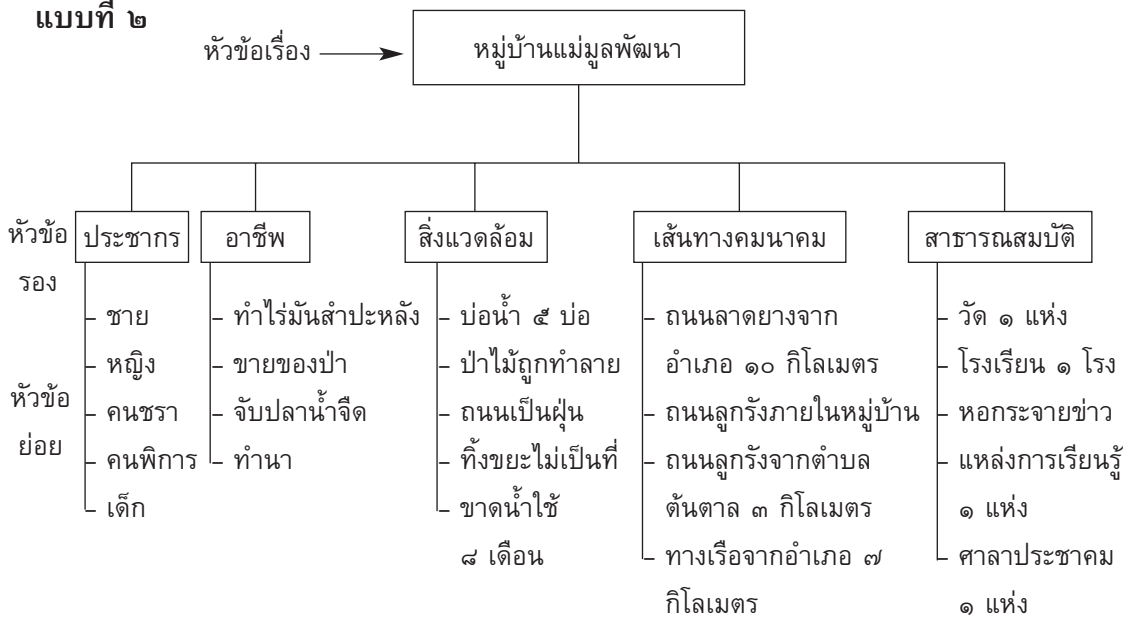
๑. กำหนดหัวข้อเรื่อง
๒. กำหนดหัวข้อรอง ที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อเรื่อง
๓. กำหนดหัวข้อย่อย ที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อรอง
๔. การเขียนให้ขยายรายละเอียดแต่ละหัวข้อและเรียงเรียงให้สมบูรณ์

ตัวอย่าง

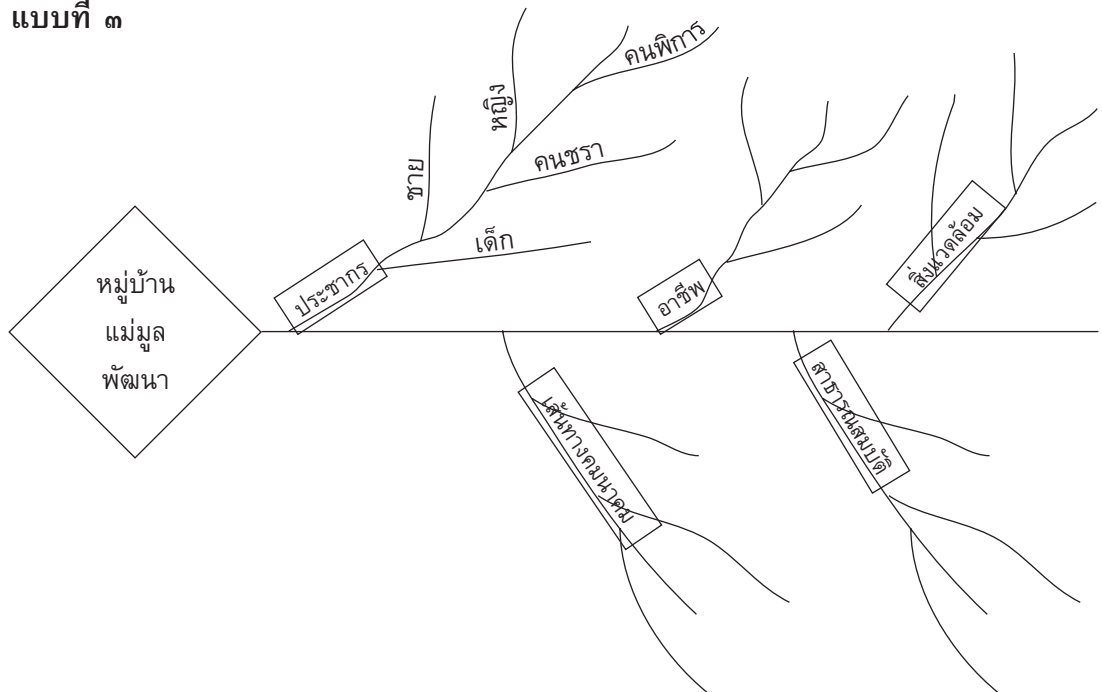
แบบที่ ๑

แบบที่ ๒

แบบที่ ๓

แผนภาพความคิด จะช่วยจัดระบบความคิดของเราให้ชัดเจนง่ายในการเรียบเรียงเรื่อง จัดลำดับความสำคัญของเรื่อง ทำให้การเขียนงานเป็นไปอย่างง่าย เป็นลำดับขั้นตอน ช่วยการจำ สะดวกในการขยายและเรียบเรียงเรื่อง ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ตามความถนัด

เรื่องที่ ๕ การคัดลายมือและการเขียนเลขไทย

ตัวอักษรไทยและตัวเลขไทยมีประวัติความเป็นมายาวนานมาก ตั้งแต่สมัยสุโขทัย และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาเรื่อยๆ จนเป็นตัวเลขและตัวอักษรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ตัวเลขไทยและตัวอักษรไทยเป็นมรดกที่บรรพบุรุษสร้างไว้เพื่อแสดงความภาคภูมิใจในความเป็นเอกราช มีเอกลักษณ์และมีวัฒนธรรมของชาติมาตั้งแต่โบราณ การใช้ตัวอักษรและตัวเลขไทย โดยการเขียนให้ถูกต้องเป็นการอนุรักษ์มรดกไทย สร้างความภาคภูมิใจในชาติ

การคัดลายมือ

การคัดลายมือให้สวยงาม มีหลักการเขียนดังนี้

๑. นั่งตัวตรง มือซ้ายกอดกระดาษที่จะเขียน ข้อศอกขวาวางบนโต๊ะขณะที่เขียน
๒. ให้แสงสว่างเข้าทางด้านหน้าหรือด้านซ้ายมือ
๓. เขียนด้วยความใจเย็น วางเครื่องหมายให้ถูกต้องตามตำแหน่ง เช่น วรรณยุกต์

ไม้หันอากาศ (˘) เป็นต้น

๔. เว้นช่องไฟและวรรคตอนให้พองาม

๕. เขียนหัวตัวอักษรก่อน

๖. ไม่เขียนเล่นหาง

การคัดลายมือเป็นการฝึกเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องตามหลักการเขียนคำไทย ต้องคำนึงถึงความถูกต้องของตัวอักษรไทย เขียนให้อ่านง่าย มีช่องไฟ มีวรรคตอน ตัวอักษรเสมอกัน วางพยางค์ชนะ สระ วรรณยุกต์ได้ถูกต้องที่ ตัวสะกดการันต์ถูกต้องและลายมือสวยงาม

การคัดลายมือมี ๓ ลักษณะคือ

๑. การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด

ก ข ข ค ค ฅ ง จ ฉ ช

ฌ ฉ ฎ ฏ จ ฑ ฒ ณ ด ต

ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ

๒. การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

ก ข ฃ ค ฅ ฆ ง จ ฉ ช ซ

ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ

ท ธ ฬ บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม

๓. การคัดลายมือหัวัดแกมบรรจง

สวัสดีผู้เรียนทุกคน ขอให้เขียนหมั่นฝึกเขียน
จะเขียนได้สวยและถูกต้องตามวิธีการเขียนภาษาไทย

การเขียนตัวเลขไทย

ตัวเลขไทย สามารถนำมาใช้เช่นเดียวกับเลขอารบิก เช่น เขียนแสดงจำนวน เขียน วัน เดือน ปี เขียนบ้านเลขที่ การเขียนตัวเลขไทยเป็นการอนุรักษ์มรดกไทย และสืบสานความเป็นไทย

ตัวเลขไทย

๐ ศูนย์	๑ หนึ่ง
๒ สอง	๓ สาม
๔ สี่	๕ ห้า
๖ หก	๗ เจ็ด
๘ แปด	๙ เก้า

เรื่องที่ ๖ มารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน

สุ จิ ปุ ลิ เป็นหัวใจของผู้รักความก้าวหน้าทุกคนพึงมี กล่าวคือ เมื่อได้ฟังเรื่องราวต่าง ๆ แล้วควรคิดไตร่ตรอง แยกแยะ ถ้าสงสัยควรมีการซักถาม หรือค้นคว้าหาคำตอบ เมื่อได้สาระความรู้ที่ต้องการแล้วจึงจดบันทึกความรู้ การฝึกฝนลักษณะเช่นนี้บ่อย ๆ จะช่วยให้เป็นผู้มีความรู้ ความคิดกว้างไกล เมื่อฝึกทำเช่นนี้บ่อย ๆ สุดท้ายจะเป็นผู้มีนิสัยรักการเขียนไปเอง

คุณค่าและประโยชน์ของการเขียน

ถ้าผู้ที่ฝึกฝนด้านการเขียนสม่ำเสมอ จะทราบว่า การเขียน

๑. เป็นเครื่องมือในการบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อเตือนความทรงจำ

๒. เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ข้อมูลไปสู่บุคคลอื่น

๓. เป็นสื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจระหว่างบุคคล

๔. แสดงถึงความเป็นผู้มีการศึกษา

๕. ช่วยพัฒนาความคิดของผู้เขียนและผู้อ่าน

ในงานเขียนต่าง ๆ บางครั้งเราจะพบว่า มีข้อเขียนบางชิ้นที่อาจไม่สุภาพ บางครั้งอาจเขียนละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ดังนั้นผู้ที่ฝึกเขียนทุกคนควรเป็นผู้เขียนที่ดี ซึ่งมีแนวปฏิบัติดังนี้

๑. ควรเลือกใช้กระดาดสีขาว มีเส้นบรรทัด ไม่ยับหรือฉีกขาด

๒. ควรเขียนด้วยตัวบรรจง ปากกาสีเข้มมองเห็นได้ชัดเจน

๓. เขียนคำให้ถูกต้องทั้งพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด

๔. เขียนประโยคให้ถูกต้อง มีประธาน กริยาและกรรม ใช้คำสุภาพ

๕. เขียนเว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง เพื่อความชัดเจน

๖. เขียนย่อหน้าเพื่อให้เห็นความสำคัญของข้อความ

๗. หากเขียนผิดต้องลบให้สะอาด ไม่ขีด ขีด ฆ่า

ทั้งนี้ รวมถึงสาระเนื้อหาและข้อความที่ใช้ต้องสุภาพ ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย ให้เกียรติ

ผู้อ่าน ให้ความเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น

กิจกรรมตอนที่ ๑

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ บันทึกในสมุดของผู้เรียน นำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในการพบกลุ่ม แล้วเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงาน

๑. ให้ผู้เขียน เขียนประวัติของตนเอง ตามความเข้าใจ เพื่อประกอบการสมัครเข้าทำงานในสหกรณ์ร้านค้าของหมู่บ้าน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. ให้ผู้เรียนฝึกการเขียนบันทึกประจำวัน ติดต่อกัน ๕ วัน แล้วนำไปแลกเปลี่ยนกันในวันที่พบกลุ่ม

วันที่ ๑

.....
.....
.....

วันที่ ๒

.....
.....
.....

วันที่ ๓

.....
.....
.....

วันที่ ๔

.....
.....

วันที่ ๕

.....
.....

๓. จงเขียนคำอธิบายการเดินทาง จากหมู่บ้านของท่านไปยังที่ว่าการอำเภอให้ผู้ที่
ไม่คุ้นเคยกับเส้นทางที่จะไปได้เข้าใจ

.....
.....
.....

กิจกรรมตอนที่ ๒

๔. ให้ผู้เรียน เขียนข่าวกิจกรรมของชุมชน คนละ ๑ ข่าวแล้วนำไปเผยแพร่ที่หอกระจายข่าวหมู่บ้าน หลังจากผ่านการตรวจของผู้สอน/ผู้นำชุมชนแล้ว) โดยมีหลักดังนี้

๑. เลือกข่าวที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

๒. เรียบเรียงข่าวให้กระชับ รัดกุม ให้ผู้อ่านทราบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และทำไม โดยมีหัวข้อและเนื้อข่าวที่มีรายละเอียด

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๕. ให้ผู้เรียนอ่านเรียงความเรื่อง ยานอวกาศโคลัมเบีย แล้วชี้ให้เห็นว่า ส่วนที่เป็นคำนำ คือ

.....
.....

เนื้อเรื่อง คือ

.....
.....

การสรุป คือ

.....
.....
.....

๖. ให้ผู้เรียน ย่อความเรื่อง ยานอวกาศโคลัมเบีย ตามความเข้าใจของท่าน

.....
.....
.....
.....
.....

ยานอวกาศโคลัมเบีย เป็นยานอวกาศที่เก่าแก่ที่สุดของนาซ่า โดยหลังจากการจัดสร้างยานอวกาศโคลัมเบียได้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็มีการเคลื่อนย้ายยานอวกาศลำนี้มาประจำการที่ศูนย์การบินอวกาศเคนเนดี ก่อนที่อีก ๒ ปีต่อมา ยานอวกาศโคลัมเบียจึงได้เริ่มทดลองปฏิบัติการครั้งแรกในห้วงอวกาศ

ตลอด ๒๒ ปีของการใช้งาน ยานอวกาศโคลัมเบียผ่านการซ่อมบำรุงหลายครั้ง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ นาซ่าได้ทำการซ่อมบำรุงยานอวกาศโคลัมเบียครั้งใหญ่กว่า ๑๐๐ รายการ รวมถึงการปรับปรุงให้ยานอวกาศโคลัมเบียสามารถโคจรอยู่ในห้วงอวกาศได้นานขึ้น คิดเป็นมูลค่าถึง ๗๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือราว ๒,๙๔๐ ล้านบาท จอห์น ยัง นักบินอวกาศสหรัฐที่ขึ้นไปปฏิบัติการในห้วงอวกาศครั้งแรกพร้อมกับยานอวกาศโคลัมเบีย ยืนยันว่า ยานโคลัมเบียในปัจจุบันมีการพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมครั้งแรกที่ขึ้นสู่อวกาศมากนัก

วันที่ ๑๖ มกราคม ที่ผ่านมา ยานอวกาศโคลัมเบียได้ทะยานขึ้นสู่อวกาศอีกครั้ง เพื่อภารกิจในการศึกษาวิจัยเป็นเวลา ๑๖ วัน พร้อมกับนักบินอวกาศ ๗ คน และนั่นคือภารกิจครั้งสุดท้ายของยานอวกาศที่เก่าแก่ที่สุดของสหรัฐลำนี้

กิจกรรมที่ ๓

๗. ให้ผู้เรียนเขียนจดหมายถึงเพื่อน เล่าอะไรที่ต้องการจะเล่าก็ได้ แล้วนำไปแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อน เวลาพบกลุ่ม

๘. ให้ผู้เรียนรวบรวมจดหมายกิจกรรมที่เคยพบ แล้วนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในห้อง ในประเด็น แบบฟอร์ม ข้อความที่ใช้ วิธีการเขียน ฯลฯ

๙. ให้ผู้เรียนฝึกเขียนรายงาน เรื่อง การไปศึกษาดูงานอาชีพ ตามกรอบแนวคิดดังนี้

๑. สถานที่ที่ไปศึกษา

๒. วันเวลาที่ไปศึกษา

๓. รายละเอียดเกี่ยวกับการเดินทาง เช่น เวลาเริ่มออกเดินทาง พาหนะในการเดินทาง ฯลฯ

๔. สิ่งที่พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่พบระหว่างเดินทาง

๕. เวลาที่ไปถึง

๖. สิ่งที่พบเห็น และเรียนรู้ ณ สถานที่ดูงาน และข้อคิดเห็นส่วนตัว

๗. เวลาเริ่มออกเดินทางกลับ

๘. เหตุการณ์ระหว่างเดินทางกลับ

๙. เวลากลับถึงที่พัก

๑๐. ความคิดเห็นส่วนตัว เช่น ประโยชน์ที่ได้รับ ข้อบกพร่อง ข้อเสนอแนะ ฯลฯ

๑๐. ให้ผู้เรียนเขียนแผนภาพความคิดของโครงการ เรื่อง การศึกษาคำภาษาต่างประเทศ หรือสุภาษิต หรือ คำพังเพย หรือคำคล้องจองที่พบในสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันในการพบกลุ่ม

แนวเฉลยกิจกรรม

ตอนที่ ๒

๑. การเขียนประวัติของผู้เรียน เขียนตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน ให้ผู้ตรวจสอบตรวจความถูกต้อง เกี่ยวกับ ชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปีเกิด สถานที่อยู่ ฯลฯ ความรู้ความสามารถพิเศษ (เน้นให้เขียนเพราะเป็นการสมัครงาน)

๒. ตรวจสอบการบันทึกพฤติกรรมที่ปฏิบัติในแต่ละวัน ข้อคิดหรือความประทับใจ จุดเด่นที่ผู้เขียนบันทึก

๓. การอธิบายเส้นทางที่ชัดเจนปฏิบัติได้หรือมีแผนที่ประกอบ

๔. ผู้เขียนข่าว ต้องมีส่วนประกอบ คือ พาดหัวข่าว ความนำและเนื้อข่าว การใช้ภาษาที่กระชับ สละสลวย

๕. ผลการอ่านเรียงความ เรื่อง ยานอวกาศโคลัมเบีย

คำนำ คือ ยานอวกาศโคลัมเบีย เป็นยานอวกาศที่เก่าแก่ที่สุดของนาซ่า ฯลฯ โดยเริ่มทดลองปฏิบัติการกิจแรกในห้วงอวกาศ

เนื้อเรื่อง ตลอด ๒๒ ปี ของการใช้งาน ยานอวกาศโคลัมเบีย ผ่านการซ่อมบำรุงหลายครั้ง ฯลฯ มีการพัฒนาให้ดีขึ้น กว่าเมื่อครั้งแรกที่ขึ้นสู่อวกาศมากนัก

การสรุป วันที่ ๑๖ มกราคม ที่ผ่านมา ฯลฯ ที่เก่าแก่ที่สุดของสหรัฐลำนี

๖. การย่อความ เรื่อง ยานอวกาศโคลัมเบีย ให้ได้ใจความว่า ยานอวกาศโคลัมเบีย สร้างแล้วเสร็จเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ และเริ่มทดลองปฏิบัติการกิจในอวกาศอีก ๒ ปีต่อมา ตลอดเวลา ๒๒ ปี ของการใช้งานได้มีการซ่อมบำรุงหลายครั้ง จอห์น ยัง นักบินอวกาศสหรัฐ ที่ขึ้นไปปฏิบัติการกิจในห้วงอวกาศครั้งแรกยืนยันว่ายานพัฒนาดีกว่าเดิม เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๖ ยานได้ขึ้นปฏิบัติการกิจในอวกาศเป็นครั้งสุดท้าย

๗. ผู้เขียนต้องเขียนจดหมายถูกแบบฟอร์ม และได้ใจความตามที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

๘. การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้สรุปในประเด็นแบบฟอร์ม การใช้คำระหว่างผู้ที่มีสถานภาพเท่ากัน ผู้มีสถานภาพแตกต่างกัน การใช้คำเกี่ยวกับการสั่งซื้อของการติดต่อกิจธุระอื่น การทวงหนี้ การลงท้ายจดหมาย

๙. การเสนอโครงการ ให้ตรวจดูความชัดเจนของโครงการหัวข้อต่างๆ ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

ตอนที่ ๓

การฟัง การดูและ การพูด

สาระสำคัญ

การฟัง การดู และการพูด เป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารจึงต้องศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมายมารยาทในการฟัง การดู การพูด การวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่ฟัง ดู และพูด เพื่อใช้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เมื่อศึกษาตอนที่ ๓ แล้วผู้เรียนสามารถ

๑. ตั้งคำถามและตอบคำถามในสิ่งที่ฟังและดูได้อย่างถูกต้อง
๒. บอกจุดมุ่งหมายในการฟังและการดูได้
๓. พูดได้อย่างชัดเจนถูกต้องตามลักษณะการพูดที่ดี
๔. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ เรื่องที่ฟัง ดู และพูดได้
๕. บอกได้ถึงมารยาทในการฟัง ดู และพูดได้อย่างเหมาะสม

ขอบข่ายเนื้อหา

๑. หลักการฟัง การดู
๒. จุดมุ่งหมายของการฟัง การดู
๓. การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ
  - ๓.๑ การจับใจความ
  - ๓.๒ การแยกแยะข้อเท็จจริง และการแสดงความคิดเห็น
  - ๓.๓ การสรุปความ

๔. การพูด
  - ๔.๑ ความสำคัญของการพูด
  - ๔.๒ หลักการพูดที่ดี
  - ๔.๓ ลักษณะการพูดที่ดี
  - ๔.๔ การพูดประเภทต่างๆ
๕. การวิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่ฟัง ดูและพูด
๖. มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

เรื่องที่ ๑ หลักการฟังการดู

การติดต่อสื่อสารที่สำคัญที่สุดก็คือ ทั้งผู้ส่งสาร (ผู้พูด) และผู้รับสาร (ผู้ฟัง/ผู้ดู) จะต้องเข้าใจจุดประสงค์ตรงกัน การสื่อสารนั้นจึงจะสัมฤทธิ์ผลสมความมุ่งหมาย

ผู้ส่งสาร คือ ผู้ที่พูดหรือเขียนเพื่อแจ้งความประสงค์ให้ผู้อื่นรับรู้

ผู้รับสาร คือ ผู้ฟัง/ผู้ดูหรือผู้ที่รับรู้ ว่า ผู้ส่งสารพูดหรือเขียนว่าอย่างไร

สาร คือ ข้อความหรือเรื่องราวที่มีความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการจะแจ้งให้ทราบ

การฟัง การดู เป็นการรับสารประเภทหนึ่ง

การฟัง การดูมีหลักและจุดมุ่งหมายหลายอย่างดังนี้

๑.๑ การฟังเพื่อความรู้

การฟังเพื่อความรู้ ต้องฟังโดยตั้งใจ มีสมาธิจึงจะบรรลุจุดมุ่งหมายในการฟัง ความรู้ที่ได้รับฟังหรือดูต้องแยกให้ได้ว่า ตอนใดเป็นความรู้ที่นึกคิด ตอนใดเป็นข้อเท็จจริงหรือตอนใดเป็นความคิดเห็นของผู้พูด การฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ สิ่งใดที่เป็นความรู้ใหม่ๆ ต้องจดบันทึกความสำคัญไว้ด้วย

๑.๒ การฟังคำสั่งเพื่อนำไปปฏิบัติได้

ต้องฟังด้วยความตั้งใจ และฟังให้เข้าใจแยกข้อความว่า ใครสั่ง สั่งทำอะไร ทำอย่างไร ถ้าฟังคำสั่งไม่เข้าใจ ให้ขอร้องผู้พูดให้พูดซ้ำจนเข้าใจ ควรจดบันทึกคำสั่งไว้เพื่อกันลืม และจะได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

๑.๓ การฟัง การดูแลเพื่อความเพลิดเพลิน

การฟัง การดูเพื่อความเพลิดเพลิน ผู้ฟังจะเกิดอารมณ์และความรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ฟังน้ำเสียง อาจเป็นเสียงมนุษย์ เสียงดนตรี เสียงธรรมชาติ หรือการได้ฟังได้ดูเรื่องราวที่พอใจ นอกจากจะเกิดความเพลิดเพลินแล้ว ยังก่อให้เกิดความรู้ ความรู้สึก ข้อคิดต่างๆ ที่ผู้เรียนอาจนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๑.๔ การฟังเพื่อพิจารณาคุณค่าของสิ่งที่ฟัง

การฟังเพื่อพิจารณาคุณค่าของสิ่งที่ฟัง ต้องเลือกฟังเรื่องที่ตีมีประโยชน์แก่ตนเองให้มากที่สุด โดยมีหลักสำคัญในการฟังเพื่อพิจารณาคุณค่าของสิ่งที่ฟัง คือ เรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ฟังแล้วมีคติสอนใจอะไรบ้าง ฟังแล้วได้อารมณ์ความรู้สึกอย่างไรบ้าง ฟังแล้วได้ประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้อย่างไร และสามารถนำสำนวนภาษาไปใช้พูดใช้เขียนได้อย่างไร

๑.๕ หลักการฟังคำถาม

การฟังคำถามมีหลักว่า ต้องตั้งใจฟังคำถามและจับใจความว่าผู้ถามต้องการถามเรื่องอะไร ถามว่าอย่างไร ให้เรียงลำดับเรื่องที่ฟังว่าถามคำถามใดก่อน-หลังถ้าฟังคำถามไม่เข้าใจควรขอร้องผู้ถามให้ถามซ้ำ ควรจดบันทึกคำถามไว้เพื่อกันลืม และตอบคำถามให้ตรงประเด็นและเรื่องราวที่ถาม

๑.๖ หลักการฟังเพื่อจับใจความสำคัญ

การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ ผู้ฟังต้องตั้งใจฟังอย่างมีสมาธิ ฟังเรื่องให้เข้าใจและตั้งคำถามถามตนเองว่าเรื่องนั้นฟังเป็นเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ให้พิจารณาว่าตอนใดเป็นใจความสำคัญ ตอนใดเป็นส่วนขยาย ให้วิเคราะห์แยกแยะว่าอะไรเป็นข้อเท็จจริง อะไรเป็นข้อคิดเห็น อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล เพื่อประโยชน์ในการตีความและประเมินค่าของเรื่องที่ฟัง และให้บันทึกข้อความที่สำคัญไว้ให้เรียบเรียงคำถามและคำตอบทั้งหมดโดยใช้ภาษาของตนเองง่ายๆ สั้นๆ เป็นการสรุปความ

เรื่องที่ ๒ หลักการดู

การดู หมายถึง การรับรู้ความหมายจากคำหรือข้อความทางสายตา ซึ่งการดูจะทำให้ผู้ดูมองเห็นภาพของสิ่งต่างๆ การเคลื่อนไหว เหตุการณ์เรื่องราวสีสันต่างๆ การดูข้อความเรื่องราวและสิ่งที่ดู ต้องทำความเข้าใจเรื่องที่ดูจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ ตีความ พิจารณารายละเอียดในแง่มุมต่างๆ และเห็นคุณค่าเรื่องที่ดู และนำความรู้ที่ได้จากการดูไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การดูมี ๒ ประเภท คือ

๑. การดูจากของจริง เช่น การชมการสาธิต การไปทัศนอาจร ฯลฯ

๒. การดูผ่านสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ ภาพถ่าย สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อภาพยนตร์ สัญญลักษณ์ ฯลฯ

หลักการดูที่ดี มีดังนี้

๑. ดูอย่างมีจุดมุ่งหมาย คือ ดูไปเพื่ออะไร เพื่อความรู้ เพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อให้ได้ข้อคิดในการนำไปปฏิบัติตาม

๒. ดูในสิ่งที่ควรดู เช่น ผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ควรดูรายการที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาล่าเรียน ได้แก่ รายการตอบปัญหาทางวิชาการ รายการที่มุ่งให้แนวทางการปฏิบัติตนให้เหมาะสม

๓. ดูอย่างมีวิจารณญาณ ให้ดูและคิดไตร่ตรองหาเหตุและผลทุกครั้ง

๔. ดูแล้วนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์

การดูภาพสัญลักษณ์ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดูเพื่อให้เข้าใจและนำมาใช้ปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น สัญลักษณ์ที่แสดงเครื่องหมายการจราจร เครื่องหมายห้ามผ่าน เครื่องหมายอันตราย ฯลฯ

หมายถึง   อันตราย

”   ห้องน้ำผู้หญิง

”   ห้ามจอด

เรื่องที่ ๓ การพูด

๓.๑ ความสำคัญของการพูด

การพูดที่มีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะมนุษย์จะต้องติดต่อสื่อสารกัน เพื่อทำความเข้าใจ ถ่ายทอดความรู้สึกความต้องการของกันและกัน หากผู้พูดสามารถทำให้ผู้ฟังคล้อยตามได้ก็เท่ากับประสบความสำเร็จ

๓.๒ หลักการพูดที่ดี

๓.๒.๑ ผู้พูด ผู้พูดเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ตลอดจนทัศนคติของตนไปสู่ผู้ฟังโดยใช้ภาษา เสียง อากัปกริยาและบุคลิกภาพของตนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้พูดจะต้องคำนึงถึงมารยาทและคุณธรรมในการพูดด้วย ผู้พูดจะต้องรู้จักสะสมความรู้ ความคิดและประสบการณ์ที่มีคุณค่า มีประโยชน์ แล้วรวบรวม เรียบเรียงความรู้ ความคิดเหล่านี้ให้มีระเบียบ เพื่อที่จะได้ถ่ายทอดให้ผู้ฟังเข้าใจได้โดยง่าย แจ่มแจ้ง ผู้พูดจะต้องมีทักษะในการพูด การคิด การฟัง และมีความสนใจที่จะพัฒนาบุคลิกภาพอยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ผู้พูดเกิดความมั่นใจในตนเอง

๓.๒.๒ สารหรือเรื่องที่พูด สารที่ผู้พูดพูดนั้นจะต้องมีประโยชน์ต่อผู้ฟัง ควรเป็นเรื่องที่ใหม่ ทันสมัย เนื้อหาจะต้องมีความชัดเจน ผู้พูดต้องขยายความคิด ความรู้ที่นำเสนอให้ผู้ฟังให้มีความกระจ่าง ซึ่งอาจขยายความด้วยการยกตัวอย่าง แสดงด้วยตัวเลข สถิติ หรือยกหลักฐานต่างๆ มาอ้างอิงการเปรียบเทียบข้อที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ฯลฯ

การเตรียมเนื้อหาในการพูดมีขั้นตอนดังนี้

๓.๒.๒.๑ การเลือกหัวข้อเรื่อง ผู้พูดควรเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับผู้พูด และเป็นเรื่องที่ผู้พูดมีความรอบรู้ในเรื่องนั้น และเหมาะสมผู้ฟัง เป็นเรื่องที่ผู้ฟังมีความสนใจ ต้องคำนึงถึงโอกาส สถานการณ์ สถานที่ และเวลาที่กำหนดให้พูด

๓.๒.๒.๒ การกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตของเรื่องที่จะพูด ผู้พูดจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการพูดแต่ละครั้งให้ชัดเจนว่าต้องการให้ความรู้ โน้มน้าวใจ หรือเพื่อความบันเทิง เพื่อจะได้เตรียมเรื่องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ผู้พูดต้องกำหนดขอบเขตเรื่องที่จะพูดด้วยว่าครอบคลุมเนื้อหาหลักซึ่งมากน้อยเพียงใด

๓.๒.๒.๓ การค้นคว้าและรวบรวมความรู้ ผู้พูดต้องประมวลความรู้ ความคิดทั้งหมดแล้วแยกแยะให้ได้ว่าจะอะไรคือความคิดหลัก อะไรคือความคิดรอง สิ่งใดที่จะนำมาใช้เป็นเหตุผลสนับสนุนความคิดนั้นๆ ผู้พูดต้องบันทึกข้อมูลที่ได้นั้นมาจากแหล่งใด ใครเป็นผู้พูด หรือผู้เขียน ทั้งนี้ผู้พูดจะได้อ้างอิงที่มาของข้อมูลได้ถูกต้องในขณะที่พูด

๓.๒.๒.๔ การจัดระเบียบเรื่อง คือ การวางโครงเรื่อง ซึ่งจะช่วยให้การพูดไม่วกวน สับสนเพราะผู้พูดได้จัดลำดับขั้นตอนการพูดไว้อย่างเป็นระเบียบ มีความต่อเนื่อง ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดช่วยให้ผู้ฟังจับประเด็นได้ง่าย การจัดลำดับเนื้อเรื่องจะแบ่งเป็น ๓ ตอน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และการสรุป

๓.๒.๓ ผู้ฟัง ผู้พูดกับผู้ฟังมีความสัมพันธ์กัน ผู้พูดต้องเร้าความสนใจผู้ฟังด้วยการใช้ภาษา เสียง กิริยาท่าทาง บุคลิกภาพของตน ผู้ฟังก็มีส่วนช่วยให้การพูดของผู้พูดบรรลุจุดหมายได้ โดยการตั้งใจฟัง และติดตามอย่างมีเหตุผล ก่อนจะพูดทุกครั้ง ผู้พูดต้องพยายามศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับผู้ฟังให้มากที่สุด เช่น จำนวนผู้ฟัง เพศ ระดับการศึกษา ความสนใจของผู้ฟัง เป็นต้น ข้อมูลที่ได้นำมาเตรียมการพูดให้เหมาะสม และยังใช้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย

๓.๓ การพูดประเภทต่างๆ

การพูดต่อหน้าชุมชนมีความสำคัญมากเพราะเป็นวิธีที่สะดวกและรวดเร็วที่จะเผยแพร่ความคิดเห็นของบุคคลให้ปรากฏแก่สาธารณชนซึ่งความคิดเห็นนั้นอาจเป็นได้ทั้งในทางสนับสนุนและคัดค้านเป็นวิถีทางที่จะชี้แนะการแก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่สังคมได้ ทั้งด้าน

การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ปัญหาความมั่นคงของประเทศ และเป็นวิถีทางที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรม การปลูกฝังคุณธรรม การเผยแพร่ความรู้และวิทยาการใหม่ๆ ไปสู่ประชาชนได้ การพูดต่อหน้าชุมชนมีหลายประเภท ได้แก่ การพูดอวยพร การพูดขอบคุณ การพูดแสดงความดีใจ-เสียใจ การพูดต้อนรับ การพูดอำลา การพูดในที่ประชุม การพูดรายงาน การพูดติดต่อธุรกิจ

๓.๓.๑ การพูดอวยพร ใช้ในโอกาสวันคล้ายวันเกิด งานสังสรรค์ งานมงคลสมรส ขึ้นบ้านใหม่ เปิดกิจการใหม่ การลาไปรับตำแหน่งใหม่ การโยกย้าย วันขึ้นปีใหม่ ซึ่งมีหลักการพูดดังนี้

๑. ใช้คำพูดง่าย ๆ สั้น ๆ ใต้ใจความดีน่าประทับใจ
๒. ใช้ข้อความที่มีความหมายและถ้อยคำเหมาะสมกับผู้ฟัง
๓. คำพูดต้องสอดคล้องกับโอกาสหรืองานนั้นๆ
๔. การกล่าวอวยพรวันขึ้นปีใหม่ การกล่าวถึงโอกาสอันดีซึ่งเป็นวันสำคัญที่จะเริ่มชีวิตใหม่ พูดในนามของใคร พร้อมทั้งอวยพรอย่างสุภาพ และเหมาะสมกับสภาพของผู้ฟัง

๕. ถ้าเป็นการอวยพรผู้ใหญ่ หรือผู้ที่เราเคารพเชื่อถือ ต้องอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยประทานพร

๖. ในงานมงคลสมรส ควรพูดดังนี้
  - ๖.๑ พูดอวยพรในนามของใคร
  - ๖.๒ พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดทั้งคู่ว่าสาว
  - ๖.๓ พูดแนะนำการปฏิบัติในทางที่ถูกเพื่อความสุขของคู่สมรสในอนาคต

อนาคต

- ๖.๔ คำอวยพรที่สุภาพ น่าฟัง

๗. การศึกษาความเชื่อถือ ความนิยม วัฒนธรรม ประเพณีของผู้ฟัง และเลือกใช้ถ้อยคำอวยพรที่เหมาะสม

๓.๓.๒ การพูดขอบคุณ ใช้ในโอกาสเมื่อมีผู้มาช่วยเหลือมอบสิ่งของให้ หรือช่วยทำการใดๆ สำเร็จหลังเจ้าของงานกิจการนั้นๆ ก็กล่าวขอบคุณ เพื่อแสดงความกตัญญูต่อผู้มาช่วยเหลือ ซึ่งมีหลักการใช้ดังนี้

๑. คำว่า “ขอบใจ” ใช้กับผู้อื่นที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดหรือบุคคลเสมอกัน
๒. คำว่า “ขอบคุณ” “ขอบพระคุณ” ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง” ใช้กับผู้มีอายุมากกว่าผู้พูด หรือผู้ที่เคารพนับถือเป็นอย่างมากเลือกใช้ตามชั้น ฐานะบุคคล
๓. ถ้ากล่าวขอบคุณในนามคณะบุคคลต้องกล่าวว่าขอบคุณในนามของใคร ขอบคุณใคร ขอบคุณเรื่องอะไร
๔. พูดด้วยน้ำเสียงสุภาพ นุ่มนวล มีสีหน้าท่าทางยิ้มแย้มแสดงความยินดี
๕. ท้ายสุดของการพูดขอบคุณ ควรพูดในทำนองว่าเรา (ผู้ได้รับประโยชน์) จะระลึกถึงพระคุณและจะตอบแทนพระคุณบ้างในโอกาสต่อไป

๓.๓.๓ การพูดแสดงความดีใจ-เสียใจ ใช้ในโอกาสพูดเพื่อเข้าสมาคมพูดแสดงความยินดีเมื่อคนอื่นได้รับความสุข ความสมหวัง โชคดี หรือ มีความเจริญก้าวหน้าทางชีวิต และการทำงาน พูดแสดงความเสียใจเมื่อเพื่อนบ้านประสบความทุกข์ ผิดหวัง ประสบเคราะห์กรรม ทั้งนี้เพื่อแสดงไมตรีจิตมิตรภาพและการแสดงออกถึงน้ำใจว่าเราเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ซึ่งมีหลักการพูดดังนี้

๑. พูดแสดงความดีใจ ให้สอดคล้องกับโอกาสเหมาะสมกับเวลา เช่น เมื่อเพื่อนบ้านสูญเสียหัวหน้าครอบครัวก็พูดแสดงความเสียใจทันที
๒. มีสีหน้าท่าทาง น้ำเสียง สอดคล้องกับเรื่อง เช่น ดีใจ ท่าทางสดชื่น ยิ้มแย้ม เมื่อเสียใจมีหน้าเศร้า ไม่แสดงกิริยาร่าเริง ปิติยินดี
๓. แสดงออกด้วยความจริงใจ มิใช่แกล้งทำ

๓.๓.๔ การพูดต้อนรับ ใช้ในโอกาสเมื่อมีแขกมาเยี่ยมบ้าน สถานที่ มาเยี่ยมบุคคล การกล่าวต้อนรับต้องแสดงความมีน้ำใจแก่แขกและให้แขกมีความอบอุ่นใจในการมาเยือน ซึ่งมีหลักการพูดมีดังนี้

๑. พูดเสียงดังฟังชัด เต็มเสียง วาจาสุภาพนุ่มนวล
๒. สีหน้าท่าทางแสดงความยินดีที่ได้ต้อนรับและกล่าวแสดงความยินดีที่ได้มีโอกาสต้อนรับ

๓. กล่าวถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และการมาเยือนถือว่าเป็นเกียรติ
เจ้าของบ้าน

๔. กล่าวถึงความเต็มใจที่ได้ต้อนรับคณะผู้มาเยือนและเชิญพักผ่อน
ตามอัธยาศัย

๕. กล่าวถึงโอกาสสำคัญที่คณะได้มาเยี่ยม โอกาสหน้าคงมาเยี่ยมใหม่

๖. หากมีแขกต้องการพบบุคคล แล้วบุคคลนั้นไม่อยู่อาจพูดให้คอย
พบในกรณีที่สามารไปตามบุคคลนั้นได้ โดยรีบไปเป็นธุระให้ ถ้าไม่สามารถไปตามบุคคลนั้น
มาพบได้ควรถามแขกว่าจะส่งข้อความใดถึงบุคคลนั้นหรือไม่

๓.๓.๕ การพูดอ้อลา ใช้ในโอกาสที่มีการโยกย้ายสถานที่ทำงาน ย้ายถิ่นที่อยู่
เสมอ การลาไปศึกษาต่อ ลาไปปฏิบัติหน้าที่ยังที่อื่น เป็นต้น มีหลักในการพูดดังนี้

๑. การพูดถึงสาเหตุและชี้แจงถึงความจำเป็นที่ต้องอ้อลาไป

๒. พูดมีความสุข ความสัมพันธ์ที่เคยอยู่ที่เดิม และความสัมพันธ์จะ

คงอยู่ต่อไป

๓. พูดถึงตำแหน่งงานใหม่แต่ไม่ควรแสดงความดีใจที่ได้ตำแหน่งสูงขึ้น

๔. ขอบขอบคุณผู้ร่วมงานอ้อลาวันนี้ และผู้มีส่วนช่วยเหลือ

๕. กล่าวอ้อลาด้วยเสียงปกติ สุภาพ น่าฟัง พร้อมกับสีหน้าราบเรียบ

๓.๓.๖ การพูดในที่ประชุม เป็นการสนทนาปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ประสบการณ์ ตามกำหนดนัดหมาย หรือเพื่อกำหนดนโยบาย เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อ
หาข้อยุติ การนัดหมายนี้จะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ มีผู้จัดการประชุม เรื่องที่ประชุม
ผู้เข้าร่วมประชุม และเมื่อการประชุมสิ้นสุดลงแล้วจะต้องมีผลของการประชุมด้วย ขณะที่มีการ
ประชุมมีหลักดังนี้

๑. เมื่อต้องการพูดให้ยกมือเพื่อขออนุญาตประธานก่อน เมื่อประธาน
อนุญาตแล้วจึงพูดได้

๒. ควรพูดด้วยเสียงสุภาพน่าฟัง เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ผู้ฟัง

๓. ควรพูดอย่างมีเหตุผล บอกข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

๔. ควรพูดแสดงความคิดเห็นอย่างสุจริตใจ

๕. ควรพูดอย่างชัดเจน แยกแยะหัวข้อการพูด เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย

๖. ควรเข้าใจจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการประชุมนั้นๆ

๓.๓.๗ การพูดรายงาน เป็นการนำเสนอเรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล สถานการณ์ ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน หรือผลของการศึกษาค้นคว้าแก่ที่ประชุม การพูดรายงานต้องมี หลักการพูดดังนี้

๑. เตรียมเนื้อหาของเรื่องที่จะพูดให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญ เนื้อหากระชับและชัดเจน

๒. พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและเวลาที่จะใช้พูดให้พอ เหมาะกับ

๓. พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและพื้นฐานความรู้ของผู้ฟัง

๔. การใช้ภาษาในการเสนอเนื้อหาควรใช้ภาษาที่สื่อสารเข้าใจได้ง่าย ไม่ควรใช้ศัพท์ที่ยากเกินระดับของผู้ฟัง

๕. ถ้าเนื้อหาที่นำเสนอจำเป็นต้องใช้เอกสารประกอบควรเตรียม ให้พร้อม

๖. ในการนำเสนอเนื้อหาบางตอน หากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ ประกอบ เพื่อความเข้าใจง่ายก็ควรเตรียมอุปกรณ์ประกอบด้วย

๗. เปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ซักถามปัญหาหรือข้อข้องใจและผู้รายงาน ควรจะอธิบายหรือตอบปัญหานั้นได้อย่างชัดเจน

๓.๓.๘ การพูดติดต่อธุรกิจ เป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะสื่อความหมายให้ผู้ที่เรา ต้องการติดต่อเจรจาทางธุรกิจเข้าใจและดำเนินการตามความต้องการของเราได้ ต้องมีหลัก การพูดที่ดี ดังนี้

๑. พูดอย่างสุภาพ

๒. พูดให้ชัดเจนถูกต้อง

๓. ใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลที่เราติดต่อด้วย

๔. ต้องรู้จักสำรวจรวมทั้งทำนอง ยืน เดิน และแต่งกายให้สุภาพวางตนให้ เหมาะสม พยายามระงับอารมณ์ ไม่แสดงความขุ่นเคือง หากผู้ที่เราติดต่อด้วยทำสิ่งที่ไม่ สบอารมณ์เรา

เรื่องที่ ๓ การวิเคราะห์ วิจาร์ณ เรื่องที่ฟัง ดู และพูด

การวิเคราะห์ หมายถึง การใคร่ครวญ แยกออกเป็นส่วนๆ ส่วนดี ส่วนไม่ดี ส่วนที่เป็นประโยชน์ การวิเคราะห์ชาวต่าง ๆ

ในการฟัง ดู และพูด เรื่องราวต่างๆ จากการผ่านสื่อใดหรือโดยใครก็ตาม ผู้ฟัง ผู้ดู และผู้พูด จะต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วน ว่าเป็นไปได้อย่างไร แค่นั้นเพราะถ้าเชื่อทุกเรื่อง บางครั้งอาจจะตกเป็นเครื่องมือของผู้ไม่ปรารถนาดีได้ง่าย ผู้ฟังต้องวิเคราะห์จุดประสงค์ในการพูดว่า ผู้พูดต้องการให้อะไรกับผู้ฟัง ข้อความตอนใดเป็นข้อเท็จจริง ตอนใดเป็นข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง มีหลักฐานเป็นที่ยอมรับหรือไม่ ข้อคิดเห็นนั้นมีเหตุผลมีความเป็นไปได้หรือน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

เรื่องที่ ๔ มารยาทในการฟัง ดู และพูด

๔.๑ มารยาทในการฟัง ควรปฏิบัติดังนี้

๑. ต้องฟังอย่างตั้งใจเมื่อผู้อื่นพูด
๒. อย่ารบกวนสมาธิผู้ฟังผู้อื่น
๓. ถ้าต้องการซักถามควรรอให้วิทยากรพูดจบก่อน
๔. อย่างนำอาหารหรือเครื่องดื่มเข้าไปรับประทานระหว่างฟัง
๕. ควรให้เกียรติวิทยากรด้วยการปรบมือ ภายหลังการแนะนำ และเมื่อ

วิทยากรพูดจบ

๔.๒ มารยาทในการดู ควรปฏิบัติดังนี้

๑. ต้องตั้งใจและมีความพร้อมในการดู
๒. ไม่ส่งเสียงดัง หรือแสดงกิริยาอาการรบกวนสมาธิของผู้อื่น
๓. การดูภาพ ต้องไม่ฉีกหรือขีดเขียนทำลายภาพ
๔. การดูสื่อทางคอมพิวเตอร์ เมื่อดูเสร็จแล้วให้ปิดเครื่อง พร้อมทั้งดูแล

เครื่องให้อยู่ในสภาพเดิม

๕. การดูหรือชมภาพยนตร์ ไม่ควรนำของมารับประทาน ที่มีกลิ่นรุนแรงเข้าไป เพราะจะรบกวนผู้อื่น

๔.๓ มารยาทในการพูด ควรปฏิบัติดังนี้

๑. ใช้คำพูดที่สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ ให้เกียรติผู้ฟังและใช้คำพูดที่แสดงถึงความมีมารยาทอยู่เสมอ เช่น ขอโทษ ขอบคุณ ขอบใจ เสียใจ ขออภัย เป็นต้น

๒. ถ้าจะพูดโต้แย้งหรือคัดค้านจะต้องมีเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์และถ้าหากผู้พูดต้องการให้เกิดอารมณ์ขึ้นในขณะที่พูดควรจะเป็นเรื่องตลกที่สุภาพไม่ใช่ตลกที่หยาบโหลนสองแง่สองง่าม

๓. ไม่พูดจาเยาะเย้ย ดุหมิ่น เสียดสีผู้อื่นหรือจู้จุกปมด้อยข้อบกพร่องของผู้อื่น ไม่ควรพูดจายกตนข่มท่านโอ้อวดตนเอง

๔. ไม่ผูกขาดการพูดแต่เพียงผู้เดียว เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้พูดบ้างและไม่พูดตัดบทกลางคันในขณะที่คนอื่นกำลังพูดอยู่

๕. ไม่พูดถึงผู้อื่น ดิเตียน นินทาผู้อื่นต่อหน้าที่ประชุมชน หรือในขณะที่ผู้ที่เรากล่าวถึงไม่ได้อยู่ด้วย

๖. ไม่ใช่ใช้น้ำเสียงห้วนๆ หรือดุดัน วางอำนาจเหนือผู้ฟัง ควรใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวลชวนฟัง

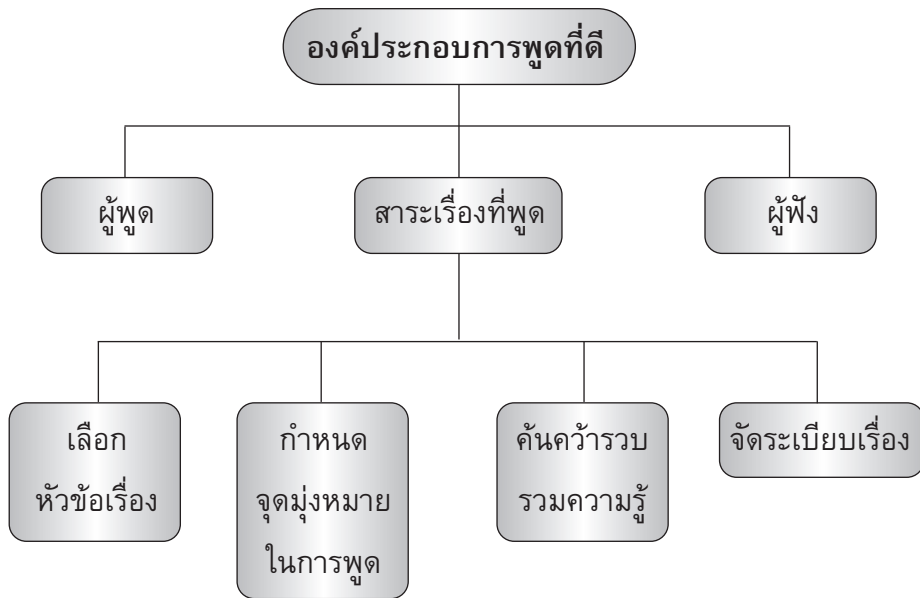

กิจกรรมที่ ๓ ให้ผู้เรียนเติมข้อความในช่องว่างที่มีความหมายตรงกับภาพ
ซ้ายมือ

- ๑. หมายถึง .....
- ๒. ” .....
- ๓. ” .....
- ๔. ” .....
- ๕. ” .....
- ๖. ” .....
- ๗. ” .....
- ๘. ” .....
- ๙. ” .....
- ๑๐. ” .....

แนวเฉลยกิจกรรมตอนที่ ๓
กิจกรรมที่ ๑ แผนภาพความคิด องค์ประกอบการพูดที่ดี

กิจกรรมที่ ๓ ให้ผู้เรียนเติมข้อความลงในช่องว่างที่มีความหมายตรงกับภาพซ้ายมือ

๑.		หมายถึง	หยุด
๒.		”	เตรียมตัวหยุด
๓.		”	ไปได้
๔.		”	ทางหนีไฟ
๕.		”	ระวังอันตราย
๖.		”	ห้ามจอดรถ
๗.		”	เลี้ยวซ้าย
๘.		”	ห้ามกลับรถ
๙.		”	ห้ามแซง
๑๐.		”	ที่จอดรถเฉพาะคนพิการ

ตอนที่ ๕

หลักการใช้ภาษา

สาระสำคัญ

๑. หลักการใช้ภาษาไทยเป็นการนำเอาคำ กลุ่มคำ มาเรียบเรียงเป็นประโยคและสามารถสื่อสารระหว่างผู้พูดและผู้ทำใจที่ตรงกัน มีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ สุภาพ คำราชาศัพท์ สามารถใช้คำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย ตลอดจนรักษาระยะปฏิบัติให้ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้คำไทย คำภาษาถิ่นแทนคำภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทยด้วย

๒. การใช้ภาษาและเครื่องมือเพื่อการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ บุคคล อย่างมีคุณธรรมและดีงาม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เมื่อศึกษาตอนที่ ๕ แล้ว ผู้เรียนสามารถ

๑. สะกดคำโดยนำเสียงและรูปของพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ ประสมเป็นคำอ่าน และเขียนคำได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา

๒. เข้าใจตามหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ และประโยค การเรียงลำดับคำและเรียบเรียงประโยคตามลำดับความคิดเห็นข้อความที่ชัดเจน

๓. ใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยถ้อยคำสุภาพและรู้จักคิดไตร่ตรองก่อนพูดและเขียนได้

๔. เข้าใจความหมาย ความสำคัญ ลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่นและคำภาษาต่างประเทศ

๕. เห็นคุณค่าของการใช้พจนานุกรม

๖. เข้าใจความหมายและใช้สำนวน คำพังเพย สุภาษิตได้ถูกต้อง

๗. สื่อสารโดยใช้เครื่องมือการสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ และบุคคล

๘. มีคุณธรรม อันดีงามต่อการใช้ภาษา

ขอบข่ายเนื้อหา

๑. ความรู้เกี่ยวกับรูป พยัญชนะ สระและวรรณยุกต์
๒. การผันอักษร การสะกดคำ และการประสมคำ
๓. ความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำและประโยค
๔. การใช้คำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย
๕. เครื่องหมายวรรคตอนและอักษรย่อต่างๆ
๖. หลักการใช้พจนานุกรม คำราชาศัพท์และคำสุภาพ
๗. สำนวนภาษา
๘. ลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น และคำภาษาต่างประเทศ ที่ปรากฏในภาษาไทย
๙. การใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือ การแสวงหาความรู้

เรื่องที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

คำไทย เกิดจากการนำรูปของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์มาประสมกัน แต่ก่อนที่จะนำคำมาประสมกันได้จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ดังต่อไปนี้

๑. รูปพยัญชนะ

คำว่ารูปพยัญชนะ หมายถึง ตัวอักษรที่ใช้ประสมกับสระเพื่อออกเสียง หรือใช้พูด ถ้าไม่มีสระประกอบพยัญชนะก็ออกเสียงไม่ได้ แต่ถ้ามีสระ ไม่มีพยัญชนะก็อ่านไม่ได้เพื่อความ เพราะฉะนั้นทั้งพยัญชนะและสระต้องอาศัยซึ่งกันและกัน

พยัญชนะไทย มี ๔๔ ตัว ดังนี้ ก ข ข ฅ ค ฌ ง จ ฉ ช ซ ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ด ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ษ ส ห พ อ ฮ

๒. รูปสระ

คำว่ารูปสระ หมายถึง เครื่องหมายที่ใช้แทนเสียงที่เปล่งออกมา สระในภาษาไทย นอกจาก ฤ ฤา ฌ ภา แล้ว จะไม่เขียนตามลำพัง ต้องใช้ตัว “อ” กำกับ แต่ถ้าประสมกับพยัญชนะให้ตัดตัว “อ” ออก เช่น อา ถ้าใส่พยัญชนะ ก จะเป็น กา

สระไทย มี ๒๑ รูป แบ่งเป็น สระเสียงสั้น และสระเสียงยาว ได้ดังนี้

สระเสียงสั้น

อะ อี อี้ อุ
 เอะ แอะ โอะ เอาะ
 เออะ เอื้อะ เอื้อะ อัวะ
 ฤ ฌ อำ ไอ ใ เอ

สระเสียงยาว

อา อี้ อี้ อุ
 เอ แอ ไอ ออ
 เออ เอื้อ เอื้อ อัว
 ฤ ฌ

กิจกรรมที่ ๑ ให้ผู้เรียนฝึกเขียนคำที่ใช้พยัญชนะและสระมาประสมกันให้ได้ ๒๐ คำ

๓. รูปวรรณยุกต์

คำว่ารูปวรรณยุกต์ หมายถึง เครื่องหมายแสดงเสียงสูง ต่ำของอักษร คล้ายเสียงดนตรีและกำหนดความหมายของคำด้วย

วรรณยุกต์ไทยมี ๔ รูป คือ ' (เอก) ˊ (โท) ˋ (ตรี) ˎ (จัตวา) และมี ๕ เสียง คือ
เสียงสามัญ   เสียงเอก   เสียงโท   เสียงตรี   เสียงจัตวา

เช่น

กา   ก่า   ก้า   ก๊า   ก๋า

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าวรรณยุกต์เสียงสามัญนั้นไม่มีรูป (กา) นอกจากนั้น ยังมีคำบางคำที่ออกเสียงไม่ตรงกับวรรณยุกต์ที่กำหนด เช่น

ฟ้า   รูปวรรณยุกต์โท   แต่ออกเสียงตรี (ˋ)

หู   ไม่มีรูปวรรณยุกต์   แต่ออกเสียงจัตวา (ˎ)

ปลา   ไม่มีรูปวรรณยุกต์   แต่มีเสียงสามัญ

ในหลักการเบื้องต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการออกเสียง

วรรณยุกต์ที่ไม่ตรงตามรูปวรรณยุกต์ จึงขอให้ผู้เรียนใช้พยัญชนะ ก เป็นตัวกำหนดรูปและเสียงวรรณยุกต์ เพราะพยัญชนะที่เป็นอักษรกลางสามารถผันได้ ๕ เสียง หากสงสัยให้ศึกษาหัวข้อต่อไปในเรื่องการผันอักษร ๓ หมู่

ฟ้า   =   กา   ก่า   ก้า   ก๊า   ก๋า

หู   =   กู   กู๋   กู้   กุ๊   กุ่

ปลา   =   ก้า   ก่า   ก้า   ก๊า   ก๋า

กิจกรรมที่ ๒ ให้ผู้เรียนแยกแยะคำที่กำหนดให้ว่าอะไรคือพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์

พยัญชนะ   สระ   วรรณยุกต์

บ้า   =   บ   ่า   ้

ปู่   =

ไซ้   =

น้ำ   =

เห่า   =

เก้   =

กิจกรรมที่ ๓ ให้ผู้เรียน สรุปแผนภูมิความรู้จากเรื่องที่เรียนมาแล้ว

เรื่องที่ ๒ การผันอักษร การสะกดคำและการประสมคำ

๑. การผันอักษร ๓ หมู่ (ไตรยางค์)

คำว่า การผันอักษร คือ การเปลี่ยนเสียงของคำให้สูง ต่ำ ไปตามรูปวรรณยุกต์ที่กำกับอยู่

การผันอักษรสามารถแบ่งออกเป็น ๓ หมู่ คือ อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ ซึ่งอักษร ๓ หมู่นี้ จะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนมีหลักเกณฑ์ในการผันอักษรได้แก่

๑. อักษรสูง มี ๑๑ ตัว คือ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

๒. อักษรกลาง มี ๙ ตัว คือ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

๓. อักษรต่ำ มี ๒๔ ตัว คือ ค ฅ ฆ ง ช ฌ ญ ฑ ฒ ณ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ

ในที่นี้ใครขอเสนอเทคนิควิธีการจำอักษร ๓ หมู่ง่าย ๆ ดังนี้

๑. วิธีจำ อักษรสูง จะต้องออกเสียง อ้อ ทุกตัว

๒. วิธีจำ อักษรกลาง คือ ไกจิกเด็กตาย เด็กตายบนปากโอ่ง

(ฎ ฏ)

๓. วิธีจำ อักษรต่ำ คือ พยัญชนะที่เหลือจากอักษรสูงและอักษรกลาง ถือว่าเป็นอักษรต่ำ

แต่ก่อนที่ผู้เรียนจะสามารถผันอักษร ๓ หมู่ได้ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคำเป็น คำตาย

คำเป็น หมายถึง ๑. คำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว (ให้ย้อนกลับไปดูลักษณะของสระเสียงยาว สระเสียงสั้น) ๒. สระ อำ ไอ โอ เออา ๓. คำที่มีตัวสะกดในแม่ กง กน กม เกย เกอว

คำตาย หมายถึง ๑. คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น ๒. คำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กด กบ

สรุปตารางการผันวรรณยุกต์

อักษร ๓ หมู่	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง					
คำเป็น	กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า
คำตาย	-	กะ	กัะ	ก๊ะ	กัะ
อักษรสูง					
คำเป็น	-	ข่า	ข้า	-	ข่า
คำตาย	-	ขะ	ขัะ	-	-
อักษรต่ำ					
คำเป็น	คา	-	ค่า	ค๊า	-
คำตาย เสียงสั้น	-	-	คัะ	ค๊ะ	คัะ
คำตาย เสียงยาว	-	-	คาด	ค้ำด	ค้ำด

๒. การสะกดคำ หมายถึง การออกเสียงจำแนกคำเพื่อให้เห็นส่วนประกอบของคำ เช่น พยัญชนะต้น + สระ พยัญชนะ + สระ + วรรณยุกต์ พยัญชนะต้น + สระ + พยัญชนะ ท้ายคำหรือเรียกว่า คำที่มีตัวสะกด และคำแต่ละคำจะมีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกด

คำที่ไม่มีตัวสะกด หมายถึง คำที่ประสมด้วยพยัญชนะต้น สระ หรือคำที่มีตัวสะกด ในแม่ ก กา เช่น จะ นำ ไป เป็นต้น

คำที่มีตัวสะกด หมายถึง คำที่ประสมด้วยพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้ายคำ แบ่งเป็น ๘ มาตรา คือ

๑.๑ มาตรา แม่กง คือ พยางค์ที่มีตัว ง สะกด เช่น แกง บางง จางง จุงง กิงง

๑.๒ มาตรา แม่กม คือ พยางค์ที่มีตัว ม สะกด เช่น ตามม จมม ห่มม กลมม งมม

๑.๓ มาตรา แม่เกย คือ พยางค์ที่มีตัว ย สะกด เช่น ตายย โภย หวยย เลย

๑.๔ มาตรา แม่เกอว คือ พยางค์ที่มีตัว ว สะกด เช่น เบี้ยวว แมว สาวว แจว เลี้ยวว

๑.๕ มาตรา แม่กน คือ พยางค์ที่มีตัว น สะกด เช่น กินน แพนน บานน หรือตัวอื่นที่ทำหน้าที่เหมือน น สะกด คือ ญ ฌ ร ล พ เช่น ขจรน ผลน ทมิน จรูน คุณน

๑.๖ มาตรา แม่กก คือ พยางค์ที่มีตัว ก สะกด เช่น ตกก นกก สักก ยักก หรือตัวอื่นที่ทำหน้าที่เหมือน ก สะกด คือ ข ค ฃ เช่น สุขก พรรคก เมก

๑.๗ มาตราแม่ กต คือ พยางค์ที่มีตัว ด สะกด เช่น กต มด พัด ดัด หรือตัวอื่นที่ทำหน้าที่เหมือน ด สะกด ได้แก่ จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ต ถ ท ฐ ศ ษ ส เช่น จจ ชราช ซก ฎฎ ฏฎ ฐฎ ฑฎ ฒฎ ตต ถถ ทท ฐฐ ศศ ษษ สส เช่น จจ ชช ซซ ฎฎ ฏฏ ฐฐ ฑฑ ฒฒ ตต ถถ ทท ฐฐ ศศ ษษ สส เช่น จจ ชช ซซ ฎฎ ฏฏ ฐฐ ฑฑ ฒฒ ตต ถถ ทท ฐฐ ศศ ษษ สส

๑.๘ มาตราแม่ กบ คือ พยางค์ที่มีตัว บ สะกด เช่น กบ จีบ เป็บ หรือตัวอื่นที่ทำหน้าที่เหมือน บ สะกด ได้แก่ ป พ ฟ ภ เช่น บบ จจ ปป พพ ฟฟ ภภ เช่น บบ จจ ปป พพ ฟฟ ภภ

โดยสรุป ตัวสะกดแต่ละมาตราจะมีทั้งที่สะกดตรงตามมาตราและสะกดไม่ตรงตามมาตรา

กิจกรรมที่ ๔ ให้ผู้เรียนสรุปว่าคำที่มีตัวสะกด ตรงตามมาตรา และคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ได้แก่อะไรบ้าง ยกตัวอย่างมาอย่างละ ๑๐ คำ

คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา	คำที่ไม่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา
ก <u>ง</u>	เล <u>ข</u>

๓. การประสมคำ หมายถึง การสร้างคำโดยใช้พยัญชนะ + สระ พยัญชนะ + สระ + วรรณยุกต์ พยัญชนะ + สระ + พยัญชนะ ท้ายคำ หรือ พยัญชนะ + สระ + พยัญชนะ ท้ายคำ + วรรณยุกต์

ตัวอย่าง

พยัญชนะ	สระ	พยัญชนะท้ายคำ	วรรณยุกต์	คำ
บ	า	น	ˆ	บ้าน
ก	ิ	น	-	กิน
ง	า	ม	-	งาม
น	า	-	ˆ	น้ำ

วิธีการอ่านออกเสียงสะกดคำ

บ้าน อ่านว่า บอ-อา-นอ-บาน-บาน-โท-บ้าน

กิน อ่านว่า กอ-อิ-นอ-กิน

งาม อ่านว่า งอ-อา-มอ-งาม

น้ำ อ่านว่า นอ-อ้า-น้ำ-น้ำ-โท-น้ำ

กิจกรรมที่ ๕ ให้ผู้เรียนจำแนกคำต่อไปนี้ ว่ามีคำใดเป็นคำเป็น คำใดเป็นคำตายบ้าง

จิบ กิน บอก สวย กบ โจร ถุง แตก บ้าน ตก ศพ ตัด โต๊ะ เรา แกะ เลย

กัม ญวน นา เลอะเทอะ

คำเป็น ได้แก่.....

คำตาย ได้แก่.....

กิจกรรมที่ ๖ ให้ผู้เรียน จำแนกคำในข้อความข้างล่าง ลงในตารางตามเสียงวรรณยุกต์ให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการทดสอบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจเรื่องรูปและเสียงวรรณยุกต์

ข้อความ	เสียงวรรณยุกต์				
	- สามัญ	ˊ เอก	ˊ โท	ˋ ตรี	+ จัตวา
๑. หาเข้ากินคำ	กิน	-	คำ	เข้า	หา
๒. ได้หน้าลิ้มหลัง					
๓. เธอจ้ารักฉันใหม่					
๔. เกิดเป็นคนต้องสู้					
๕. น้ำขึ้นให้รีบตัก					
๖. ปลาเก๋าทอดกระเทียม					
๗. น้ำลดตอผุด					
๘. ฟ้ามือจากัน					
๙. กินลมชมวิว					

ข้อสังเกต ให้ใช้อักษร ก แทนพยัญชนะของคำแต่ละคำ เพื่อเทียบเคียงเสียงวรรณยุกต์ เช่น

หา =	กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า	เป็นเสียง จัตวา
เข้า =	เกา	เก่า	เก้า	เก๊า	เก๋า	เป็นเสียง ตรี
กิน =	กิน	กิน	กิน	กิน	กิน	เป็นเสียง สามัญ
ค่า =	ก่า	ก่า	ก๋า	ก่า	ก่า	เป็นเสียง โท

เรื่องที่ ๓ ความหมาย และหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ และประโยค

๑. คำ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาแล้วมีความหมาย จะมีกี่พยางค์ก็ได้ จะแตกต่างจากคำว่าพยางค์ ซึ่งหมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง **จะมีความหมายหรือไม่ก็ได้** เสียงที่เปล่งออกมา ๑ ครั้งก็นับว่า ๑ พยางค์ เช่น นาฬิกา มี ๓ พยางค์ แต่มี ๑ คำ มีความหมายว่าเครื่องบอกเวลา แม่น้ำ มี ๒ พยางค์ แต่มี ๑ คำ มีความหมายว่า ลำน้ำใหญ่ ซึ่งเป็นที่รวมของลำธารทั้งปวง

คำที่ใช้การสื่อสารของมนุษย์มี ๗ ชนิด คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน ซึ่งคำแต่ละชนิดมีหน้าที่แตกต่างกัน ดังนี้

คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ กิริยา อาการหรือลักษณะต่าง ๆ จะใช้เป็นประธานหรือกรรมของประโยคก็ได้

ตัวอย่าง

คำที่ใช้เรียกชื่อ { เรียกชื่อสัตว์ = แมว ช้าง หมู
ทั่วไป { เรียกชื่อสิ่งของ = ดินสอ พัดลม โต๊ะ

คำที่ใช้เรียกชื่อ { เรียกชื่อสถานที่ = โรงเรียน กรุงเทพมหานคร
เฉพาะบุคคล { เรียกชื่อคน = สมศักดิ์ พรทิพย์
หรือสถานที่

คำที่ใช้แสดง {
ความมีจำนวน { บอกหมวดหมู่ = ผู่ง กรม กอง โขลง
รวมกันเป็น {
หมวดหมู่

คำที่ใช้บอกอาการ
หรือคุณลักษณะที่
ไม่มีตัวตน { บอกอาการหรือบอก = จะมีคำว่า “การ” และ “ความ”
คุณลักษณะที่ไม่มีตัวตน นำหน้าคำกริยา เช่น ผู้เรียน
ต้องการเรียนอย่างมีความสุข

คำที่บอก
ลักษณะ { นามที่ใช้ตามนามอื่น = นาฬิกา ๑ เรือน วัว ๓ ตัว บ้าน
เพื่อบอกลักษณะของ ๓ หลัง
นามนั้นให้ชัดเจน

คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนามหรือข้อความที่กล่าวมาแล้วในกรณีที่ไม่
ต้องการกล่าวคำนั้นซ้ำอีก แต่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำนาม

ตัวอย่าง

สรรพนามแทน
ผู้พูด/ผู้ฟังและผู้
ที่กล่าวถึง { ข้า ข้าพเจ้า กระผม ผม เรา อาตมา ฉัน (แทนผู้พูด)
เธอ ท่าน มึง เอ็ง พระคุณเจ้า (แทนผู้กำลังพูดด้วยหรือผู้ฟัง)
เขา พวกเขา พวกมัน (แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง)

สรรพนามที่กำหนด
ให้รู้ความใกล้เคียง { นี้ โน่น โน้น

สรรพนามคำถาม { ใคร อะไร ที่ไหน อันไหน

คำกริยา คือ คำที่แสดงการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของคำนาม คำสรรพนาม หรือแสดงการกระทำของประธานในประโยค ใช้วางต่อจากคำที่เป็นประธานของประธาน

ตัวอย่าง คำกริยา ได้แก่ วิ่ง ยืน เดิน นั่ง นอน พุด ไป กิน เล่น ฯลฯ

คำกริยาที่ต้องมีกรรม
มารับข้างท้ายจึงจะ
ได้ความสมบูรณ์

{ นักเรียน ซื้อ หนังสือ
นายแดง กิน ข้าว

คำกริยาไม่ต้องมี
กรรมมารับข้างท้าย

{ นกร้อง
เธอร้องไห้

คำกริยาที่ต้อง
อาศัยส่วนเติมเต็ม

{ ฉัน เป็น แม่บ้าน
เธอ อยู่ ภูเก็ต

คำวิเศษณ์ คือ คำที่ใช้ประกอบคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยา เพื่อบอกลักษณะ หรือรายละเอียดของคำนั้นๆ คำวิเศษณ์ส่วนมากจะวางอยู่หลังคำที่ต้องการบอกลักษณะหรือ รายละเอียด

ตัวอย่าง คำวิเศษณ์ ได้แก่ สูง ต่ำ ดำ ขาว แก่ ร้อน เย็น เล็ก ใหญ่ ฯลฯ

เขาใส่เสื้อสีแดง

จิมเรียนหนังสือเก่ง

คำบุพบท คือ คำที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรือคำ หน้า กับประโยคของคำหลัง

ตัวอย่าง

บอกสถานที่ { ใน นอก บน ใต้ ล่าง ไกล ใกล้
นกเกาะอยู่บนต้นไม้

บอกความเป็นเจ้าของ { แห่ง ของ
การรถไฟแห่งประเทศไทย

แสดงความเป็นผู้รับหรือแสดงสิ่งที่ใช้ทำกริยา { กับ แก่ แต่ ต่อ โดย เพื่อ ด้วย ฉะนั้น

คำสันธาน คือ คำที่ใช้เชื่อมข้อความหรือประโยคให้เป็นเรื่องราวเดียวกัน

ตัวอย่าง

เชื่อมความขัดแย้งกัน { แต่ กว่า...ก็ ถึง...ก็
กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้
พี่ไปโรงเรียนแต่น้องอยู่บ้าน

เชื่อมความที่คล้ายตามกัน { กับ พอ...ก็ ครั้น...ก็
พ่อกับแม่ไปเที่ยวกัน
พอฝนหายตกฟ้าก็สว่าง

เชื่อมความที่เป็น
เหตุเป็นผลกัน { เนื่องจาก จึง ฉะนั้น เพราะ
เนื่องจากตื่นสายจึงไปทำงานไม่ทัน
สาเหตุของวัยรุ่นนิตินยาเสพติด เพราะครอบครัวแตกร้าง

๑. คำอุทาน คือ คำที่เปล่งออกมาและมีการแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของผู้พูด โดยไม่คำนึงถึงความหมาย มักอยู่หน้าประโยค มักใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับหลังคำอุทาน

ตัวอย่าง คำอุทาน ได้แก่ โห้! อ๋อ! เอ้า! อ้า!

๒. กลุ่มคำ คือ คำที่เรียงกันตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป มีความหมายสื่อความได้ แต่ยังไม่สมบูรณ์ ยังไม่เป็นประโยค กลุ่มคำสามารถทำหน้าที่เป็นประธาน กริยา หรือกรรมของประโยคได้

๓. ประโยค คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อแสดงความคิดหรือเรื่องราวที่สมบูรณ์ ซึ่งเริ่มแรกจะต้องประกอบด้วยประธานและกริยา และประโยคยังมีหน้าที่ใช้สื่อความหมายให้สมบูรณ์ หรือนำประโยคหลายๆ ประโยคมาเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราวได้

โครงสร้างของประโยค

ประโยคจะมีความสมบูรณ์ได้ จะต้องประกอบด้วย ๒ ส่วน คือส่วนที่เป็นภาคประธาน และส่วนที่เป็นภาคแสดง

ส่วนที่เป็นภาคประธาน แบ่งออกเป็น ประธาน และส่วนขยาย

ส่วนที่เป็นภาคแสดง แบ่งออกเป็น กริยา ส่วนขยาย กรรมส่วนขยาย

ตัวอย่าง

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ส่วนขยาย	กริยา	ส่วนขยาย	กรรม	ส่วนขยาย
เด็กเดิน	เด็ก	-	เดิน	-	-	-
พ่อกินข้าว	พ่อ	-	กิน	-	ข้าว	-
พี่คนโตกินขนม	พี่	คนโต	กิน	-	ขนม	-
แม่ของฉันทิ้งทุกเช้า	แม่	ของฉันทิ้ง	ทิ้ง	ทุกเช้า	-	-
ครูโรงเรียนไผ่ขวาง ไปอบรมที่กรุงเทพฯ	ครู	โรงเรียน ไผ่ขวาง	ไป	-	อบรม	ที่กรุงเทพฯ
นักเรียนหญิงชอบ เล่นดนตรีไทย	นักเรียน	หญิง	เล่น	ชอบ	ดนตรี	ไทย

การใช้ประโยคในการสื่อสาร

ประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้สื่อสาร (ผู้พูด) กับผู้รับสาร (ผู้ฟัง) เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันนั้นจำเป็นต้องเลือกใช้ประโยคให้เหมาะสมกับการสื่อสาร ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

๑. **ประโยคบอกเล่า** เป็นประโยคที่บอกเรื่องราวต่างให้ผู้อื่นทราบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด ทำอย่างไร เช่น คุณพ่อชอบเล่นฟุตบอล

๒. **ประโยคปฏิเสธ** เป็นประโยคที่มีใจความไม่ตอบรับ มักมีคำว่า ไม่ ไม่ใช่ ไม่ได้ มีได้ เช่น ฉันไม่ชอบเดินตากแดด

๓. **ประโยคคำถาม** เป็นประโยคที่มีใจความเป็นคำถามเพื่อหาคำตอบ มักจะมีคำว่า ใคร อะไร เมื่อไหร่ เหตุใด ทำได้ วางอยู่ต้นประโยคหรือท้ายประโยค เช่น ใครขโมยปากกาไป ปลาช่อนตัวนี้มีน้ำหนักเท่าไร

๔. **ประโยคแสดงความต้องการ** เป็นประโยคที่มีใจความที่แสดงความอยากได้ อยากมี หรืออยากเป็นมักจะมีคำว่าอยาก ต้องการ ขอร้อง เช่น นักเรียนไม่ยอมไปโรงเรียน หมอต้องการรักษาคนไข้ให้หายเร็วๆ

๕. **ประโยคขอร้อง** เป็นประโยคที่มีใจความ ชักชวน ขอร้อง มักจะมีคำว่า โปรด วาน กรุณา ช่วย เช่น โปรดให้ความช่วยเหลืออีกสักครั้ง ช่วยยกกล่องนี้ไปด้วย

๖. **ประโยคคำสั่ง** เป็นประโยคที่มีใจความที่บอกให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือห้ามทำไม่ให้ทำ เช่น นายสมศักดิ์จะต้องไปจังหวัดระยอง บุคคลภายนอกห้ามเข้า เด็กทุกคนอย่าเล่นเสียงดัง

กิจกรรมที่ ๗ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้

๑. จงอธิบายความแตกต่างระหว่าง คำ กับ พยางค์พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
๒. จงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มคำ คำประสม และประโยค

คำประสม	กลุ่มคำ	ประโยค

๓. จงสร้างกลุ่มคำโดยใช้คำที่กำหนดให้

๓.๑ เดิน

๓.๒ ชน

๓.๓ แดง

๓.๔ น้ำ

๔. จงสร้างประโยคโดยใช้กลุ่มคำจากข้อ ๓ มาจำนวน ๕ ประโยค พร้อมกับระบุด้วยว่าเป็นประโยคประเภทใด

เรื่องที่ ๔ การใช้คำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย

ผู้เรียนควรจะเรียนรู้คำที่มีความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย เพื่อช่วยให้การเรียบเรียงของประโยคหรือเกิดความเข้าใจในการสื่อสารที่ตรงกันทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

๑. ความหมายโดยตรง หมายถึง คำที่มีความหมายเป็นที่รับรู้และเข้าใจ โดยทั่วไปตามพจนานุกรม

๒. ความหมายโดยนัย หมายถึง คำที่มีความหมายเชื่อมโยงคำสั่งอื่น ไม่ตรงตามความหมายที่กำหนดไว้ในพจนานุกรม จะเข้าใจกันเฉพาะกลุ่มคนที่มีประสบการณ์ หรือรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน หรือเข้าใจง่าย ๆ ก็คือมีความหมายหลายอย่าง

ตัวอย่าง

ความหมายโดยตรง	ความหมายโดยนัย
คุณแม่อุ้มลูก ถ่านมีสีดำ ควายใช้ไถนา น้ำทะเลมีรสเค็ม ผลไม้ตกจากต้น	เศรษฐีนี้ถูกอุ้มไปเรียกค่าไถ่ เธอเป็นคนไม่เอาถ่าน เขาโง่เหมือนควาย ป้าแดงเค็มเหมือนเกลือ ฝีมือเขาตกกว่าเดิม

กิจกรรมที่ ๘ ให้ผู้เรียน ยกตัวอย่าง คำที่มีความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย

ความหมายโดยตรง	ความหมายโดยนัย
ชวานาตกกล้า ..... ฝิตายโหง	..... สุนัขลอบกัด .....

เรื่องที่ ๕ เครื่องหมายวรรคตอนและอักษรย่อต่าง ๆ

๑. เครื่องหมายวรรคตอน

การใช้เครื่องหมายในภาษาไทย นอกจากจะเข้าใจในเรื่องการเว้นวรรคตอนแล้ว ยังมีเครื่องหมายอีกหลายอย่างที่ใช้และพบเห็นบ่อยๆ ได้แก่

เครื่องหมาย	วิธีการใช้
๑. , จุลภาค	ใช้คั่นระหว่างคำ หรือคั่นกลุ่มคำ หรือคั่นชื่อเฉพาะ เช่น ดี, เลว
๒. . มหัพภาค	ใช้เขียนจบข้อความประโยค และเขียนหลังตัวอักษรย่อหรือตัวเลขหรือกำกับอักษรชื่อย่อ เช่น มี.ค., ต.ช., ๑. นาม, ก. คน ข. สัตว์, ๑๐.๕๐ บาท, ๐๘.๒๐ น.
๓. ? ประจัญบาน	ใช้กับข้อความที่เป็นคำถาม เช่น ปลาตัวนี้ราคาเท่าไร?
๔. ! อัศเจรีย์	ใช้กับคำอุทาน หรือข้อความที่แสดงอารมณ์ต่างๆ เช่น อึ้งตายตาย! พุทธรักษาเอ๋ย! อนิจจา!
๕. (...) นขลิขิต	ใช้คั่นข้อความอธิบายหรือขยายความข้างหน้าให้แจ่มแจ้ง เช่น นกมีหูหนูมีปีก (ค้างคาว) ๖.ค. (ธันวาคม)
๖. ____ สัญประกาศ	ใช้ขีดใต้ข้อความสำคัญ หรือข้อความที่ให้อ่านสังเกตเป็นพิเศษ เช่น งานเริ่มเวลา ๑๐.๐๐ น.
๗. “ ” อัฒประกาศ	ใช้คั่นข้อความที่เป็นคำพูดหรือข้อความจากที่อื่นที่ผู้เขียนมาอ้าง เช่น ดังสุภาสิตโบราณกล่าวว่า “พูดไปสองไพเบี้ยนึ่งเสียตำลึงทอง”
๘. ____ ยัติภังค์	ใช้เขียนแสดงการติดต่อของคำหรือพยางค์ที่แยกจากกันแต่เขียนไว้คนละบรรทัด เช่น พระพุทธ- เจ้า

เครื่องหมาย	วิธีการใช้
๙. .... เส้นไข่ปลา หรือเส้นปรุ	หรือคนละวรรค (ร้อยกรอง) เช่น เพยออัตต์ พจน์สุภา- ษิตพ้อง
๑๐. ๑ ไม่ยมก	ใช้แสดงช่องว่างเพื่อให้เติมคำตอบ หรือใช้ละ ข้อความที่ไม่ต้องการเขียน เช่น 'ไอ..!' หรือละ
๑๑. ๒ ไปยาลใหญ่ (เปยยาลใหญ่)	ข้อความที่ยกมาเพียงบางส่วน หรือใช้แสดง ส่วนสัมผัสที่ไม่บังคับของคำประพันธ์
๑๒. ๒ ไปยาลน้อย (เปยยาลน้อย)	ใช้เขียนซ้ำคำ ซ้ำวลี ซ้ำประโยคสั้นๆ เช่น คำๆ แดงๆ วันหนึ่งๆ ทีละน้อยๆ พ่อมมาแล้วๆ
๑๓. " บุพสัญญา	ใช้ละข้อความตอนปลายหรือตอนกลาง เช่น สัตว์พาหนะ ได้แก่ ช้าง ม้า วัว ควาย ๒๒
๑๔. * ฟองมัน	ใช้ละบางส่วนของคำที่เน้นชื่อเฉพาะและรู้จัก กันดีแล้ว เช่น อุดรฯ กรุงเทพฯ
๑๕. มหรรดสัญญาหรือย่อหน้า	ใช้เขียนแทนคำที่อยู่ข้างบนตรงกัน เช่น ชื่อมา ๓ บาท
๑๖. เว้นวรรค	ขยายไป ๕ "
๑๗. มหรรดสัญญาหรือย่อหน้า	ใช้เขียนขึ้นต้นบทย่อยของคำร้อยกรอง ปัจจุบัน ไม่มียมใช้
๑๘. เว้นวรรค	ขึ้นบรรทัดใหม่ให้ตรงย่อหน้าแรก
๑๙. มหรรดสัญญาหรือย่อหน้า	ใช้แยกคำหรือความที่ไม่ต่อเนื่องกัน ซึ่งแบ่ง เป็นเว้นวรรคใหญ่ จะใช้กับข้อความที่เป็น
๒๐. มหรรดสัญญาหรือย่อหน้า	ประโยคยาวหรือประโยคความซ้อนและเว้น วรรคน้อย กับข้อความที่ใช้ตัวเลขประกอบ
	อักษรย่อและเขียนบอกยศ ตำแหน่ง

กิจกรรมที่ ๙ จงใช้เครื่องหมายวรรคตอน ตามความเหมาะสมของข้อความต่อไปนี้

๑. วันนี้ลูกสาวสั่งซื้อขนมทองหยิบทองหยอดเม็ดขนุนฝอยทอง ฯลฯ
๒. นิทานมีหลายชนิดเช่นนิทานชาดกนิทานปรัมปรานิทานคติสอนใจ
๓. คำตอบข้อนี้ถูกทั้งข้อ ก ข ค ง
๔. เรอนัดฉันให้ไปพบกันในเวลา ๐๘.๐๐ น

๒. อักษรย่อ

อักษรย่อ หมายถึง พยางค์หนึ่งที่ใช้แทนคำหรือข้อความยาวๆ เพื่อประหยัดเวลา เนื้อที่และสะดวกต่อการเขียน การพูด

ประโยชน์ของการใช้คำย่อ จะทำให้การสื่อสารได้สะดวก รวดเร็ว แต่การใช้จะต้องเข้าใจความหมาย และคำอ่านของคำนั้นๆ คำย่อแต่ละคนจะต้องมีการประกาศเป็นทางการให้ทราบทั่วกัน เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน และปัจจุบันมีมากมายหลายคำด้วยกัน

วิธีการอ่านคำย่อ จะอ่านคำย่อหรือคำเต็มก็ได้แล้วแต่โอกาส

ตัวอย่าง

๑. อักษรย่อของเดือน

ม.ค.	ย่อมาจาก	มกราคม	อ่านว่า	มะ-กะ-รา-คม
ก.พ.	ย่อมาจาก	กุมภาพันธ์	อ่านว่า	กุม-พา-พันธ์
มี.ค.	ย่อมาจาก	มีนาคม	อ่านว่า	มี-นา-คม

๒. อักษรย่อจังหวัด

กบ.	ย่อมาจาก	กระบี่
กทม.	ย่อมาจาก	กรุงเทพมหานคร
ลย.	ย่อมาจาก	เลย

๓. อักษรยอลำดับยศ

ทหารบก				
พล.อ.	ย่อมาจาก	พลเอก	อ่านว่า	พน-เอก
พ.ต.	ย่อมาจาก	พันตรี	อ่านว่า	พัน-ตรี
ร.ท.	ย่อมาจาก	ร้อยโท	อ่านว่า	ร้อย-โท

ทหารอากาศ

พล.อ.อ.	ย่อมาจาก	พลอากาศเอก	อ่านว่า	พน-อา-กาด-เอก
น.ท.	ย่อมาจาก	นาวาอากาศโท	อ่านว่า	นา-วา-อา-กาด-โท
ร.ต.	ย่อมาจาก	เรืออากาศตรี	อ่านว่า	เรือ-อา-กาด-ตรี

ทหารเรือ

พล.ร.อ...ร.น	ย่อมาจาก	พลเรือเอก...แห่งราชนาวี	อ่านว่า	พน-เรือ-เอก-แห่ง- ราด-ชะ-นา-วี
น.ท....ร.น.	ย่อมาจาก	นาวาโท...แห่งราชนาวี		
ร.ต....ร.น.	ย่อมาจาก	เรือตรี...แห่งราชนาวี		

ตำรวจ

พล.ต.อ.	ย่อมาจาก	พลตำรวจเอก
พ.ต.ท.	ย่อมาจาก	พันตำรวจโท
ร.ต.ต.	ย่อมาจาก	ร้อยตำรวจตรี

๔. อักษรย่อวุฒิทางการศึกษา

ก.ศ.ม.	ย่อมาจาก	การศึกษามหาบัณฑิต
ก.ศ.บ.	ย่อมาจาก	การศึกษามัธยมศึกษา
ป.กศ.	ย่อมาจาก	ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษ
		ประ-กา-สะ-นิ-ยะ-บัต-วิ-ชา-กาน-สิท-สา
ป.ว.ส.	ย่อมาจาก	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ป.ว.ช.	ย่อมาจาก	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

๕. อักษรย่อมาตรา ชั่ง ตวง วัด

กก.	ย่อมาจาก	กิโลกรัม (มาตราชั่ง)	
ก.	ย่อมาจาก	กรัม	
ล.	ย่อมาจาก	ลิตร (มาตราตวง)	
กม.	ย่อมาจาก	กิโลเมตร	} มาตราวัด
ม.	ย่อมาจาก	เมตร	
ชม.	ย่อมาจาก	เซนติเมตร	

๖. อักษรย่อบางคำที่ควรรู้

ยพณย	ย่อมาจาก	พณหัวเจ้าท่าน	อ่านว่า พะ-นะ-หัว-เจ้า-ท่าน
โปรดเกล้าฯ	ย่อมาจาก	โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม	
ทูลเกล้าฯ	ย่อมาจาก	ทูลเกล้าทูลกระหม่อม	
น้อมเกล้าฯ	ย่อมาจาก	น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อม	

กิจกรรมที่ ๑๐ ให้ผู้เรียนฝึกเขียนอักษรย่อประเภทต่างๆ นอกเหนือจากตัวอย่างที่ยกมาไว้ เพื่อเขียนและอ่านบ่อยๆ จะจำได้ดี

เรื่องที่ ๖ หลักการใช้พจนานุกรม คำราชาศัพท์และคำสุภาพ

๑. การใช้พจนานุกรม

การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องทั้งการพูด การอ่านและการเขียน เป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนควรกระทำ เพราะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ แต่บางครั้งเราอาจสับสนในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เช่น อาจจะเขียนหรืออ่านคำบางคำผิด สิ่งหนึ่งที่จะช่วยเราให้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องก็คือ พจนานุกรม พจนานุกรมเป็นหนังสือที่ใช้ค้นคว้าความหมายของคำและการเขียนคำให้ถูกต้อง ซึ่งเรียงตามลำดับตัวอักษรและสระ ผู้เรียนควรมีพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ไว้ใช้

วิธีใช้พจนานุกรม การใช้พจนานุกรมมีหลักกว้างๆ ดังนี้

๑. การเรียงลำดับคำ

๑.๑. พิจารณาการเรียงลำดับพยัญชนะ ก ข ค ง ... ฮ

๑.๒. พิจารณาการเรียงลำดับตามรูปสระ เช่น ะ ั ิ ี ึ ุ ู ใ ใ ใ

๑.๓. วรรณยุกต์ ˊ ˋ ˋˊ และ ˋˋ (ไม้ไต่คู้) กับ ˋ (ไม้ทัณฑฆาต) ไม่ได้จัดเข้าใน

ลำดับตามพจนานุกรม

๒. การพิจารณาอักษรวิธี ในพจนานุกรมจะบอกการพิจารณาอักษรวิธีโดยละเอียด เช่น กรณีที่ตัวสะกดมีอักษรซ้ำกัน หรือตัวสะกดที่มีอักษรซ้อนกัน ตลอดจนบอกถึงหลักการประวิสรรชนีย์ ฯลฯ

๓. การบอกเสียงการอ่าน คำที่มีตัวสะกดตรงๆ จะไม่บอกเสียงอ่าน แต่จะบอกเสียงอ่านเฉพาะคำที่อาจมีปัญหาในการอ่าน

๔. การบอกความหมาย ให้ความหมายไว้หลายนัย โดยจะให้ความหมายที่สำคัญหรือเด่นไว้ก่อน

๕. บอกประวัติของคำและชนิดของคำ ในเรื่องประวัติของคำจะบอกที่มาไว้ท้ายคำโดยเขียนเป็นอักษรย่อไว้ในวงเล็บ เพื่อให้รู้ว่าคำนั้นมาจากภาษาใด และเพื่อให้รู้ว่าคำนั้นเป็นคำชนิดใด ในพจนานุกรมจะมีตัวอักษรย่อเล็กๆ หลังคำนั้น เช่น ก. = กริยา บ. = บุพบท เป็นต้น

เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์เต็มที่จากการใช้พจนานุกรม ผู้เรียนควรอ่านวิธีใช้พจนานุกรม โดยละเอียดก่อนจะใช้

ประโยชน์ของพจนานุกรม

พจนานุกรมช่วยให้ผู้ใช้ อ่านและเขียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและเข้าใจภาษาไทยได้อย่างลึกซึ้งซึ่งทำให้เป็นคนที่มีความสามารถในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดีและมั่นใจเมื่อต้องติดต่อธุรกิจการงานหรือสื่อความหมายกับบุคคลต่างๆ

๒. คำราชาศัพท์และคำสุภาพ

ชาติไทยมีลักษณะพิเศษในการใช้ภาษากับบุคคลชั้นต่างๆ ภาษาที่ใช้จะแสดงความสุภาพ และคำนึงถึงความเหมาะสมเสมอ ภาษาที่ถือว่าสุภาพได้แก่ คำราชาศัพท์และคำสุภาพ คำราชาศัพท์ หมายถึงคำที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการและพระสงฆ์ ส่วนคำสุภาพ หมายถึงคำที่สุภาพชนทั่วไปนิยมใช้ ไม่ใช่คำหยาบ ไม่ใช่คำสบถสาบาน

ตัวอย่างคำราชาศัพท์

๑. คำนามราชาศัพท์

คำราชาศัพท์	คำแปล
พระราชบิดา พระชนกนาถ	พ่อ
พระราชมาดา พระราชชนนี	แม่
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ พระราชโอรส	ลูกชาย
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ พระราชธิดา	ลูกสาว
พระตำหนัก	ที่พัก
พระบรมฉายาลักษณ์	รูปภาพ

๒. กริยาราชศัพท์

๒.๑ กริยาพิเศษไม่ต้องมีคำทรง นำ

คำราชศัพท์	คำแปล
ตรัส	พูด
ประทับ	อยู่นั่ง
รับสั่ง	พูด
เสด็จ	ไป

๒.๒ คำกริยาที่เป็นภาษาธรรมดา เมื่อต้องการให้ทำเป็นราชศัพท์ ต้องเติม “ทรง” ข้างหน้า เช่น พัง เป็น ทรงพัง ทราบ เป็น ทรงทราบ เป็นต้น

๒.๓ คำกริยาสำหรับบุคคลทั่วไปใช้กับพระเจ้าแผ่นดิน

คำราชศัพท์	คำแปล
ถวายพระพร	ให้พร
ขอพระราชทาน	ขอ
เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท	หา เข้าพบ

๒.๔ คำกริยาเกี่ยวกับพระสงฆ์

คำศัพท์	คำแปล
อาราธนา	เชิญ
นมัสการ	ไหว้
อาพาธ	ป่วย
ถวาย	ให้

สรุป

๑. การใช้พจนานุกรมให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ควรอ่านวิธีใช้พจนานุกรมโดยละเอียด

๒. การเรียนรู้การใช้อักษรย่อเป็นการประหยัดเวลาในการสื่อความหมาย ผู้เรียนควรจะศึกษาไว้เพื่อใช้ให้ถูกต้องทั้งการอ่านและการเขียน

๓. การเรียนรู้คำราชศัพท์เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับโอกาสและบุคคลระดับต่างๆ

กิจกรรมที่ ๑๑ คำต่อไปนี้ คำใดเขียนผิดและให้ผู้เรียนแก้ไขให้ถูกต้อง ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

สังเกต สาเหตุ อนุญาต สะดวก สะบาย

กิจกรรมที่ ๑๒ จงหาความหมายของคำที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้อาจพจนานุกรม พร้อมทั้งสรุปให้
ได้ใจความ

กลอนแปดงามนามขจรกลอนสุภาพ	เราควรทราบหนึ่งบทกวีคมขำ
รวบสี่วรรควรรคหนึ่งฟังแปดคำ	สัมผัสย้าในไพเราะเสนาะดี
แต่ละวรรคจัดงามสามสองสาม	แปดคำตามลีลาสง่าศรี
ระหว่างบทสัมผัสจัดเข้าที่	ฟังเปรมปรีดีไพเราะเสนาะเอย

กิจกรรมที่ ๑๓ ให้ผู้เรียนกำหนดศัพท์เฉพาะในหมวดวิชาหรืออาชีพที่ตนเองรู้และเข้าใจ
มาอย่างละ ๑๐ คำ

ศัพท์เฉพาะหมวดวิชา	ศัพท์เฉพาะอาชีพ
คณิตศาสตร์ เช่น จำนวน เลข เลขคณิต.....	นักกฎหมาย เช่น จำเลย ผู้ต้องหา ทนายความ..... .....
วิทยาศาสตร์.....	ช่างไม้..... .....
ภาษาอังกฤษ.....	แพทย์..... .....
	เกษตรกร.....

เรื่องที่ ๗ สำนวนภาษา

สำนวนภาษา

สำนวนภาษา หมายถึง ถ้อยคำที่มีลักษณะพิเศษ ใช้เพื่อรวบรัดข้อความที่ยาวๆ หรือเพื่อเปรียบเทียบ เปรียบเปรย ประชดประชัน หรือเตือนสติ ทำให้มีความหมายลึกซึ้ง ยิ่งกว่าถ้อยคำธรรมดา สำนวนภาษามีความหมายคล้ายกับโวหารซึ่งรวมถึงอุปมาและอุปไมย บางครั้งจะเรียกซ้อนกันว่า สำนวนโวหาร คนไทยใช้สำนวนหรือสำนวนภาษามานานจนถึงปัจจุบัน จึงมีสำนวนภาษารุ่นเก่าและสำนวนที่เกิดขึ้นใหม่สำนวนภาษาเป็นวัฒนธรรมทางภาษาซึ่งเป็นมรดกตกทอดมาถึงปัจจุบัน และสืบสานมาเป็นสำนวนภาษารุ่นใหม่อีกมากมาย

ภาษาไทยที่เราใช้พูดจาสื่อสารกันนั้น ย่อมมีสองลักษณะ ลักษณะหนึ่งคือ เป็นถ้อยคำ ภาษาที่พูดหรือเขียนกันตรงไปตรงมาตามความหมาย เป็นภาษาที่ทุกคนฟังเข้าใจกัน อีกลักษณะหนึ่งคือถ้อยคำภาษาที่มีชั้นเชิง ผู้ฟังหรือผู้อ่านต้องคิดจึงจะเข้าใจแต่บางครั้งถ้าขาดประสบการณ์ด้านภาษาก็จะไม่เข้าใจ ภาษาที่มีชั้นเชิงให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องคิดนี้เอง คือสำนวนภาษาบางคน เรียกว่า สำนวนสำนวน สำนวนภาษามีลักษณะต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้น เรียกแตกต่างกัน ดังนี้

๑. **สำนวน** คือ สำนวนภาษาที่ใช้เพื่อเป็นการรวบรัดตัดข้อความที่ต้องพูดหรืออธิบายยาวๆ ให้สั้นเข้า ใช้เพียงสั้นๆ ให้กินความหมายยาวๆ ได้ เช่น

ปลากะต๋ได้หน้า หมายถึง แสดงกิริยาท่าทางดีดัดหน้าเรึง

ที่เท่าแมวดิ้นตาย ที่ดินหรือเนื้อที่เพียงเล็กน้อย ไม่พอจะทำประโยชน์อะไรได้

เลือดเย็น ไม่สะทกสะท้าน เขี้ยว

แพแตก พลัดพรากจากกันอย่างกระจัดกระจาย ไม่อาจจะมารวมกันได้

ไม่มีปีมีกลอง ไม่มีเค้ามามาก่อนเลยว่าจะเป็นเช่นนี้ จู่ๆ ก็เป็นขึ้นมา หรือ

-ไม่มีปีมีขลุ่ย ตัดสินใจทำทันที

รักดีห้ามจั่ว หมายถึง ใฝ่ดีจะมีสุข ใฝ่ชั่วจะพบความลำบาก

รักชั่วห้ามเสา

สวยแต่รูป มีรูปร่างหน้าตางาม แต่ความประพฤติและกิริยามารยาทไม่ดี

จวบไม่หอม

อดเปรี้ยว อดใจไว้ก่อน เพราะหวังสิ่งที่ดี สิ่งปรารถนาข้างหน้า

ไว้กินหวาน

สำนวนต่างๆ ย่อมมีที่มาต่างๆ กัน เช่น จากการดูลักษณะนิสัยใจคอของคนจากเหตุการณ์แปลกๆ จากความเป็นไปในสังคม จากสิ่งแวดล้อม นิทาน ประวัติศาสตร์ ตำนาน ฯลฯ สำนวนจึงเกิดขึ้นเสมอ เพราะคนช่างคิดย่อมจะนำเรื่องนั้นเรื่องนี้ มาผูกเป็นถ้อยคำ สำนวนสมัยใหม่ที่ไต่ยืมเสมอๆ เช่น

เขี้ยวลากดิน	หมายถึง	คนเจ้าเล่ห์ รั้มาก ชำนาญ เขี้ยวชาญ (ในเรื่องไม่ดี) ชั้นเชิงมาก
สัมผัส่น	หมายถึง	ได้รับโชคลาภโดยไม่ได้คิด หรือคาดหวังไว้ก่อน
เด็กเส้น	หมายถึง	มีคนใหญ่คนโต หรือผู้มีอิทธิพลที่คอยช่วยเหลือหนุนหลังอยู่
อม	หมายถึง	แอบเอาเสียคนเดียว ยกยกไว้
ฯลฯ		

๒. คำพังเพย คือ สำนวนภาษาที่ใช้เปรียบเทียบหรือเปรียบเปรย ประชดประชัน มีความหมายเป็นคติสอนใจ มีลักษณะคล้ายกันสุภาษิต อาจจะเป็นคำกล่าวติชมหรือแสดงความคิดเห็น คำพังเพยเป็นอีกลักษณะหนึ่งของสำนวนภาษา เช่น

กินบนเรือน ชีบนหลังคา	หมายถึง	เปรียบกับคนอกตัญญู คนเนรคุณ
ขายผ้าเอาหน้ารอด	หมายถึง	ยอมเสียสละแม้แต่สิ่งจำเป็นที่ตนมีอยู่ เพื่อรักษาชื่อเสียงของตนไว้
คางคกขึ้นวอ แมงปอใส่ตุ้ตึง	หมายถึง	คนที่มีฐานะต่ำต้อยพอได้ดิบได้ดีก็มักแสดงกิริยาอวดดี
ดำข้าวสารกรอกหม้อ	หมายถึง	คนเกียจคร้านหาเพียงพอกินไปมี้อหนึ่งๆ ทำพอให้เสร็จไปเพียงครั้งหนึ่ง
น้ำท่วมปาก	หมายถึง	พูดไม่ออก เพราะเกรงจะมีภัยแก่ตนหรือผู้อื่น
บอกหนังสือสั่งฆราวาส	หมายถึง	สอนสิ่งที่เขารู้อยู่แล้ว
ปล้ำผีลุก ปลุกผีนั่ง	หมายถึง	พยายามทำให้เป็นเรื่องเป็นราวขึ้นมา
มั่งมีในใจ แล่นไบบนบก	หมายถึง	คิดฝันในเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ คิดสมบัติบ้า สร้างวิมานในอากาศ
จำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง	หมายถึง	ทำไม่ดี หรือทำผิดแล้วไม่รับผิดชอบ กลับโทษผู้อื่น

หาเลือดกับปู	หมายถึง	เคี้ยวเชียวหรือบีบบังคับเอากับผู้ที่ไม่มีจะให้
เอามือชุกหีบ	หมายถึง	หาเรื่องเดือดร้อนหรือความลำบากใส่ตัวโดยใช่ที่

๓. **สุภาษิต** คือ สำนวนภาษาที่ใช้เป็นเครื่องเตือนสติ คำกล่าวสอนใจในสิ่งที่เป็นความจริงแท้แน่นอนเป็นสัจธรรม มักกล่าวให้ทำความดีหลีกเลี่ยงความชั่ว เช่น

กล้านักมักบิ่น	หมายถึง	กล้าหรือห้าวหาญเกินไปมักได้รับอันตราย
เข้าเถื่อนอย่าลืมหว่า	หมายถึง	ให้มีสติอย่าประมาท เช่นเดียวกับเวลาจะเข้าป่าต้องมีมีดพร้าติดตัวไปด้วย
เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด	หมายถึง	ประพฤติตามใหญ่ย่อมปลอดภัย
ตัดนามอย่าไว้หน่อ	หมายถึง	ทำลายสิ่งชั่วร้ายต้องทำลายให้ถึงต้นตอ
น้ำขึ้นให้รีบตัก	หมายถึง	มีโอกาสดูควรคว้าไว้ หรือรีบทำ
บัวไม่ช้ำ น้ำไม่ขุ่น	หมายถึง	รู้จักผ่อนปรนเข้าหากัน มิให้กระทบกระเทือนใจกัน รู้จักถนอมน้ำใจ มิให้ขุ่นเคืองกัน
ไผ่ร้อนจะนอนเย็น	หมายถึง	ขยันขันแข็งตั้งใจทำงานจะสบายเมื่อภายหลัง
ไผ่เย็นจะดินตาย	หมายถึง	เกียจคร้านจะลำบากยากจน
แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร	หมายถึง	การรู้จักยอมกันจะทำให้เรื่องสงบมุ่งแต่จะเอาชนะจะมีแต่ความเดือดร้อน
รักยาวให้ปัน รักสั้นให้ต่อ	หมายถึง	รักจะอยู่ด้วยกันนานๆ ให้ตัดความโกรธอาฆาตพยาบาทออกไปถ้าไม่คิดจะรักกันนานก็ให้โกรธเคือง อาฆาตพยาบาท
เอาพิมเสนไปแลกเกลือ	หมายถึง	ลดตัวลงไปทะเลาะหรือมีเรื่องกับคนที่ต่ำกว่ามีแต่จะเสีย

สำนวนภาษานี้เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนไทย จึงมีอยู่ทุกท้องถิ่น เช่น

สำนวนภาษา

ความหมาย

ภาคเหนือ

ทำมิชอบเข้าลอบตนเอง	กรรมที่ผู้ใดทำไว้ยอมส่งผลให้แก่ผู้นั้น
คนรักใหญ่เท่ารอยตีนเสื่อ	คนรักมีน้อย คนชังมีมาก
คนชังคนเบือกกว้างเท่า	เสื่อรำแพน
ข้าวเหลือเกลืออ้อม	อยู่ดีกินดี

ฯลฯ

ภาคใต้

ปากอ้อฆ่าคอ	ปลาหมอตายเพราะปาก
ใหญ่พรวัวเฒ่าลอกอ	อายุมากเสียเปล่าไม่ได้มีลักษณะเป็นผู้ใหญ่
ช่างเล่นอย่ายุ่งหาง	อย่าขัดขวางผู้ที่มีอำนาจ หรือเหตุการณ์ ที่กำลังรุนแรงอย่าไปขัดขวาง

ฯลฯ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตีกลองแข่งเสียงฟ้า ชีม้่าแข่งตาเว็น (ตะวัน) แข่งดีกับผู้มีอำนาจวาสนาไม่มีทางจะสู้ได้	
น้ำขึ้นปลาลอย น้ำบกหอยไต่ ทีใครทีมัน	
ตกหมู่แข็ง (แรง) เป็นแข็ง	คบคนดีจะพาให้ตนดีด้วย
ตกหมู่กาเป็นกา	คบคนชั่วจะพาให้ตนชั่วตาม

ฯลฯ

การรู้จักสำนวนไทย มีประโยชน์ในการนำมาใช้ในการพูดและการเขียนทำให้ไม่ต้องพูด หรืออธิบายยาวๆ เช่น ในสำนักงานแห่งหนึ่ง จู่ๆ ก็เกิดมีของหายทั้งๆ ที่ได้มีการรักษาป้องกันอย่างเข้มงวดกวดขัน ไม่ให้มีคนภายนอกเข้ามาได้ แต่ของในก็ยังหายได้ เหตุการณ์เช่นนี้ก็ใช้สำนวนภาษาสั้นๆ ว่า “เกลือเป็นหนอน” ได้ ซึ่งหมายถึงคนในสำนักงานนั่นเองเป็นไส้ศึกให้คนภายนอกเข้ามาขโมยของ

ถ้าจะเตือนสติคนที่กำลังหลงรักหญิงที่มีฐานะสูงกว่าซึ่งไม่มีทางจะสมหวังในความรัก ก็ใช้สำนวนภาษาเตือนว่า “ใฝ่สูงเกินศักดิ์”

นอกจากจะใช้สำนวนภาษาในการประหยัดคำพูด หรือคำอธิบายได้แล้วยังทำให้คำพูดหรือข้อเขียนนั้น มีคุณภาพแสดงความเป็นผู้รู้จักวัฒนธรรมของผู้ใช้ด้วย

กิจกรรมที่ ๑๔

๑. บอกสำนวนภาษาที่ท่านรู้จักพร้อมทั้งบอกความหมายมาด้วย ๑๐ สำนวน

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....
๕. ....
๖. ....
๗. ....
๘. ....
๙. ....
๑๐. ....

๒. ถ้าท่านเป็นคนท้องถิ่น ให้บอกสำนวนภาษาที่มีใช้ในท้องถิ่นของท่านมา ๕

สำนวน

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....
๕. ....

๓. มีชายแปลกหน้าที่ไม่มีใครรู้ห้วนอนปลายเท้าเข้ามาในหมู่บ้าน เพื่อนของท่านคนหนึ่งไปคบหาสมาคมกับชายผู้นั้น ท่านจะใช้สำนวนภาษาในข้อใดเตือนเพื่อนของท่าน และอธิบายว่าเหตุใดจึงใช้สำนวนภาษานั้น

- ก. เดินตามผู้ใหญ่หมาไม่กัด
- ข. คนคบจนหมอนหมิ่น
- ค. รักดีห้ามจ้ว รักชั่วห้ามเสา

.....

.....

.....

เรื่องที่ ๘ ลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น และคำภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทย

การนำคำภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยจึงทำให้ภาษาไทยมีคำที่ใช้สื่อความหมายหลากหลายและมีจำนวนมากขึ้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นคำไทย คำภาษาถิ่น หรือ คำภาษาต่างประเทศต่างก็มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันอีกด้วย

๑. ลักษณะของคำไทย มีหลักการสังเกต ดังนี้

๑.๑ มีลักษณะเป็นคำพยางค์เดี่ยวโดดๆ มีความหมายชัดเจนเป็นคำที่ใช้เรียกชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ แขน ขา หัว พ่อ แม่ เดิน วิ่ง นอน ฯลฯ

แต่มีคำไทยหลายคำหลายพยางค์ซึ่งคำเหล่านี้มีสาเหตุมาจาก

- การกร่อนเสียง หมายความว่า เดิมมาจากคำพยางค์เดี่ยว

๒. คำวางเรียงกัน คำหน้าเสียงจะสั้น กลายเป็นคำที่ประวิสรรชนีย์

เช่น มะม่วง มาจาก หมากม่วง

มะนาว มาจาก หมากนาว

มะกรูด มาจาก หมากกรูด

ตะขบ มาจาก ต้นขบ

ตะขาบ มาจาก ตัวขาบ

- การแทรกเสียง หมายความว่า เดิมเป็นคำพยางค์เดี่ยว ๒ คำวางเรียงกัน ต่อมาแทรกเสียงระหว่างคำเดิม ๒ คำ และเสียงที่แทรกมักจะเป็นเสียง อะ เช่น

ผักกะเจด มาจาก ผักเจด

ลูกกระดุม มาจาก ลูกดุม

ลูกกระท้อน มาจาก ลูกท้อน

- การเติมเสียงหน้าพยางค์หน้า เพื่อให้มีความหมายใกล้เคียงคำเดิม และมีความหมายชัดเจนขึ้น เช่น

กระโดด มาจาก โดด

ประท้วง มาจาก ท้วง

ประทับ มาจาก ทับ

กระทำ มาจาก ทำ

ประเดี๋ยวน มาจาก เดี๋ยวน

๑.๒. มีตัวสะกดตรงตามมาตรา เช่น จง (แม่กง) ตัก (แม่กก) กัป (แม่กบ) เป็นต้น

๑.๓. ไม่นิยมมีคำควบกล้ำ เช่น ทราบ ตราบ สรวง ประพฤติ เป็นต้น

๑.๔. ไม่มีตัวการ์นต์ คำทุกคำสามารถอ่านออกเสียงได้หมด เช่น วันจันทร์ วงศ์ อาทิตย์ เป็นต้น

๑.๕. คำไทยคำเดียว อาจมีความหมายได้หลายอย่าง เช่น **หยิบขันตักน้ำ** **นกเขาชัน** **หัวเราะขบขัน**

๑.๖. มีรูปวรรณยุกต์กำกับเสียง ทั้งที่ปรากฏรูปหรือไม่ปรากฏรูป เช่น นอน เสียงสามัญ ไม่ปรากฏรูป คำ เสียงตรี ปรากฏรูปไม้โท

๑.๗. คำที่ออกเสียง ไอ จะใช้ไม้้วน ซึ่งมีอยู่ ๒๐ คำนอกนั้นใช้ไม้มลาย

<u>ผู้ใหญ่หาผ้าใหม่</u>	<u>ให้สะใภ้ใช้คล้องคอ</u>
<u>ใฝ่ใจเอาใส่ห่อ</u>	<u>มิหลงไหลใครขอดู</u>
<u>จะใคร่ลงเรือใบ</u>	<u>ดูน้ำใสและปลาปู</u>
<u>สิ่งใดอยู่ในตู้</u>	<u>มิใช่อยู่ใต้เตียง</u>
<u>บ้าใบ้ถือโยบัว</u>	<u>หูดามัวมาใกล้เคียง</u>
<u>เล่าท่องอย่าละเลียง</u>	<u>ยี่สิบม้วนจำจงดี</u>

๒. ลักษณะของคำภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น หมายถึง คำที่ใช้ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศไทยที่มีลักษณะแตกต่างจากภาษากลาง เช่น ภาษาถิ่นใต้ ภาษาอีสาน ภาษาถิ่นเหนือ ซึ่งภาษาถิ่นเหล่านี้เป็นภาษาที่ใช้กันเฉพาะคนในถิ่นนั้น

ตัวอย่าง เปรียบเทียบภาษากลาง และภาษาถิ่น

ภาษากลาง	ภาษาถิ่นเหนือ	ภาษาถิ่นอีสาน	ภาษาถิ่นใต้
พูด	อู้	เว้า	แหลง
มะละกอ	มะก้วยเต็ด	หมากหุ่ง	ลอกอ
อร่อย	ล่ำ	แซบ	หรอย
สับปะรด	มะชะนัต	หมากนัต	ย่นัต
ผม/ฉัน	ข้าเจ้า เฮา	ข้อย	ฉาน

๓. ลักษณะของคำภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทย

คำภาษาต่างประเทศที่ใช้อยู่ในภาษาไทยมีอยู่มากมาย เช่น ภาษาจีน ภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ แต่ที่ใช้กันอยู่ส่วนใหญ่มาจากภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ซึ่งมีสาเหตุมาจากประเทศไทยมีการติดต่อและมีการเจริญสัมพันธไมตรีกับชาตินั้นๆ จึงยืมคำมาใช้ จึงทำให้ภาษาไทยมีคำใช้ในการติดต่อสื่อสารมากขึ้น

ตัวอย่าง

ภาษาจีน	ภาษาอังกฤษ
ตงฉิน แป๊ะเจี๊ยะ ก้วยจ๊ับ ชินแส กัก อั้งโล่ เหลลา ฮ่องเต้ ตั้งฉ่าย แซยิด ซีอิ้ว เซี่ยน เต้าฮวย เต้าหู้	โฮมรูม ซ้อส โชว์ แซมป์ คลินิก แพ็กชี ปั้ม แสตมป์ มอเตอร์ไซด์ ฟิต

กิจกรรมที่ ๑๕ ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างคำไทย คำภาษาถิ่นของผู้เรียน และคำภาษาต่างประเทศ มาอย่างละ ๑๐ คำ

คำไทย	คำภาษาท้องถิ่น (ระบุภาคด้วย)	คำภาษาต่างประเทศ (ระบุประเทศด้วย)

เรื่องที่ ๙ การใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการแสวงหาความรู้

การสื่อความหมายของมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และการสื่อสารจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับทักษะทางภาษาของแต่ละคน ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีการฝึกเป็นประจำ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะต่างๆ เหล่านี้ได้มีการซึมซับอยู่ในคนทุกคนอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าผู้ใดจะมีโอกาสได้ใช้ ได้ฝึกฝนบ่อยๆ ก็จะทำให้เกิดทักษะที่ชำนาญขึ้น

ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจของคนในอดีตจะเป็นการสื่อสารโดยตรงตัวต่อตัว เพราะอดีตคนในสังคมมีไม่มาก แต่ปัจจุบันคนในสังคมเริ่มมากขึ้น กว้างขึ้น การแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่สามารถสื่อสารได้รวดเร็ว กว้างไกลและทั่วถึงได้แก่ โทรศัพท์ โทรเลข โทรทัศน์ วิทยุ โทรสาร คอมพิวเตอร์ ซึ่งเครื่องมือแต่ละประเภทมีจุดเด่นหรือข้อจำกัดนี้แตกต่างกันไป

การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน จะต้องใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์เช่น กิน เป็นภาษาที่ใช้กันในกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลที่คุ้นเคย แต่ถ้าใช้กับบุคคลนี้เป็นผู้ใหญ่หรือคนที่ไม่คุ้นเคย จะต้องใช้ภาษาที่สุภาพ คำว่า ทาน หรือ รับประทาน แม่ → คุณแม่ → มารดา หมอ → คุณหมอ → แพทย์ เป็นต้น

การใช้ภาษาไทยนอกจากจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจของภาษาแล้ว สิ่งสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งคือความมีคุณธรรมในการใช้ภาษา ไม่ว่าจะ เป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียน

วิธีการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม ดังาม มีดังนี้

๑. ใช้ภาษาตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ไม่พูดโกหก หรือหลอกลวงให้ร้ายผู้อื่น
๒. ใช้ภาษาที่ไพเราะ ไม่ใช้คำหยาบ
๓. ใช้ภาษาให้เหมาะกับกาลเทศะและระดับของบุคคลที่จะสื่อสารด้วย
๔. ใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความสามัคคี ความรัก ไม่ทำให้เกิดความแตกแยก และ
๕. ใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา

กิจกรรมที่ ๑๖ ให้ผู้เรียนเขียนอธิบายตามความเข้าใจว่า

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารทางภาษา ได้แก่อะไรบ้าง พร้อมอธิบายประโยชน์ด้วย
๒. คุณธรรมในการใช้ภาษา หมายความว่าอย่างไร

กิจกรรมท้ายตอนที่ ๔

๑. ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนมาแล้วในตอนที่ ๔ มาจัดทำเป็นแผนภาพความคิด
๒. ให้ผู้เรียนบอกประโยชน์หรือคุณค่าของการใช้ภาษาได้ถูกต้องและมีคุณธรรม

แนวเฉลยกิจกรรม ตอนที่ ๔

กิจกรรมที่ ๑ ผู้เรียนตรวจสอบกิจกรรมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อน ๆ

กิจกรรมที่ ๒

	พยัญชนะ	สระ	วรรณยุกต์
ป้า	ป	า	๕
ปู่	ป	ู	-
ไซ้	ซ	ไ	'
น้ำ	น	ำ	๕
เห่า	ห	เ-า	'
เก้	ก	เ-	+

กิจกรรมที่ ๓ ผู้เรียนสรุปเป็นความรู้ของตนเอง

กิจกรรมที่ ๔ ผู้เรียนตรวจสอบกิจกรรมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อน ๆ

กิจกรรมที่ ๕

คำเป็น	คำตาย
จิบ	กิน
โจร	ตก
สวย	กบ
บ้าน	ถุง
เลย	ศพ
กับ	ตัด
ฉวน	โต๊ะ
นา	เรา
บอก	แกะ
แตก	เลอะเทอะ

กิจกรรมที่ ๖

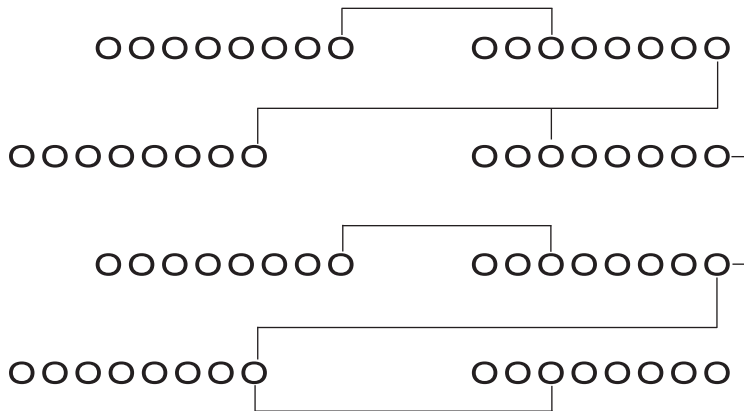
ข้อความ	เสียงวรรณยุกต์				
	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
๑. หาเข้ากินคำ	กิน	-	คำ	เข้า	หา
๒. ได้หน้าลิ้มหลัง	ลิ้ม	-	หน้า	-	หลัง
๓. เธอจ้ารักฉันใหม่	เธอ	-	-	รัก	ใหม่ ฉัน จำ
๔. เกิดเป็นคนต้องสู้	เป็น คน	เกิด	ต้อง สู้	-	-
๕. น้ำขึ้นให้รีบตัก	-	ตัก	รีบ ให้ ขึ้น	น้ำ	-
๖. ปลาเก๋าทอดกระเทียม	ปลา กระ เทียม	-	ทอด	-	เก๋า
๗. น้ำลดตอผุด	ลด ตอ ผุด	-	-	น้ำ	-
๘. ฟ้ามืออากัน	มี	อาก	กัน	ฟ้า	-
๙. กินลมชมวิว	กิน ลม ชม วิว	-	-	-	-

กิจกรรมที่ ๗ ผู้เรียนตรวจสอบกิจกรรมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อนๆ

กิจกรรมที่ ๘ ผู้เรียนตรวจสอบกิจกรรมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อนๆ

ผังกลอนสุภาพ

กิจกรรมที่ ๑๓ ผู้เรียนตรวจสอบกิจกรรมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อนๆ

กิจกรรมที่ ๑๔ ผู้เรียนตรวจสอบกิจกรรมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อนๆ

กิจกรรมที่ ๑๕ ผู้เรียนตรวจสอบกิจกรรมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อนๆ

กิจกรรมที่ ๑๖ ผู้เรียนตรวจสอบกิจกรรมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อนๆ

ตอนที่ ๕

วรรณคดีและ วรรณกรรม

สาระสำคัญ

การเลือกอ่านหนังสือ นิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทร้อยกรอง บทละคร ได้ข้อคิดคติเตือนใจ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เมื่อศึกษาตอนที่ ๕ แล้ว ผู้เรียนสามารถ

๑. เลือกอ่านหนังสือ นิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทร้อยกรอง บทละคร ได้ตามจุดประสงค์ของตน
๒. นำความรู้ และคติจากเรื่องทีอ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้
๓. จำแนกลักษณะของหนังสือ นิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทร้อยกรอง บทละครได้
๔. อนุรักษ์และสืบทอดนิทานพื้นบ้าน และตำนานพื้นบ้านของท้องถิ่นตนเอง โดยการเล่าหรือรวบรวมบันทึกไว้
๕. ปลูกฝังค่านิยม เจตคติ จริยธรรมที่ดีงามของไทย ให้เกิดกับผู้เรียน

ขอบข่ายเนื้อหา

๑. ความรู้เกี่ยวกับนิทาน นิทานพื้นบ้าน
๒. ความรู้เกี่ยวกับตำนาน
๓. ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสั้น
๔. ความรู้เกี่ยวกับสารคดี
๕. ความรู้เกี่ยวกับบทร้อยกรอง
๖. ความรู้เกี่ยวกับบทละคร

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนิทาน

นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าสืบต่อกันมาเป็นทอดๆ อาจเป็นเรื่องที่อิงความจริง หรือแต่งขึ้นมาก็ได้ จุดประสงค์ของการเล่านิทาน เพื่อให้เกิดความบันเทิง ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ลดความเครียดและให้ข้อคิด คติสอนใจ

ประโยชน์จากการเล่า/อ่านนิทาน ผู้ฟังและผู้เล่านิทานที่เหมาะสมกับเพศและวัย จะได้ประโยชน์ ดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาความคิด สติปัญญาทั้งด้านภาษา สังคม
๒. ส่งเสริมพัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ บุคลิกภาพ

ในการเลือกนิทานสำหรับอ่าน มีส่วนสำคัญเป็นการเสริมสร้างสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจ ดังนั้นการจะเล่าหรืออ่านนิทาน ควรใช้หลักในการเลือก คือ

๑. เป็นนิทานที่มีเนื้อเรื่องสนุกสนาน เพลิดเพลิน อ่านแล้วมีความสุข ไม่เป็นเรื่องเศร้าเกินไป
๒. นิทานต้องไม่ยาวเกินไป ถ้าเป็นเรื่องยาวต้องสามารถแบ่งเล่าเป็นตอนๆ ได้
๓. เป็นเรื่องที่มีคติเตือนใจ ส่งเสริมศีลธรรมอันดีงาม มีเนื้อหาเกี่ยวกับคำสอน ภาษิต คติสอนใจทั้งทางด้านจิตใจ และการประพฤติปฏิบัติตน

หลักในการอ่าน/เล่านิทาน

๑. ศึกษา วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครในนิทาน ตัวละครในนิทานส่วนใหญ่จะเป็นตัวเดินเรื่อง ลักษณะนิสัยของตัวละครในแต่ละเรื่องจะทำให้นิทานนั้นๆ สนุกสนาน ตัวละครและลักษณะนิสัยของตัวละครในนิทานเป็นสิ่งที่สมมุติหรือแต่งขึ้นมา อาจจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของต่างๆ ก็ได้ บทบาทตัวละครอาจจะมีทั้งดี ทั้งร้าย เพื่อเป็นตัวแทนเปรียบเทียบระหว่างความดี ความชั่ว ความฉลาด ฯลฯ ผู้อ่านควรแยกแยะให้ได้ว่า ลักษณะของตัวละครในเรื่องเป็นอย่างไร มีพฤติกรรมเด่น ด้อยอย่างไร สามารถนำมาเป็นแบบอย่างอย่างไรได้บ้าง

๒. ข้อคิด คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากนิทาน

นิทานทุกๆ เรื่องจะมีข้อคิด คุณค่า คติสอนใจและประโยชน์สอดแทรกไว้ทั้งในเนื้อเรื่องและตอนสรุปท้ายเรื่อง เพื่อเป็นการสอนผู้ฟัง/อ่านหรือเน้นให้ปฏิบัติตาม ดังนั้นต้องวิเคราะห์ด้วยว่านิทานเรื่องนั้นๆ มีสาระสำคัญอย่างไร และสามารถยึดถือเป็นแบบอย่างได้ อย่างไรบ้าง

นิทานพื้นบ้าน (Folk Tale)

นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าสืบต่อกันมาเป็นเรื่องเก่าแก่ก่อนประวัติศาสตร์ และเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายตั้งแต่พระราชอาณาจักรถึงสามัญชน

ลักษณะนิทานชาวบ้าน มีดังนี้

- เล่าด้วยปากสืบต่อกันมา
- เล่าด้วยถ้อยคำธรรมดาเป็นภาษาร้อยแก้ว
- ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร
- ต่อมาอาจปรากฏผู้เล่า เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก เป็นต้น แต่มักเป็นการนำนิทานชาวบ้านมาประมวลอีกทีหนึ่ง
- นิทานชาวบ้านมีโครงเรื่องตั้งแต่โครงเรื่องง่ายๆ ตัวละครน้อย จนถึงเรื่องที่สลับซับซ้อน และจากเรื่องเล่าด้วยวาจา กลายเป็นเรื่องที่เขียนรวบรวมเป็นเล่มลายลักษณ์ เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป นิทานปัญญาตันตระ นิทานเวตาล เป็นต้น

ตัวอย่างนิทานพื้นเมืองภาคเหนือ ถ้าเชียงใหม่

มีกษัตริย์นครเชียงใหม่พระองค์หนึ่งทรงพระนามว่า พระเจ้าแสนหลวง ครั้นหนึ่งได้เสด็จพร้อมด้วยทหารออกไปล่าสัตว์ทางทิศเหนือของนครเชียงใหม่ ได้พบกวางตัวหนึ่งงดงามมาก มีตัวสีทองพระองค์จึงสั่งให้ทหารจับและประกาศว่า “ถ้ากวางตัวนี้หลุดออกทางด้านใดก็จะประหารชีวิตคนนั้น” แต่จะเป็นด้วยการบังเอิญหรือไม่ก็สุดที่จะทราบได้ เพราะกวางตัวนั้นได้หลุดออกทางพระองค์ ทำให้พระองค์ทรงอับอายต่อทหาร และได้ลั่นวาจาออกไปแล้วตั้งนั้น เมื่อกวางหลุดออกไป พระองค์ก็ไล่ตามกวางตัวนั้น กวางตัวนั้นได้วิ่งหนีเข้าไปในถ้ำเชียงใหม่ พระเจ้าแสนหลวงก็วิ่งตามเข้าไป ทั้งกวางและพระเจ้าแสนหลวงก็หายเข้าไปในถ้ำเชียงใหม่ ผู้เล่าได้เล่าต่อไปว่า ขณะนี้พระเจ้าแสนหลวงยังวิ่งไล่ตามกวางอยู่ และวิ่งออกมาที่ปากถ้ำ “ออบหลวง” อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และมีความเชื่อกันว่า พระเจ้าแสนหลวงยังไม่ตายและกำลังวิ่งไล่จับกวางตัวนั้นอยู่

(ไพโรธ เลิศพิสัยกิจ : คติชาวบ้านลานนาไทย)

ตัวอย่างนิทานพื้นบ้านภาคอีสาน พญาคันคาก

พญาเอกราชเจ้าเมืองอินทะปัตถนคร เป็นกษัตริย์ทรงทศพิชราชธรรม มีราชโอรสชื่อพญาคันคาก ที่ได้ชื่อเช่นนั้นเพราะมีผิวหนังคล้ายคางคก แต่เป็นผู้ที่มีบุญญาธิการมาก พญาคันคากขึ้นครองเมืองต่อจากพญาเอกราช ประชาชนรักและบูชาพญาคันคากมากจนลืมนบูชาพญาแถน พญาแถนจึงแกล้งไม่ให้ฝนตกลงมาในเมืองมนุษย์ พญาคันคากจึงยกทัพไปรบกับพญาแถนบนเมืองสวรรค์ กองทัพประกอบด้วย ปลูก มด กบ เขียด งู ผึ้ง ต่อ แตน พญาคันคากรบชนะพญาแถน และบังคับให้พญาแถนส่งฝนลงมาตกในเมืองมนุษย์ให้ถูกต้องตามฤดูกาล

นิทานเรื่องนี้ เป็นเชิงตำนานพิธีขอฝนและชาวอีสานเชื่อว่า ถ้าฝนแล้งได้ฟังเทศน์เรื่องพญาคันคากแล้วฝนจะตก ตำนานเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่พระสงฆ์สวดในพิธีขอฝนเรียกว่าเทศน์พญาคันคาก

(วิชาฯ บุญโถงรถ : วรรณกรรมอีสาน)

ตัวอย่างนิทานพื้นบ้านภาคใต้ พิษงูเหลือม

นานมาแล้วมีงูเหลือมตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในถ้ำ ตรงภูเขาเลยหมู่บ้านออกไปไม่มากนัก งูเหลือมตัวนี้มีพิษร้ายมาก แม้แต่กัทรอยเท้าผู้ใด ผู้นั้นถึงแก่ความตายทันที งูเหลือมมักเลื้อยมากัดคนหรือกัทรอยเท้าคนตรงบริเวณปากทางเข้าหมู่บ้านเสมอ “อีกศพหนึ่งแล้ว” ยูโซะบอกเพื่อนๆ ที่มีสยิด

“ใครล่ะ ยูโซะ” อุเชิงถาม

“มะรีเป็ง คราวนี้มันกัทรอยเท้า” ยูโซะตอบ

วันนั้นชาวบ้านตกลงกันว่าจำเป็นต้องใช้แผนปราบงูเหลือม เพราะทุกครั้งงูเหลือมกัดคนแล้ว สองวันต่อมามันจะกลับมาที่เดิม เพื่อฟังข่าวว่าคนถูกมันกัดตายหรือไม่

“เราจะต้องจัดงานรื่นเริงตรงที่งูเหลือมปรากฏตัว และเราพูดให้มันได้ยินว่าคนโดนงูกัดไม่ยักตาย พิษงูคงหมดความหมายแล้ว พวกเราเลยสนุกรื่นเริงไม่กลัวงูแม้แต่หน่อย” นี่คือข้อตกลงของชาวบ้านหมายปราบงูเหลือมให้ราบคาบ

รุ่งขึ้น ชาวบ้านจัดงานรื่นเริง มีการแสดง เช่น มโนห์รา ลิเกฮูลู สีละ และร้องเง็ง

งูเหลือมตัวนั้นเลื้อยมาที่ชาวบ้านจัดงานตามที่ทุกคนคาดคิด มันได้ยินเสียงชาวบ้านพูดว่า “คนถูกงูเหลือมกัดเมื่อวานไม่เห็นเป็นไรนี่ พิษมันคงเสื่อมอย่างแน่นอน”

งูเหลือมได้ยिनแล้วใจห่อเหี่ยวทันที มันรำพึงว่า “เป็นไปได้อะไรหรือนี่พิษร้ายของข้าเสื่อมหมดแล้ว”

งูเหลือมเลื้อยมาหยุดที่โคนต้นไม้ แล้วรำพึงว่า “พอกันทีชีวิตนี้ เมื่อพิษของข้าเสื่อมถอย ข้าขอกลับไปจำศีลในถ้ำจนตายดีกว่า”

ในที่สุดมันตัดสินใจคายพิษทิ้งไว้ริมทางเดิน แล้วมันเลื้อยกลับเข้าถ้ำ

พิษงูเหลือมที่คายทิ้งนั้น มันยังคงมีพิษสูง บรรดางูอื่นๆ รวมทั้งแมงป่อง ผีเสื้อ ต่อตะขาบ ตะเข็บ ฯลฯ มากินพิษงูเหลือมเลยมีพิษต่อๆ กันมา

(ประพนธ์ เรื่องณรงค์ : นิทานพื้นบ้านชายแดนภาคใต้)

ตัวอย่างนิทานพื้นบ้านภาคกลาง

ลูกกตัญญู

“มีสองพี่น้อง คนพี่แต่งงานกับลูกสาวเศรษฐี คนน้องแต่งงานกับลูกสาวคนจน พ่อแม่ไปหาลูกคนพี่ ลูกกลับอายพ่อและทำเป็นไม่รู้จักรัก พ่อไปหาลูกคนน้องแม่จะยากจนก็หาข้าวให้พ่อกิน พ่อจึงบอกว่าเวลาหามพ่อไปป่าช้า ถ้ามีสัตว์อะไรมาเกาะปากโลงให้เก็บไปเลี้ยง ปรากฏว่ามีนกมาเกาะปากโลง ลูกคนน้องจึงเอานกไปเลี้ยง พอนกขันทีหนึ่งเงินก็ร่วงออกมา น้องก็รำรวยขึ้นในขณะที่พี่ชายยากจนลง พี่ชายก็มายืมเงินน้องและยืมนกของน้องไป แต่นกขันแล้วทำให้หลังคาบ้านพี่ชายพังลงมา พี่ชายจึงฆ่านก น้องเก็บเอากระดูกนกไปทำหวีก็รำรวยอีก พี่ชายจึงมาขอหวีจากน้อง พ่อพี่ชายหิวผมผมก็ร่วงหมด พี่ชายก็ทิ้งหวี น้องก็เอาหวีไปทำไม้แคะฟัน พี่ชายก็มายืมอีก ทีนี้พี่ชายก็ร่วงหมด เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ใครไม่คิดถึงบุญคุณพ่อแม่ บ้านก็ไม่มีการอยู่ หัวก็ล้าน พี่ก็หัก”

(กิ่งแก้ว อัดถาวร : วรรณกรรมพื้นบ้าน)

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับตำนาน

ตำนาน หมายถึง เรื่องราวที่บอกเล่าเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วและเป็นเรื่องเล่าต่อๆ กันมา อาจจริงหรือไม่จริงก็ได้ บางครั้งก็เป็นเรื่อง เพื่อให้สอดคล้องตามสภาพ ให้คนจดจำเพื่อเหตุผลใดเหตุผลหนึ่งก็ได้

ตำนานที่พบแบ่งได้เป็น ๓ ลักษณะคือ

๑. เรื่องจริงที่เกิดขึ้นในอดีต
๒. เรื่องเล่าต่อๆ กันมา

๓. เรื่องที่ผูกขึ้นเพื่อมุ่งประโยชน์ในแง่ใดแง่หนึ่ง เช่น มุ่งหวังให้ประชาชนเลิกเสพยาเสพติด

หลักในการอ่านตำนาน

๑. ศึกษาลักษณะตัวละคร ข้อคิด คติธรรมที่ได้
๒. สารของเรื่อง ให้ข้อคิด ความเชื่อ คุณธรรม กับผู้อ่านอย่างไร
๓. ประโยชน์และคุณค่าของตำนาน ให้อะไรกับผู้อ่านบ้าง ทั้งเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตอย่างไรบ้าง

ตำนานพื้นบ้านของภาคกลาง (จ. ลพบุรี) เจ้าก่งจิ้นกับนางหงปะจันท์

นานมาแล้ว บริเวณเมืองลพบุรีแต่เดิมนั้นเป็นทะเล ซึ่งเป็นเมืองท่าค้าขายที่มีชื่อเสียง มีเรือสำเภาจากเมืองจีนมาติดต่อกับค้าขายอยู่เสมอ ในจำนวนเจ้าของเรือสำเภาเหล่านั้น มีเจ้าสัวคนหนึ่งชื่อ ก่งจิ้น เป็นคนร่ำรวยมากจนพวกคนไทยเรียกกันว่า เจ้าก่งจิ้น เจ้าก่งจิ้นเป็นคนเจ้าชู้มาก มีภรรยามาก เวลาไปค้าขายที่ใด พอเห็นลูกสาวใครสวยถูกใจก็จะสู้ขอ แล้วพาไปไว้ที่เมืองจีนทุกคน

ครั้งหนึ่งเจ้าก่งจิ้นคุมสำเภามาค้าขายที่เมืองลพบุรี ได้พบกับหญิงสาวคนหนึ่งชื่อว่า นางหงปะจันท์ ซึ่งเป็นคนสวยมาก เจ้าก่งจิ้นถูกใจจึงไปทาบตามสู้ขอกับบิดามารดาของนาง บิดามารดาของนางหงปะจันท์เป็นคนยากจน เห็นเจ้าก่งจิ้นร่ำรวยก็ยกให้แต่นางหงปะจันท์ไม่ต้องการแต่งงานกับคนแก่คร่าวพ่อ ทั้งนางก็มีคนรักอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม เจ้าก่งจิ้นขอหมั้นนางไว้ก่อน และนัดว่าอีก ๑ ปีจะนำขันหมากมาแต่งงานกับนาง

เมื่อเวลาผ่านไป ๑ ปี เจ้าก่งจิ้นกลับมาตามสัญญาพร้อมกับขบวนเรือชั้นหมากจำนวนถึงร้อยกว่าลำ ประชาชนชาวเมืองตื่นตื่นพากันมาดูอย่างเนืองแน่น แต่นางหงปะจันท์กับคนรักของนางไม่พอใจเลย ทั้งสองคนเสร์้าโศกเสียใจเป็นอันมาก

ชายหนุ่มที่เป็นคนรักของนางหงปะจันท์เป็นคนมีวิชา สามารถแปลงกายเป็นอะไรก็ได้ เมื่อทราบว่าเจ้าก่งจิ้นยกขบวนชั้นหมากมาจึงแปลงกายเป็นจระเข้ตัวใหญ่ไปกอบดานอยู่ที่ปากอ่าวที่เรือสำเภาจะแล่นผ่านเข้ามา เพื่อจะได้อละวาดฟาดเรือสำเภาให้แตกและจมไป จะได้เลิกล้มพิธีแต่งงานเสีย

ฝ่ายขบวนเรือสำเภาของเจ้าก่งจิ้นก็แล่นเข้ามายังเมืองลพบุรี พอเข้าเขตเมืองก็มีเหตุเกิดขึ้นคือ ลูกเรือในเรือสำเภาลำแรกท้องเดินกันหมด จนต้องนั่งถ่ายอุจจาระกันตรงกราบเรือ ต่อมาบริเวณนั้นกลายเป็นห้วย ที่กั้นห้วยนี้มีหินก้อนเล็กๆ รูปร่างคล้ายอุจจาระกองอยู่เต็มไป

หมด ชาวเมืองลพบุรีเชื่อกันว่าก้อนหินเหล่านี้คืออุจจาระของพวกลูกเรือนั่นเอง จึงเรียกชื่อว่า *ห้วยขี้* ต่อมาทางการเปลี่ยนชื่อเป็น *ห้วยมูล* แต่พวกชาวบ้านก็ยังเรียกกันว่า *ห้วยขี้* มาจนทุกวันนี้

ขบวนเรือสำเภาเคลื่อนไถลท่าเรือเข้าไปทุกที เส้นทางที่ขบวนเรือแล่นผ่านนี้ต่อมากลายเป็นคลอง ซึ่งชาวบ้านเรียกชื่อว่า *คลองบางขันหมาก* ขณะที่เรือกำลังจะเข้าท่าเรือนั่นเอง จะเข้ที่กบดานคอยที่อยู่ก็ลอยขึ้นมาเหนือน้ำ ว่ายตรงเข้ามาที่เรือหมายจะทำร้าย พวกลูกเรือตกใจพาเรือแล่นหนี จะเข้ว่ายตามไปทันกันยั้งที่แห่งหนึ่ง และอาละวาดฟาดหางจนเรือเอียงไปมา พวกลูกเรือกลุ่มหนึ่งกลัวมาก เห็นตรงนั้นน้ำตื้นเลยพากันกระโจนลงไป ซึ่งที่ตรงนั้นต่อมากลายเป็นเนินเขาเตี้ยๆ พวกชาวบ้านเรียกชื่อว่า *เขาจีนโจน* ส่วนจีนลูกเรือกลุ่มที่โจนลงน้ำก็ตะเกียกตะกายขึ้นไปบนเนินเขาลูกหนึ่ง และพากันชะเง้อแลดูเรือสำเภาและลูกเรืออื่นๆ ว่าเป็นอย่างไร เขาลูกนี้เรียกชื่อว่า *เขาจีนแล*

จะเข้ใหญ่ยังอาละวาดฟาดหางต่อไปไม่หยุด จนเกิดคลื่นลูกใหญ่ทำให้เรือสำเภาล่มหมด สถานที่ที่เรือสำเภาลำแรกล่มนั้นต่อมากลายเป็นภูเขาลูกหนึ่งมีลักษณะคล้ายเรือสำเภา ชาวบ้านจึงเรียกชื่อว่า *เขาตะเภาล่ม* ข้าวของที่บรรทุกมาในเรือต่างลอยระเกะระกะที่จมหายไปก็มีผ้าแพรเป็นพับๆ ที่ลอยไปติดอยู่ใกล้บริเวณที่เรือสำเภาล่ม ซึ่งบริเวณนี้เองต่อมากลายเป็นภูเขาที่มีสัณฐานเหมือนชั้นผ้าที่วางซ้อนกันเป็นพับๆ ชาวบ้านจึงพากันเรียกภูเขานี้ว่า *เขาพับผ้า* นอกจากนี้ยังมีพวกขนมของกินที่ลอยไปติดอยู่ตามที่ต่างๆ มีอยู่แห่งหนึ่งที่กลายเป็นภูเขา มีรูปร่างเหมือนขนมเข่งถูกน้ำขึ้นราและมีกลิ่นชาวบ้านจึงพากันเรียกชื่อว่า *เขาขนมบูด*

ฝ่ายนางนงปะจันท์ยืนดูขบวนเรือสำเภาอยู่ที่สะพานท่าน้ำ พอเห็นเรือล่มจมอย่างเช่นนั้นก็ดีใจสุดขีด เพราะจะได้ไม่ต้องแต่งงานกับเจ้ากรุงจีน นางกระโดดโลดเต้นอย่างลืมหูลืมตาและไม่ระมัดระวังตัวจึงตกลงไปในน้ำและจมน้ำตาย ตรงที่นางจมน้ำตายต่อมากลายเป็นภูเขาใหญ่ พวกชาวบ้านเรียกชื่อว่า *เขานงปะจันท์*

จะเข้หนุ่มคนรักของนาง เมื่อทำให้เรือสำเภาจมพินาศไปแล้ว ก็ว่ายเข้าฝั่งเพื่อจะประกาศให้ผู้คนที่รู้ว่าเป็นผู้ทำลายขบวนเรือนี้เอง พอมาถึงฝั่งเห็นร่างของนางนงปะจันท์นอนตายอยู่ เขาเสียใจมาก ความโศกเศร้าและความเหนื่อยอ่อนประกอบกับสภาพร่างกายที่บอบช้ำทำให้เป็นลมสลบไปและขาดใจตาย ตรงที่จจะเข้นอนตายต่อมากลายเป็นภูเขาใหญ่รูปร่างคล้ายจะเข้ ชาวบ้านจึงเรียกชื่อว่า *เขาตะเข้*

สถานที่ต่างๆ ตามที่ปรากฏในเรื่องเล่ายังคงมีอยู่ในปัจจุบัน

ตำนานพื้นบ้านเรื่องของนางนงปะจันท์ เป็นตำนานเล่าเกี่ยวกับชื่อสถานที่ที่มีชื่อเรียกต่างๆ แสดงให้เห็นว่าคนเล่าตำนานมีความคิดฝันกว้างไกล ช่างสังเกตรูปร่างลักษณะ

ของภูเขา ลำห้วย ก้อนหิน เป็นต้น แล้วผูกเรื่องราวขึ้นมาเล่า กลายเป็นที่มาของสถานที่นั้นๆ ได้อย่างสนุกสนาน ตำนานแบบนี้มีเล่ากันมากในประเทศไทย

ประพนธ์ เรืองณรงค์ และเสาวลักษณ์ อนันตศาสตร์ ภูมิปัญญาทางภาษา

กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๔๔.

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องสั้น

เรื่องสั้น เป็นงานเขียนชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายนวนิยาย แต่มีเนื้อเรื่องสั้นกว่า เป็นเรื่องที่ตั้งขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียนอาจมีเค้าโครงเรื่องจากชีวิตจริง มีตัวละครเป็นตัวเดินเรื่อง มีฉากหรือสถานที่และเหตุการณ์ในเรื่อง เรื่องสั้นจะมีตัวละครน้อย ความยาวไม่มาก

ส่วนประกอบของเรื่องสั้น เรื่องสั้นทั่วไปจะมีส่วนประกอบดังนี้

๑. โครงเรื่อง คือ เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่กำหนดขึ้นและดำเนินไปจนจบ
๒. ตัวละคร มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง เป็นผู้ทำให้เรื่องมีสีสัน ให้ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน

๓. เนื้อเรื่อง เป็นความคิดที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอให้ผู้อ่านทราบ

๔. ฉากหรือสถานที่ เป็นฉาก สิ่งแวดล้อม บรรยากาศ พื้นที่ ขณะที่เหตุการณ์ของเรื่องดำเนินอยู่

๕. บทสนทนา เป็นคำพูดของตัวละคร ช่วยให้เรื่องดำเนินไปตามเนื้อเรื่อง และเสริมให้เหตุการณ์เหมือนจริง

๖. การใช้ภาษา ผู้แต่งแต่ละท่านจะเลือกใช้ภาษาตามความถนัดแต่ทั้งนี้ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

การอ่านเรื่องสั้นให้ได้ประโยชน์ ผู้อ่านควรต้องคำนึงถึง

๑. คุณค่าด้านเนื้อหา ในการอ่านเรื่องสั้นต้องจับใจความ แล้วพิจารณาสาระที่มีคุณค่า ที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้

๒. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

๓. คุณค่าด้านกลวิธีการแต่งและการใช้ภาษา

๔. คุณค่าในการนำไปใช้ในชีวิตจริง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารคดี

สารคดี หมายถึง งานเขียนร้อยแก้วประเภทหนึ่งที่ถูกเขียนมีอิสระในการเขียน เป็นงานเขียนที่มุ่งให้ความรู้ ให้สาระหรือให้ข้อคิดเห็นมากกว่าให้ความบันเทิง หรือความ

สนุกสนาน สารคดีจะเขียนในรูปแบบของการเล่าเรื่องที่ทำให้ความรู้หรือความคิดเห็น มุ่งเนื้อหาเรื่องราวหรือสาระแก่ผู้อ่าน มุ่งชักนำความคิดหรือจูงใจให้คิดไปในทางที่ผู้เขียนต้องการ บางครั้งมุ่งให้สาระบันเทิงแก่ผู้อ่าน

สารคดีสามารถแบ่งตามลักษณะของเนื้อหาได้ดังนี้

๑. สารคดีท่องเที่ยว เป็นสารคดีที่บันทึกเรื่องราวจากการที่ผู้เขียนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ได้พบเห็นสิ่งต่างๆ แล้วนำมาเขียนบอกข้อเท็จจริงพร้อมความคิดเห็นส่วนตัวผู้อ่านๆ แล้วรู้สึกเหมือนเดินทางไปกับผู้เขียน

๒. สารคดีเชิงชีวประวัติ เป็นสารคดีเล่าเรื่องบุคคลต่างๆ

๓. สารคดีเชิงประวัติศาสตร์ เป็นสารคดีที่นำประวัติศาสตร์ตอนใดตอนหนึ่งมาเขียนเล่า อาจเติมเกร็ดเรื่องราวต่างๆ ด้วย เพื่อความบันเทิง

๔. สารคดีบันทึก เป็นสารคดีบันทึกเหตุการณ์หรือความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนมากจะเป็นการบันทึกเชิงจดหมายเหตุ

๕. สารคดีเชิงวิชาการ เป็นสารคดีที่ให้ความรู้แก่ผู้อ่าน อาจใช้การบรรยาย หรืออาจเขียนในรูปแบบอื่นก็ได้

ในการอ่านสารคดีควรที่จะมีประเด็นไว้ในใจว่าจะเก็บคุณค่าและประโยชน์ของเรื่องให้อ่านด้านต่างๆ ดังนี้

๑. คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

๒. แนวคิดของผู้เขียน

๓. ความเพลิดเพลินที่ได้จากการอ่าน อย่างไรก็ตาม

ให้ผู้เรียนพลิกไปอ่านสารคดีในตอนที่ ๑ เรื่องการอ่านแล้วบันทึกคุณค่าที่ได้จากการอ่านสารคดีเรื่องนั้นตามหัวข้ออย่างไรบ้าง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามข้อบังคับของบทร้อยกรอง (ฉันทลักษณ์) ซึ่งทำให้ได้เสียงสัมผัสที่ไพเราะ บทร้อยกรองมีเนื้อหาและการเลือกสรรถ้อยคำที่ดี การศึกษาบทร้อยกรองมีประโยชน์ในการฝึกฝนให้เกิดความสามารถในการใช้ถ้อยคำและทำให้เกิดความเพลิดเพลินทางด้านจิตใจ

ลักษณะของบทร้อยกรองที่ดี

๑. มีข้อความหรือเนื้อหาดี

๒. มีการเลือกสรรคำที่ทำให้เกิดการสัมผัสที่ดีเพื่อให้เกิดเสียงไพเราะ

๓. มีการแต่งถูกต้องตามลักษณะการบังคับของบทร้อยกรองแต่ละชนิด

ประเภทของบทร้อยกรอง

บทร้อยกรองที่ควรทราบในระดับนี้ ได้แก่ กลอน ๘ กาพย์ยานี ๑๑ ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ในตอนที่ ๒ เรื่องการเขียน

การอ่านบทร้อยกรองควรพิจารณา เกี่ยวกับ

๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ซึ่งพิจารณาตามความงดงามทางการใช้ภาษา และความไพเราะของบทร้อยกรอง เช่น บทร้อยกรองเรื่องสุภาสิตสอนหญิง

ด้วยชนกชนนีนั้นมีคุณ	ได้การดูแลรักษามาจนใหญ่
อุมุทรบ่อนข้าวมาเท่าไร	หมายจะได้ฟังพาดิตาดวง
ถ้าเราดีมีจิตคิดอุปถัมภ์	กุศลล้ำเลิศเท่าภูเขาลวง
จะปรากฏยศยิ่งสิ่งทั้งปวง	กว่าจะล่วงลุถึงซึ่งพิमान
เทพไทในห้องสิบหกชั้น	จะชวนกันสรรเสริญเจริญसार
ว่าสตรีนี้เป็นยอดยพาวาล	ได้เลี้ยงท่านชนกชนนี

(สุภาสิตสอนหญิง ของสุนทรภู่)

๒. คุณค่าด้านสังคม สาระนั้นเนื้อหาของบทร้อยกรอง ส่วนมากจะเป็นเรื่องสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ สภาพสังคม วัฒนธรรม ในขณะนั้นๆ ผู้อ่านทราบเหตุการณ์วิถีชีวิตในสมัยก่อน และเปรียบเทียบกับสมัยปัจจุบัน ข้อเด่น ข้อด้อย สามารถเลือกปรับใช้กับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้

๓. ข้อคิด คติสอนใจ บทร้อยกรองจะให้แนวคิด ให้เห็นสภาพชีวิต ให้ปรัชญาชีวิต ให้คติสอนใจ ให้แง่มุมในการดำเนินในชีวิตหลายๆ อย่าง

๔. คุณค่าด้านจิตใจและอารมณ์

การอ่านบทร้อยกรอง จะให้ทั้งความเพลิดเพลิน สนุกสนาน อรรถรสของภาษากับผู้อ่าน ทำให้เกิดอารมณ์ร่วมได้ง่าย โดยเฉพาะผู้แต่งที่มีความสามารถทางด้านภาษา ผู้อ่านจะเกิดความประทับใจมากยิ่งขึ้น

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบทละคร

บทละคร หมายถึง เรื่องที่แต่งขึ้นชนิดหนึ่งเดิมเป็นงานเขียนที่ใช้สำหรับการเล่นละครนอกและละครใน มีการใช้คำที่ไพเราะ คำประพันธ์ที่ใช้ คือ กลอนบทละคร จะมีความ

แตกต่างกันจากกลอนสุภาพหรือกลอนแปดโดยทั่วไปตรงคำขึ้นต้น ซึ่งอาจมีเพียง ๒ คำ ก็ได้ บทละครจะมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน นอกจากนั้นยังมีข้อคิด คติสอนใจที่สอดแทรกในบทละครอีกด้วย

ลักษณะคำประพันธ์ของบทละคร

กลอนบทละคร มีลักษณะบังคับที่แตกต่างจากกลอนแปดทั่วไป เช่น จำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอนตายตัว บางครั้งมี ๖ คำ บ้างมีถึง ๙ คำ กลอนบทละครจะมีคำขึ้นต้นว่า “เมื่อนั้น” “บัดนั้น” มาจะกล่าวบทไป ถึงตัวอย่างบทละครเรื่องสังข์ทอง

“เมื่อนั้น	องค์พระสังข์ทองผ่องใส
ราตรีเข้าที่บรรทมใน	ถอนฤทัยรำลึกตริภคตรา”
“บัดนั้น	พวักยักษาเข้าไท้ทั้งหลาย
เห็นนางมารมัวมอดวอดวาย	ต่างรำรึกนายไม่สมประดี”

บทละครพูด เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว การเขียนในลักษณะบทสนทนา การดำเนินเรื่องด้วยบทสนทนาของตัวละครในเรื่อง มีฉากและเหตุการณ์ตามกรอบของเรื่องที่กำหนด บทละครแต่งขึ้นเพื่อใช้แสดง ในการเขียนต้องคำนึงถึงวิธีการที่จะให้ผู้ดูละครสามารถเข้าใจทั้งภาษาคำพูด และท่าทางของตัวละครไปพร้อมๆ กัน เช่น

ตัดตอนจากบทละคร เรื่อง กษัตริยา จากวารสาร ขวัญเรือน ปีที่ ๒ หลัง ตุลาคม ๒๕๔๕

ขบวนพยุหยาตราหงสาวดีพร้อมจะเคลื่อนจากพระนคร พระสุพรรณกัลยาเสด็จขึ้นกราบถวายบังคมลาพระราชบิดา...กษัตริย์แห่งอยุธยาธานีินทร์

สมเด็จพระมหาธรรมราชา : ลูกเอ๋ย...พ่อรักเจ้ายิ่งสิ่งใด

ลูกเอ๋ย...ชีวิตพ่อให้เจ้าได้ด้วยยินดี

ลูกเอ๋ย...ประดาสมบัติของโลกนี้หาเทียบเจ้าไม่

ลูกเอ๋ย...ยกไว้แต่แผ่นดิน!

สมเด็จพระมหาธรรมราชา วางหัตถ์เหนือเศียรเกล้า หัตถ์ที่ปกไว้จะปกแผ่มิได้ต่อไป
สมเด็จพระมหาธรรมราชา : (ตรัสด้วยพระสุรเสียงแผ่ว)

สุพรรณกัลยา...จำไว้ดูเถียงสมเด็จพระเจ้ายาย สมเด็จพระแม่ การจักแก้ไขในเบื้องต้นต้องใช้ปัญญาดูแลนเรศให้จงดี ใช้กลวิธีสนิทแนบ แลกให้นเรศคืนให้ได้ ตาเจ้าสองพี่น้อง จำในสิ่งที่อันควรจำ นำคืนมาใช้ในแผ่นดิน แยกในสิ่งอันควรแยก ไม่มีแอกใดมัดมันคง จงพิจารณาหงสา แปร ตองอุ อังวะ แม้จะผูกพันในการเป็นญาติกา ไม่ว่าปมใด ผูกได้แก้ได้ทั้งนั้น จงค่อยคลายปมที่ละชั้นด้วยชั้นเชิง แยกบาย การตัดปมเร็วรวดแต่ใช้กำลังยากนักหนา หัตถ์ที่นุ่ม เบา

เท่านั้นจะคลี่ออกได้ คีคนอกให้แสนร้ายพิชิตง่ายกว่า *จงทำศึกใน!* ไฟสุ่มขอนแม่ช้ำก็ลูกกลม ไม่มีวันให้เห็นความ กว่าจะรู้ก็เป็นเถาถ่านหมดลง! บุกเรงนอง หักคองยาก หากชรา... มหาอุปราชานันทบุเรงนอง เก่งแต่ที่ท่า เป็นไฟไหม้ป่า *เจ้าจงหาวิธีใช้ไฟไหม้ป่า...ร้าย* แต่ถ้าจะเผาป่าก็ต้องใช้ระวางแต่ภัยจะมาถึงเจ้า...

พระสุพรรณกัลยา : “*รับด้วยเกล้า ถวายด้วยชีวิต!* (ด้วยเสียงแสดงความมั่นใจ)

(พระมหาธรรมราชา : *เอาพระหัตถ์ลูบไล้เส้นพระเกศาพระนางสุพรรณกัลยา ด้วยความเส่นหา อาลัย)*

พระมหาธรรมราชา : *ไปทูลลาแม่บอกร้องหรือยัง?*

พระสุพรรณกัลยา : “*เอกาทศรถไปเฝ้าแม่ จะลาพร้อมกันเพคะ*”

พระมหาธรรมราชา : “*ไปเถอะลูก จำไว้ นเรศ เอกาทศรถ เท่าเนตรซ้าย-ขวา เจ้ามีค่าเท่าหทัย พ่อจะคอยตรับ...ลูกรัก เจ้าจักบัญญัติว่องไว เช่นลูกสาวออกขุนพิเรนทรเทพ ที่เคยใช้บัญญัติตนมาหรือไม่*”

พระสุพรรณกัลยา : “*พยัคฆราชยอมให้ลูกพยัคฆราช รับไว้ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม อาญามิพินเกล้า*”

พระมหาธรรมราชา : “*ไปเถิดเจ้า ไปจงดี*”

พระมหาธรรมราชา : *ลูกเอ๋ย...เราทั้งหมดล้วนข้าแผ่นดิน*

ในการอ่านบทละคร ผู้อ่านจะได้รับคุณค่าทั้งด้านเนื้อเรื่อง ความรู้ ด้านการใช้ภาษา ได้สละสลวยไพเราะ และได้คติสอนใจ ข้อคิด แนวทางในการนำไปใช้กับชีวิตจริง

กิจกรรมตอนที่ ๕

๑. ให้ผู้เรียนไปรวบรวม คำประพันธ์กาพย์ยานี ๑๑ มาคนละ ๑ บท และให้เหตุผลว่าทำไมจึงเลือกบทประพันธ์นี้มา

๒. ให้ผู้เรียนรวบรวมนิทานพื้นบ้านในท้องถิ่น คนละ ๑ เรื่อง แล้วตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

๑. ในเรื่องมีคติสอนใจอย่างไร

๒. นิทานที่รวบรวมมา มีตัวละครอะไรบ้าง สรุปเรื่องสั้นๆ ได้อย่างไร

๓. ให้ผู้เรียน แบ่งกลุ่มๆ ละ ๔ คน รวบรวมเพลงพื้นบ้านในท้องถิ่น เท่าที่จะรวบรวมได้ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม เมื่อมีโอกาสควรจัดงานแสดงเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านที่รวบรวมได้

๔. ให้ผู้เรียนทุกคนฝึกคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด ดั่งข้อความต่อไปนี้

ชาวไร่ชาวนา สนใจใช้ปุ๋ยน้ำชีวภาพ ทำงาน ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น ไม่ทำให้เกิดสารพิษตกค้างในพืชผัก ช่วยบำรุงดินให้ร่วนซุยและรักษาสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่กำหนดแล้ว ทำกิจกรรมตามคำสั่งของแต่ละข้อ

๑. ให้ผู้เรียนเลือกอ่านนิทานพื้นบ้านของภาคตนเอง แล้ววิเคราะห์ และเปลี่ยนกันเล่าในกลุ่ม

๑. ลักษณะนิสัยของตัวละครในนิทานที่อ่าน แต่ละตัวพฤติกรรมที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างได้คืออะไร

๒. ข้อคิด คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากนิทานที่อ่าน เช่น ความรู้ด้านภาษา ให้คติสอนใจ หรือแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

๒. ให้ผู้เรียนค้นคว้าตำนานพื้นบ้าน คนละ ๑ เรื่อง แล้วเขียนแสดงความคิดเห็นว่า ตำนานที่ท่านเลือกมา จัดเป็นตำนานประเภทใด มีตัวละครใดบ้าง สรุปเนื้อหาของตำนานว่าอย่างไร และมีข้อคิดคุณธรรมอะไรบ้าง และนำมาเล่าในกลุ่ม

๓. ให้ผู้เรียนเลือกอ่าน บทความ สารคดี หรือเรื่องสั้น คนละ ๑ เรื่อง ที่ท่านประทับใจ พร้อมบอกเหตุผลในการเลือก และนำมารายงานผลในเวลาพบกลุ่ม

๔. ให้ผู้เรียนฝึกอ่านบทร้อยกรองที่กำหนด แล้วเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคม ข้อคิด คติเตือนใจ และด้านจิตใจและอารมณ์

ความเอ๋ย ความซื่อ
เป็นเครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ฤทธิอันนัต์
ในโลกนี้แม้มีแต่คนคด
เราซื่อสัตย์ไว้เกิดเลิศราคา

แม้ยึดถือได้จริงเป็นมิ่งขวัญ
อาจป้องกันสรรพภัยไม่มีทา
โลกคงหมดความดีศรีสง่า
จะพลอยพาโลกขึ้นร่มรมย์เอ๋ย

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

๕. ให้รวบรวมบทละครที่ประทับใจ แล้วบอกว่า ประทับใจเพราะอะไร อย่างไร

แนวเฉลยกิจกรรมที่ ๑

ตอนที่ ๕

๑. การรวบรวมคำประพันธ์ กาพย์ยานี ๑๑
เหตุผลที่เลือก แล้วแต่ผู้เรียนจะให้เหตุผล
๒. นิทานพื้นบ้านแต่ละภาคจะไม่เหมือนกันแล้วแต่ผู้เรียนจะค้นคว้ามา และสรุปให้
ชัดว่า ตัวละครมีกี่ตัว ชื่ออะไรบ้าง แล้วสรุปเรื่องด้วย
๓. การรวบรวมเพลงพื้นบ้าน แล้วแต่ละภาค
๔. การ คัดลายมือ ให้ผู้สอนตรวจ ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม

เฉลยกิจกรรมที่ ๒

ตั้งแต่ข้อ ๑-๔ ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจารณ์ ข้อคิด คติสอนใจ คุณค่าที่ได้รับจาก
นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน บทความ สารคดี เรื่องสั้น และบทร้อยกรอง ให้อยู่ในดุลยพินิจ
ของครูผู้สอน

แหล่งการเรียนรู้

หากผู้เรียนศึกษาเนื้อหาและสาระและทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในเล่มนี้ ไม่เข้าใจ
หรือต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถศึกษา ค้นคว้าได้จาก
แหล่งการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ผู้รู้ในท้องถิ่น
๒. ห้องสมุดประชาชนจังหวัด
๓. ห้องสมุดประชาชนอำเภอ
๔. ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา
๕. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
๖. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย (เลือก) ตามหลักสูตรการศึกษา
นอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๓๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
ค้ำของคุรุสภา ๒๕๔๓.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ. ชุดปฏิบัติการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. ๒๕๔๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ ๒ ป. ๔-๖. ฉะเชิงเทรา :
โรงพิมพ์ประสานมิตร, ๒๕๔๕.
- _____. แบบเรียนวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาไทย (บังคับ) ตอนที่ ๑
ภาษาไทยเพื่อพัฒนาการรับสาร ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๓๐. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การค้ำของคุรุสภา. ๒๕๔๐.
- ชำนาญ นิศารัตน์ และคณะ. ภาษาไทย วิชาเลือก การอ่านและพิจารณาหนังสือ.
กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง. ๒๕๓๘.
- _____. ชุดวิชาการอ่าน หมวดวิชาภาษาไทย (วิชาเลือก) พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์องค์การค้ำของคุรุสภา. ๒๕๔๑.
- วิรัช บริรักษ์เลิศ. ภาษาไทยเพื่อพัฒนาการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ. ๒๕๔๔.
- ปราณี บุญชุ่ม และคณะ. หลักภาษาและการใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร :
อักษรเจริญทัศน์. ม.ป.ป..
- บุญเรือน รั้ววิเศษ. แบบทดสอบเสริมทักษะภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ
จำกัด. ๒๕๔๐.
- ปราณี บุญชุ่ม และภาสกร เกิดอ่อน. หลักภาษาและการใช้ภาษา. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
ม.ป.ป..
- ปราณี บุญชุ่ม และคณะ. ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด. ๒๕๓๘.
- อบเชย แก้วสุข. หมวดวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทการศึกษา จำกัด. ม.ป.ป..
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. แบบเรียนภาษาไทย ท ๕๐๓ หลักภาษาและการใช้ภาษา. ครั้งที่ ๒
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. ๒๕๒๒.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕. พิมพ์ครั้งที่ ๕.
กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด. ๒๕๓๘.

วิชาการ, กรม. **หนังสือเรียนภาษาไทย หลักภาษาไทย เล่ม ๑.** กรุงเทพมหานคร :
องค์การค้ำของคุรุสภา. ๒๕๓๔.

ประพนธ์ เรืองณรงค์ และเสาวลักษณ์ อนันตศาสนต์. **ภูมิปัญญาทางภาษา.** กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. ๒๕๔๕.

ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ. **ชุดปฏิรูปการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. ๒๕๔๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ ๑ ป. ๑-๓, ฉะเชิงเทรา :**
โรงพิมพ์ประสานมิตร. ๒๕๔๕.

_____. **หมวดวิชาภาษาไทย (วิชาบังคับ) ชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรม สำหรับ
กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน. ม.ป.ท. ม.ป.ป..**

_____. **แบบเรียนวิชาภาษาไทย (วิชาเลือก) ตอนที่ ๒ ศิลปภาษา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. ๒๕๔๐.

_____. **แบบเรียนวิชาภาษาไทย (วิชาเลือก) ตอนที่ ๑ ศิลปภาษา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. ๒๕๔๐.

_____. **ชุดวิชาภาษาไทยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. ม.ป.ป..

การศึกษาออกโรงเรียน, กรม. **ชุดวิชาการเขียน ๑ หมวดวิชาภาษาไทย (วิชาเลือก).**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. ๒๕๔๑.

_____. **แบบฝึกอ่านหนังสือไทย. กรุงเทพฯ :** โรงพิมพ์องค์การขนส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.). ๒๕๔๕.

_____. **ชุดที่ ๓ การพูด หมวดวิชาภาษาไทย (วิชาบังคับ) พิมพ์ครั้งที่ ๒ ม.ป.ท.**
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. ๒๕๓๙.

คำสั่งกรมการศึกษาออกโรงเรียน

ที่ ๒๒๐/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการชุดวิชา หมวดวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำชุดวิชา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมการ-ศึกษาออกโรงเรียน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการผลิตชุดวิชาหมวดวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา ดังรายชื่อต่อไปนี้

คณะที่ปรึกษา

นายชาติชาติตรี โยสีดา	อธิบดีกรมการศึกษาออกโรงเรียน
นายสวัสดิ์ ดีชื่น	รองอธิบดีกรมการศึกษาออกโรงเรียน
นายชานนท์ พงศ์อุดม	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
นายสมบัติ สุวรรณพิทักษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตร
นายชัยยศ อิมสุวรรณ	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

คณะกรรมการชุดวิชา

นายชัยยศ อิมสุวรรณ	ประธานกรรมการ
นางสาวสุภรณ์ ปรีชาอนันต์	รองประธานกรรมการ/ผู้เขียน/บรรณาธิการ
นางรัตนา ตรียารักษ์	ผู้เขียน/บรรณาธิการ
นางนพรัตน์ เวโรจน์เสวีวงศ์	ผู้เขียน/บรรณาธิการ
นางบุญศรี ททรัพย์เวชการกิจ	บรรณาธิการ
นางพรรณทิพา ชินชัชวาล	นักวัดผล
นายจำนง วันวิชัย	นักเทคโนโลยีและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดวิชาดังกล่าวข้างต้น ดำเนินการผลิตชุดวิชาให้เรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายชาติชาติตรี โยสีดา)

อธิบดีกรมการศึกษาออกโรงเรียน

การศึกษาพื้นฐาน พัฒนาอาชีพ   พัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาสังคม